

# MATHIU

## Ih Raang Arah Ruurangese Ephangjatjih

*Ruurangese Rangte tiitkhaap Mathiu ih baatta jun ih* Jisu ah kakham hooncho mih piipangte angta, heh mendi luulu ba Rangte ih Ehak Banlam tokdi heh mina loong suh khakham jengkhaap ah jen phansiit korumta. Arah ruurang ese ah Jehudi loong luulu raang ih tah angka, adoleh Jisu tup hadaangte loong luulu raang ih uh tah angka, erah nang ih bah arah hatoh dowa toongtang mina loong raang ih.

Mathiu ih naririh ih raangthiinta. Jisu tupta dowah phang raang ano, heh juungtem nyi heh phate jonnaam tiit anep raangha, erah damdi heh ih Rangte tiit tumbaath suh khoomte nyia Jisu ih tum nyootsootte loong tiit anep raangha, erah damdi uh Galili hadaang ni mih deesiitta loong anep wakraangha. Erah lilih Rangte tiitkhaap adi Jisu Galili nawa ih Jerusalem tuk ih khoomta loong ah raangha, nyia Jisu hethoondi saasinet mongdi tek haatta nyia we ngaakthingta loong ah raangha.

Arah Rangte tiitkhaap adi Jisu ah elongthoon Nyootte et baat ha, heh di Rangte Hotthe loong ah jen toombaath jih chaan jeela, erah damdi heh ih Rangte Hasong tiit anep nyootsoot ha. Ehan thoon ah aradi jaat banga tiitkhaap roop raangha: (1) Rangte jengkhaap kong ni baatta rah, erah di mina dang ajang, pakna reeraang,

saapoot choh, nyia Rangte noksong Rangmong Hasong nah jen wang lampo ah raangha (leedaap 5-7); (2) Heliphante asih wanyi loong suh neng Rangte mootkaat nah jen reejih tiit (leedaap 10); (3) Rangmong Hasong raangtaan ih tiitthaak tiit (leedaap 13); (4) heliphante jen angjih tiit (leedaap 18); nyia (5) amah dowang rangkuthoon tiit nyia lakngah nawa rangmong hasong tiit loong ah raangha. (Leedaap 24-25).

### **Hemong Dowa Jatjih**

Jisu Kristo tup rangwuung nyia hete hewah khiikkhi (1:1—2:23)

Juungtemte Joon mootkaat (3:1-12)

Jisu juungtem nyia heh phate jonnaam(3:13—4:11)

Jisu mootkaat noksong dung ni(4:12—18:35)

Galili nawa Jerusalem ni(19:1—20:32)

Hethoon saasinet nyi Jerusalem reeni(21:1—27:66)

Teesu tek nawa ngaakthing nyia hethe hekhoh dong tup(28:1-20)

### *Jisu te awah loong*

*(Luk 3:23-38)*

<sup>1</sup> Jisu Kristo te awah Dewid sutoom loong, marah Abraham sutoom angta loong ah arah.

<sup>2-6a</sup> Abraham dowang ih Dewid tuk ih arah loong te awah rah ang rumta: Abraham, Isak, Jaakob, Juda nyi soophoh loong; erah lilih Perej nyia Jera (Nyi nuh ah Tamar angta), Hejron, Ram, Aminadab, Nason, Salmon, Booj (heh nuh ah Raahab angta), Obed (heh nuh ah Ruth), Jiisi nyia luungwang Dewid.

<sup>6b-11</sup> Dewid dowia ih Ijirel mina loong Bebiloon ni doksoon karumta tokdi te awah ah arah loong ah ang rumta: Dewid, Solomon (heh nuh rah langla Uriah minuh angta), Rehoboom, Abijah, Asa, Jehosaphat, Jehoram, Ujiah, Jotham, Ahaj, Hejekiah, Maniseh, Amon, Josiah, Jehochin nyia heh no loong ang rumta.

<sup>12-16</sup> Bebiloon ni doksoon karumta dowia ih Jisu Kristo tupta mong adi te awah rah arah loong ah ang rumta: Jehoiachin, Siilti, Jerubabel, Abiud, Eliakim, Ajor, Jaadok, Achim, Eliud, Eliajar, Matthan, Jaakob, nyia Jisu ah Kristo et poon rumta nuh Meeri kapte wah Josep.

<sup>17</sup> Erah ang abah, Dewid dowia ih Abraham chamchi ni mina hasong ah asih roi baji angta, eno Dewid dowia ih Bebiloon ni hamat karumta mong adi asih roi baji angta erah damdi Bebiloon ni hamat karumta dowia ih Jisu tup ra taha chamchi adi uh asih roobaji angta.

*Jisu Kristo tup rangwuung*  
(Luk 2:1-7)

<sup>18</sup> Jisu Kristo ah ame tupta. Heh nuh Meeri ah Josep damdi kakhat muita, enoonthong maang nookmui nyuuka ngadi, Meeri suh Esa Chiiala nawa ih hemong ni heh sah ejen wok et thukta.

<sup>19</sup> Josep ah saarookwih epun ih reete toongtang mina angta, ang abah uh heh ih Meeri asuh noksong dung nah erakri phoh eah ih thun ano; husah lam ih we paak haatmui suh taat thunta.

<sup>20</sup> Heh ih erah thunta tok adi, Teesu ih Rangsah ah heh mangphe di dongchap ano baat thukta,

“Josep, Dewid sutoom, Meeri ah an sanuh et kap suh nakcho uh. Tumeah heh suh Esa Chiiala nawa ih sakjih ang thukla. <sup>21</sup> Heh ih miwasah et dong tup ah, eno an ih heh men ah Jisu et men theng tumeah heh ih heh mina loong neng rangdah nawa puipang ah.”

<sup>22</sup> Erah langla Teesu ih khawah suh baatta jengkhaap ah amiisak toom ang raaha ih ang thukla, <sup>23</sup> “Kateng Jaalah esiit heh sah wok ano heh sah ah miwasah ang ah, eno Imanuel et poon ah” (erah langla, “Rangte ah seng damdi”)

<sup>24</sup> Eno Josep ah jup nawa saat ano, Rangsah ih baatta jun ih, Meeri ah kapta. <sup>25</sup> Ang abah uh heh sah tup ngah di Meeri damdi taroom jupta. Eno Josep ih heh men ah Jisu et menta.

## 2

### *Saadongko nawa jatwah loong*

<sup>1</sup> Jisu ah Judia ni Betlehem hadaang adi tupta, eno erah tokdi Hirod ah luungwang angta. Erah tup damdam, seek di saadongko nawa mararah mina riksiah jatsokte loong Jerusalem ni thok rum taha <sup>2</sup> eno cheng rumta, “Noodek Jehudi luungwang ih hoonte ah maradi tup ha? Seng ih saadongko ni heh reksih dong phaakta ah tupti, eno heh suh khorongngot thok hali.”

<sup>3</sup> Eno Hirod luungwang ih erah japchaat ano, rapne ih mongsaamta, erah damdi Jerusalem mina loong anep roong mongsaam rumta. <sup>4</sup> Eno heh ih romwah phokhoh loong nyia Hootthe

nyootte loong ah lompoon ano cheng rumta,  
 “Kristo ah maradoh tup ah?”

<sup>5</sup> “Judia nawa Betlehem hadaang adoh,” neng ih baat rumta. “Tumeah arah tiit ah khawah ih amet raangthiinta:

<sup>6</sup> ‘Juda hah dowa Betlehem,  
 an ah Juda samnuthung adoh ehin tah  
 angko;

erah dowa an noksong pante ih dong uh

Ijirel dowa nga mina loong ah ban koon-  
 chaate ah.’ ”

<sup>7</sup> Eno Hirod ih saadongko nawa jatwah loong  
 ah husah lam ih ngoongthum lompoon ano  
 riksiah phangdongta saapoot ah chocheng rumta.

<sup>8</sup> Erah dowa ih heh ih neng ah Betlehem hadaang  
 ni kaatthuk rum ano amet baat rumta: “Kah  
 anno noodek maradi tup ha rah naririh et jam  
 kah an, eno chotup anno, ngah suh baat he, ngah  
 uh heh re nah khorongngot kaat suh thunhang.”

<sup>9-10</sup> Eno dokkhoomta, neng lam ni khoom  
 rum adi, saadongko ni tup rumta reksih ah we  
 kaptup rum ano, rapne ih roon rumta, neng  
 suh tumthan thunghaan jih angta! Riksiah ah  
 nengngah nengngah ih ban kah ano maradi  
 noodek tupta erah di tangchap kata. <sup>11</sup> Neng  
 ah nokmong ni nopkhoom rum ano, noodek ah  
 heh nuh Meeri damdi ang arah tup rumta, eno  
 neng lakuh di tongrum ano khorongngot rumta.  
 Neng ih tenroon ih hun, Phontum nyia etingtak  
 theng phontumkaang loong ah, heh suh laknoi et  
 dokkoh rumta.

<sup>12</sup> Eno neng, ah neng deek ni lamhoh ko ih ngaakwang rumta, neng mangphe di Rangte ih Hirod jiinnah nak ngaak wang an ih dangdang ih baat rum kano ah.

*Ijip ni piisoon rumta*

<sup>13</sup> Neng dokkhoom rumta lini, Rangsah ah Josep mangphe ni dongchap ano baatta, “Hirod ih noodek ah tek haat et suh jam sok ette angla. Erah thoidi dokchap an, noodek nyi soonuh ah siit uno Ijip nah hutong kah an, eno erah nawa dokkhoom suh ngah ih maang baatbaat sen ban tongruh etheng.

<sup>14</sup> Eno Josep ah saatta, eno soonuh nyi ah siit ano, rangphe phe di Ijip ni karumta, <sup>15</sup> erah ni neng Hirod maang tektek ih tong karumta. Erah langla Teesu ih khawah suh mamet baatta erah jun ih amiisak angguh re rumta, “Ngah ih nga sah ah Ijip nawa dokphoon ang.”

*Noodek loong tek haat*

<sup>16</sup> Hirod luungwang ih saadongko nawa jatwah loong ih heh mokwaan rumta ah jat ano, rapne ih khata. Eno heh ih Betlehem nawa noodek miwasah loong ah tek haat et suh baatta, erah damdi uh hakhuung hatok nawa noodek paang nyi dowah ih khobaang loong ah tek haat suh baatta, erah langla heh ih saadongko nawa jatwah loong re nawa mamet chaatta erah jun ih riksuh dong saapoot ah jat ano baat rumta.

<sup>17</sup> Erah langla khawah Jeremia ih mamet baatta erah jun ih amiisak ih langta;

<sup>18</sup> “Raama ni Mih riing Chaatta,

rapne ih huungriing arah ah.  
 Raakel ah heh sah loong thun huungla;  
 heteenuh huungdiip ah edaan etta,  
 tumeah neng tekhang angta.”

*Ijip nawa Najaret ni ngaakwangta*

<sup>19</sup> Hirod tek lini, Teesu Rangsa ih Ijip ni Josep mangphe di dong khoom ano <sup>20</sup> baatta, “Saat uh, soonuh nyi ah siit uno, Ijirel hadaang nah ngaak wang an, tumeah noodek tek haat chuungte wah ah etek eta.” <sup>21</sup> Eno Josep ah saat ano, soonuh nyi ah siit ano, Ijirel hadaang ni ngaakwang rumta.

<sup>22</sup> Enoothong Josep ih Hirod sah Arkeleus ah Juda ni luungwang we ih hoonla tih, ih chaat ano heh erah nah wangsuh echo eta. Heh suh heh mangphe di jaatrep ah banbaat etta, erah thoidi heh Galili hadaang ko ih wangta <sup>23</sup> eno heh Najaret hadaang liiha adi tongsong wangta. Erah ah khawah loong ih banbaatta jengkhaap ah amiisak ih pun ra taha: “Heh suh Najaret hadaang mina et li ah.”

### 3

*Juungtemte Joon ih Rangte tiit baatta*

*(Mk 1:1-8; Luk 3:1-18; Jn 1:19-28)*

<sup>1</sup> Erah tokdi Juungtemte Joon ih Judia hadaang phisaang hah mong ni Rangte tiit ah phang baat rumta. <sup>2</sup> “Sen rangdah nawa ngaak ehan,” heh ih baatta, “tumeah Rangmong Hasong ah thok nanah ih hala!” <sup>3</sup> Khawah Isaia ih banbaatta wah ah Juungtemte Joon angta eradi amet liita,

---

**2:23** 2:23 Mk 1:24; Luk 2:39; Jn 1:45      **3:2** 3:2 Mat 4:17; Mk 1:15      **3:3** 3:3 Isa 40:3 (LXX)

“Mih esiit phisaang hah mong ni riingla,  
 “Teesu raangtaan ih lam ban hoon thiin an;  
 Heh khoom suh lamjun et hoon an!” ”

<sup>4</sup> Juungtemte Joon nyuh akhat ah mokchong-doot roon nawa ih hoon arah angta; heh roomkhe ah siikhoop angta, erah damdi heh phaksat ah wotuute nyia woma nawa najui angta. <sup>5</sup> Mina loong ah heh jiinni Jerusalem nawa kalomthok rumta, erah damdi Jordan juung re ko Judia juungkhuung re nawa loong nep thokta. <sup>6</sup> Neng ih neng rangdah loong ah dokbaat leh, Jordan adi juung ah tem rumta.

<sup>7</sup> Heh ih Pharasi nyi Sadusi miloong juungtem lomthok rumha ah tup ano li rumta, “Pu sen loong ah—o ih baat tahan sen Rangte tenkhat ra hala dow a epi ete eah? <sup>8</sup> Sen rangdah nawa elek elan ih jatjih reeraang pakna ah chaak re kah an. <sup>9</sup> Sen ih nakmok thun an Abraham suh sengte sengwah li ih no hepi kih eah. Ngah ih baat rumhala Rangte ih bah arah jong ah toon ano uh Abraham suh asah ejen hoon et ah! <sup>10</sup> Chaang ah bang heh heng nah joot haat raang ih ban thiin eha; bang marah hetiik tatiikka loong abah joot ano we nah tak ah.

<sup>11</sup> Ngah ih sen juungtem rumhala ah langla sen rangdah nawa ngaaklek etan ih jat suh, enoothong nga lini wasiit ra hala rah ih bah Esa Chiiala nyia we nawa ih tem han. Heh ah nga nang ih elongthoon ang ah; ngah bah Heh lakhoop pak taajoh tha uh taliikang. <sup>12</sup> Heh di raan dannun theng chuulaang nep jeela. Heh



ih raanteh hewong ah pung nah lomthiin ah, eno hepahaang loong ah we babah uh lamettheng adoh mattak ah.

*Jisu juungtem*

*(Mk 1:9-11; Luk 3:21,22)*

<sup>13</sup> Erah tokdi Jisu ah Galili nawa thok haano Juungtemte Joon jiinni Jordan juung ni heh juungtem thuk suh ra taha. <sup>14</sup> Enoothong Joon ih heh tenthun ah lekthun thuk suh taat liita. “Nga juungtem botseh an ih temjih ang tahang,” Joon ih liita, ang abah uh an ah nga jiinni thok halu nih!”

<sup>15</sup> Eno Jisu ih heh suh ngaak baatta, “Emah ju toom ang ah. Rangte ih jamha loong ah seng emamah ih re theng.” Erah thoidi Joon ih thangta.

<sup>16</sup> Jisu ah juungtem nawa dokkhoom damdam rang kaasak ah daap eta, eno Rangte Chiiala ah wotuupi likhiik ih datpuh ra haano heh sak ni phaak raaha rah tupta. <sup>17</sup> Erah lilih root esiit dongjengta, “Arah ah nga mongnook Sah, heh suh ngah rapne ih roonlang.”

## 4

*Jisu phate jonnaam*

*(Mk 1:12,13; Luk 4:1-13)*

<sup>1</sup> Eno Esa Chiiala ih Jisu ah phisaang hako ni Hakhoh luungwang suh phate kaat thukta.

<sup>2</sup> Jisu ah hephe phe rook baji hesa saarookbaji phaksat muh tong ano, ramtek angta. <sup>3</sup> Eno

Juungbaan ah wang haano Jisu suh liita, “An ah Rangte sah ang ubah arah jong loong ah baanlo et hoon thuk thaak uh.”

<sup>4</sup> Eno Jisu ih ngaak liita, “Rangteele ni liiha, ‘mina jih ajaat ah phaksat nawa ih luulu tathing tongka, erah nang ih bah Rangte jengkhaap jengta loong rah ih baajen thingtong ah.’ ”

<sup>5</sup> Erah lilih Juungbaan ah ih Jisu ah Esa samnuthung adi , Jerusalem adi siitkaat ano Rangteenok khochoom adi chapwan thukta, <sup>6</sup> eno baatta, “An ah Rangte sah ang uh bah, aadowa an teeteewah datti thaak uh, tumeah Rangteele ni liiha,

‘Rangte ih Rangsah loong asuh an tiit ah baat rum ah;  
 eno neng lak ih an banjoh rumho,  
 eno an lah taan uh jong nah tasat nak thuk ru.’ ”

<sup>7</sup> Jisu ih ngaak liita, “Enoothong Rangteele ni amah uh eraang eha, ‘An Teesu Rangte ah nak taari uh.’ ”

<sup>8</sup> Erah lidi Hakhoh Juungbaan ah ih Jisu ah kongchoong thoon adi siitwan ano mongrep nawa elong elang hasong ah noisokta. <sup>9</sup> Hakhoh Juungbaan ah ih liita, “An lakuh nah kotbon uno nga rangsoom hang bah, arah loong ah, ngah ih an suh koha.”

<sup>10</sup> Eno Jisu ih we liita, “Soon uh, Soitaan! Rangteele ni liiha, an Teesu Rangte ah luulu ba soom uh!”

<sup>11</sup> Erah lidi ba Hakhoh Juungbaan ah Jisu jii-nawa kok dokkhoom katta; eno rangsah loong ah thok rumha chosokboi ra rum taha.

*Jisu ah Galili ni phangmota*

*(Mk 1:14,15; Luk 4:14,15)*

<sup>12</sup> Joon ah phaatak ni sak ha ih Jisu ih chaat ano, heh ah Galili ni doksoon kata. <sup>13</sup> Heh ah Najaret hadaang ni tatongta, erah nang ih bah Jabulun nyia Naphthali juungkhuung Galili juungsitum kaang Kapernam hadaang adi, tong wangta. <sup>14</sup> Erah langla khawah Isaia ih baatta ah amiisak toom ang raaha ih reeta,

<sup>15</sup> “Jebulun nyi Naphthali hadaang,

Jordan juung saangko juungsih ni kala lam adi,

Ranglajatte loong hadaang Galili adi!

<sup>16</sup> Rangnak ni tongte miloong ih weephaak elong ah tup rum ah.

Etek hadaang laamang ni tongte loong asuh weephaak ah kaangtook ah.”

<sup>17</sup> Erah tok dowah ih Jisu ih Rangte tiitkhaap ah phang baat rumta: “Sen rangdah nawa engaak ehan, tumeah Rangmong hasong ah haniik ih thok hala!”

*Jisu ih wabaji chaak haate poonta*

*(Mk 1:16-20; Luk 5:1-13)*

<sup>18</sup> Jisu Galili juungsitum kaangko ih kah adi, heh ih soophoh wanyi nyah haate tupta, Simoon (Pitar ih poon rumta) nyia ah heh no Endriu ih juungsitum ni nyah ha nyu arah tupta. <sup>19</sup> Jisu

---

**4:12** 4:12 Mat 14:3; Mk 6:17; Luk 3:19,20      **4:13** 4:13 Jn 2:12

**4:15** 4:15,16 Isa 9:1,2      **4:17** 4:17 Mat 3:2

ih nyi suh baatta, “Nga damdoh roongwang hansih ngah ih mih mamet joh ah erah nyoot nyuuha <sup>20</sup> Erah damdam soophoh nyi ah chaak ah thiinhaat nyu ano heh damdi roongwang nyuuta.

<sup>21</sup> Heh ih wahoh soophoh wanyi, Jeems nyia Joon we japtup wanta, nyi wah ah Jebidi angta. Nyi wah damdi khoonkhuung ni nyah joot suh chaak tin rum arah japtupta. Eno Jisu ih poon rumta, <sup>22</sup> erah damdam nyi wah ah khoonkhuung adi thiinhaat nyu ano, Jisu damdam ih roongwang nyuuta.

*Jisu ih nyootsoot nyia khoisat deesiit  
(Luk 6:17-19)*

<sup>23</sup> Jisu ah Galili hah noongrep ni riim thok khoomta, Jehudi rangsoomnok ni tum nyootsoot, Rangte Hasong Ruurang Ese ah baattaan, hephan dow a khoisatte mina loong ah riim deesiit etta.

<sup>24</sup> Erah ruurang ah Siria deek akaan noongrep ni japchaat kaat rumta, erah dow a ih harep nawa mina loong ih hephan dow a khoisat, eput engam, echeek ebaang ekoong edook loong thoksiit rum taha eno Jisu ih erah loong ah deesiit rumta.

<sup>25</sup> Mina loong hantek Galili nawa, Hadaang Asih ih menha dow a, Jerusalem nawa, Judia nawa nyia Jordan juung saangko nawa ah heh lini roong phankhoom rumta.

## 5

*Kong ni Rangte tiit baatta*

<sup>1</sup> Jisu ih miloong ah sok ano kong ni duung-tong wangta. Eno heliphante loong heh reeni kooktong rumta loong asuh, <sup>2</sup> phang nyootsoot rumta:

*Amiimi tenroon tiit*  
(Luk 6:20-23)

- <sup>3</sup> “O chiiala lam ni changthih anglang ih jat ha loong abah, tenroon ang ah;  
rangmong Hasong ah erah mina loong raangtaan ang ah!
- <sup>4</sup> “O mongjoong angla loong ah tenroon ang ah;  
Rangte ih erah loong asuh tenchaan koh ah!
- <sup>5</sup> “O toongtang angla loong ah tenroon ang ah;  
Rangte ih kakhamta loong ah choh ah!
- <sup>6</sup> “Rangte ih jamha ah jen re suh thunte loong ah tenroon ang ah;  
Rangte ih neng tenchem thuk ah!
- <sup>7</sup> “O mihoh raang ih tenthet jeela loong ah tenroon ang ah;  
Rangte uh erah loong asuh tenthet je ah!
- <sup>8</sup> “Esa tenthunte loong ah tenroon ang ah;  
Rangte ah neng ih japtup rum ah!
- <sup>9</sup> “Semroongroong angguh reete ah tenroon ang ah;  
Rangte ih neng suh heh sah et poon rum ah!
- <sup>10</sup> “Rangte ih jamha jun ih mote loong siiwiha ah tenroon ang ah;  
rangmong Hasong ah neng raangtaan ih ang ah!

11 “Nga liphan tungthoidi mih ih kaanju halan, siiwi halan adoleh sen tiit ah ethih lam ih leek-baat halan loong ah tenroon ang an! 12 Tenroon ang an, tumeah sen raangtaan ih elongthoon thaangchojih Rangmong ni ban thiinha. Teewah dowah khowah loong ah emamah ih siiwi rumta.

*Sum nyia weephaak*

(Mk 9:50; Luk 14:34,35)

13 “Sen ah mina loong raangtaan ih sum likhiik. Enoothong sumwaan ah mok mah abah, takah we mi ngaak sum thukka. Erah thaangmuh ih hoon ah, piihaat ano mih ih ba noopnak kaat ah.

14 “Sen ah mongrep mina raang ih weephaak likhiik. Kongchoong dowah samnuthung ah latup thang ih tajen hutongka. 15 O eh uh weetook ah khoowaan khu nah tatookka: erah nang ih bah hetook thengnah ba took ah, ma dowah ih mina ah khom kaangtook ah erah doh ah. 16 Erah likhiikkhiik sen weephaak ah uh mina miksok doh emamah ih phaak theng, erah dowah ih ba mina ih ese mootkaat ah sok ano Rangmong nawa sen wah ah gu rum ah.

*Hootthe tiit nyootbaat*

17 “Moses Hootthe nyia khowah loong ih nyoot tahan loong ah thiinhaat suh ra hala ih nakmok thunhe. Ngah erah loong toohaat thuk suh taraarang, erah nang ih erah nyootsoot tahan loong ah amiisak anghthuk suh ra halang.

18 Samthun et an arah rang nyia hah ah maang thoonthoon bah, arah Hootthe dowah ehin tiit angkojao adoleh jojang tiit angkojao lamat haat theng—jaatrep jaat raang loong ah maang thoonthoon bah ah\*. 19 Erah raangtaan ih, o ih bah uh jengdang dowah ehinsah tiit ang abah uh lakap thang ih, mihoh suh nep mok moong kiinyootsoot abah, Rangmong Hasong nah heh ah ehin et thiik ah. Emamah, o ih bah uh hootthe ah phan ano mihoh suh nep emamah ih nyootsootte abah, Rangmong Hasong heh ah elong et thiik ah. 20 Erah raang ih ngah ih baat rumhala, sen rangmong Hasong nah jen wang ean, sen tuungmaang laalom ah Hootthe nyootte nyia Rangte mootkaatte Phirasi loong nang ih ehan ih Rangte ih jamha jun ang anbah ah.

### *Tenkhat tiit nyootbaat*

21 “Sen ih chaat etan mina loong ih teewadi amet baat arah ah, ‘Mih nak tek haat theng; o ih mih tek haat ah erah mih ah erikri et ah.’

22 Eno amadi sen suh baat rumhala: Senphoh senno damdoh mok khadah† anbah sen ah erikri et han, senphoh senno suh amah mok li an, ‘An tumjih di uh tapun ko!’ Erah ang abah sen ah Ngoong awang dung nah thoksiit han, erah dam ih senphoh senno suh thaangmuh thungko mina ih mok li anbah, sen ah soolam

---

5:18 5:18 Luk 16:17 \* 5:18 5:18 jaatrep jaat raang loong ah maang thoonthoon bah ah; adoleh arah nyootsootta loong ah amiisak maang langlang bah ah. 5:21 5:21 Hpkt 20:13; Hodb 5:17 † 5:22 5:22 mok khadah anbah; mararah leedap adi amet raanghaechi hemat muh doh mok khadah anbah.

dowa we adoh wangjih ih hoon an. <sup>23</sup> Erah raangtaan ih sen Rangte suh romthong nah tenroon lakkot kot thun ang andoh, senphoh senno damdi thichomui anrah mok samthun anbah, <sup>24</sup> tenroon lakkot ah romthong ngathong adoh ban thiin anno, echaan senphoh senno damdoh chaak punwaan wang an, eno ngaak hanno ba Rangte suh tenroon lakkot ah koh an.

<sup>25</sup> “O ih bah uh sen miksuk halan, eno erah ih mat hoon nok nah maang thoksiit wan doh, saapoot ese pootdoh changrook tiit ah chaak huk punwaan etheng. Mat hoon nok nah jaasiit nopsiit tahan no bah, mat hoonte ih sen ah phaatak nah tongthuk suh pulit lak nah ba kohan. <sup>26</sup> Ngah ih baat rumhala, erah nah bah chang maangthoon dokdok ih tongthuk han.

*Minuh misah nyia misah miwah damdoh roomjup tiit*

<sup>27</sup> “Sen ih amet baat arah chaat etan, ‘Mih minuh miwah damdoh laroomjup theng.’ <sup>28</sup> Eno amadi baat rumhala: O ih bah uh minuh ah sok ano eroomjup ih doh bah ih thunha rah ih botseh heh ten ni rangdah ah ejen moh eta.

<sup>29</sup> Erah raangtaan ih sen mik jaawah ko rah ih rangdah mok ang thuk hanbah, doklot an no piihaat an! Sen sakpuh pan ih we nah khaamwang nang ih bah, sak nawa amasah chep mala ah ese laan ang ah. <sup>30</sup> Sen lak jawah ko ih rangdah mok ang thuk hanbah, thadook anno

---

**5:27** 5:27 Hpkt 20:14; Hodb 5:18      **5:29** 5:29 Mat 18:9; Mk 9:47

**5:30** 5:30 Mat 18:8; Mk 9:43



pilhaat an! Sen sakpuh pan soolam nah wang nang ih bah lakko ih tong ah ese laan ang ah.

*Minuh miwah haatmui tiit*

*(Mat 19:9; Mk 10:11,12; Luk 16:18)*

<sup>31</sup> “Amah uh ebaat eta, ‘O ih bah uh heh minuh haat ah, erah ih le ah raang ano haat mu theng eah.’ <sup>32</sup> Amadi ngah ih baat rumhala: O ih bah uh heh minuh mih damdoh laroomjupka doh haat ah, eno minuh ah mihoh damdoh mok we nook abah roomjup rangdah ah heh ih dah thukla; eno erah nuh we kapte warah uh emamah ih romjup rangdah ah dah ah.

*Thoomhoon tiit*

<sup>33</sup> “Ehak di mih loong ih amet baat arah uh echaat etan, ‘Thoomhoon jengkhaap ah lathet haat theng, erah nang ih Teesu damdi tumjih re suh thoomhoon tu rah ere etheng.’ <sup>34</sup> Amadi ngah ih baat rumhala: sen ih jeng kakham an radoh thoom nakmok hoon an. Rang mendoh uh nak thoom an tumeah erah Rangte tongtheng; <sup>35</sup> adoleh hatoh mendoh uh lathoom theng, tumeah erah Rangte lah dangnak theng; adoleh Jerusalem mendoh uh lathoom theng, erah Luungwanglong samnuthung. <sup>36</sup> Sen khoh uh lamenseh theng, tumeah khoroon tasiit taan uh sen ih epuung adoleh emak tajen hoon kan. <sup>37</sup> ‘Elang’ adoleh ‘Lalang’ erah ba jeng theng—jaat hoh jenglan abah Ethih ih jeng thuk halan.

---

**5:31** 5:31 Hodb 24:1-4; Mat 19:7; Mk 10:4    **5:32** 5:32 Mat 19:9; Mk 10:11,12; Luk 16:18; 1Kr 7:10,11    **5:33** 5:33 Lew 19:12; Erok 30:2; Hodb 23:21    **5:34** 5:34 Jms 5:12; Isa 66:1; Mat 23:22    **5:35** 5:35 Isa 66:1; Rsb 48:2

*Phulek tiitwaan*  
(Luk 6:29,30)

<sup>38</sup> “Sen ih amet baat arah echaat etan, ‘Thetsok et ho bah ngaak thetsok et uh, pha ih phak abah pha ih ngaak phaktheng eah.’ <sup>39</sup> Amadi ngah ih baat rumhala: O bah uh sen damdoh thetre ha bah phuh nak lek theng. O ih bah uh jawah ko the adoh buh hanbah, dak hekko the adoh boot buh thuk theng. <sup>40</sup> Erah damdoh o ih bah uh an samsong ah nge suh mat hoon nok nah thoksiit hanbah, sen samsongnuh anep laan wak khook koh an. <sup>41</sup> Erah damdoh o ih bah uh meesiit hajang nah huihui laatbaat hanbah, meenyi hah nah boot kowan an. <sup>42</sup> O ih bah uh sen dowah tumjih tumpih suh hanbah ekot etheng; adoleh sen dowah o ih bah uh hukkhaak nam hanbah heh suh enam kot ettheng.

*Piara suh minchan*  
(Luk 6:27,28,32-36)

<sup>43</sup> “Sen ih amet baat arah echaat etan, ‘Sen joonte ah minchan etheng, sen piara ah miksuk ettheng.’ <sup>44</sup> Eno amadi ngah ih baat rumhala: senpi senra ah minchan et an, sen siiwiite asuh rangsoom koh an, <sup>45</sup> eno ba Rangmong nawa sen wah Rangte suh asah ih hoon an. Tumeah heh ih rangsa ah ethih ese mina khoni eliili ih phaakthukla, nyia rangphaat ah ethih ese reete loongtang suh eliili et phaata koha. <sup>46</sup> Rangte ih tumjih thaang ma kohan sen joonteete ah minchan anbah ah? Erah bah sokse seete loong nep reela! <sup>47</sup> Nyia sen joonte damdam adi waantiit lan rah, mihoh lajen reejih ah tam

re lan? Emah bah Rangnak mina‡ nep reela!  
 48 Sen ah rapne eseethoon jaatjaat angheng—  
 rangmong nawa sen Wah angla likhiik ah.

## 6

### *Lakkot tiit*

1 “Sen ih dangdang ih thun an sen thooroom reeraang pakna ah mih suh noisok laklak naktoom ang ah, erah loong ah sen nokjat tangjat mok ih re anbah, rangmong dow a sen Wah jiin nawa sen hethaang chotheng tajeeka ang an.

2 “Erah raang ih sen ih changthih noodek suh tumjih tumjih koh anbah, sen ih mih suh lanoisok theng, rangsoomnok ni nyia lam ni lonoite reeraang rumla likhiik ah. Neng erah reeraang rumla ah mih ih toom guuhe ih thun rumha. Ngah ih amiitiit baat rumhala, erah mina loong ah neng hethaang ejen choh ih rumta. 3 Sen ih mina changthih noolih chosok andoh, sen joonte sen sak tiit taantaan ih botseh nak toom jat ah. 4 Erah husah lam ih chosok theng. Eno ba sen husah lam ih kohan ah sen Wah ih sok hanno, sen suh erah thaang ah kohan.

### *Rangsoom tiitwaan*

*(Luk 11:2-4)*

5 “Sen ih Rangsoom andoh, lonoite likhiik nak ang an! Erah miloong ah ih bah rangsoomnok ni nyia lamkaang ni toonchap ano midung ni soom

---

‡ 5:47 5:47 Rangnak mih: Rangnak ni Rangte lajat ih tongte (Pagan) 5:48 5:48 Lew 19:2; Hodb 18:13 6:1 6:1 Mat 23:5

6:5 6:5 Luk 18:10-14

suh ram rumla, mih ih toom japtup he ih thun rum ano ah. Ngah ih amiitiit baat rumhala, neng erah re rumla thaang ah thoontang ejen choh ih rumta. <sup>6</sup> Sen ih Rangsoom andoh, nokmong nah wang anno kaaluung ah sak, eno sen mik ih latup kan, sen Wah Rang ah soom an. Eno sen Wah ih, sen ih husah di soom han rah tup hanno, rangsoom thaang ah kohan.

<sup>7</sup> “Sen ih rangsoom andoh, lalangka jengkhaap loong ah nakloot jeng an, Rangte men lajatte loong reela likhiik ah, neng rangsoom eloot ang kano Rangte ih ehan et chaat ah ih thun rumha likhiik ah. <sup>8</sup> Sen erah miloong likhiik lah angheng. Sen ih tumjih jam han erah sen Wah ih maang suh kan jaakhoni dook ejen jat etta. <sup>9</sup> Rang ah amet soom an:

‘Rang ni tongte seng loong Wah:  
an men esa aju phoong ih;

<sup>10</sup> an hasong ju toom raaha;  
an thung hatoh nah uh rangmong nawa  
likhiik toom ang raaha.

<sup>11</sup> Seng suh chiinyah wa phaksat ah kohe.\*

<sup>12</sup> Seng rangdah thetreeti loong ah biin anaan he,  
seng ih seng joonte thetre ah biin anaan hi  
likhiik ah.

<sup>13</sup> Ech eh echaan lam nah nak phate thuk weehe,  
erah nang ih mikmuh Juungbaan nawa  
thong panghe.’

---

\* **6:11** 6:11kohe; chiinyah wa, adoleh rangkhah wa

Tumeah an juuba rangmong hasong, chaan aphaan, nyia roitang raang ih men raksiit theng. Amen. †

<sup>14</sup> “Sen ih sen joonte thetre ah biin anaan anbah, Rangmong nawa sen wah reh uh biin anaan et han. <sup>15</sup> Enoothong sen ih sen joonte ah lajen biin anaan kanbah, Rangmong nawa sen Wah reh uh sen rangdah ah tajen biin anaan ran.

### *Samurangsoom tiit*

<sup>16</sup> “Nyia samurangsoom tong andoh, senthe senkhoh ah nak joongdat thuk an lonoite loong reeraang rumla likhiik ah. Nengthe nengkhoh thet haat rumha langla samurangsoom tongli ah mirep eh toom sok he ih thun rumha. Ngah ih baat rumhala, neng loong hethaang ejen choh ih rumta. <sup>17</sup> Sen samuh ih rangsoom tong andoh, sen the ah met, khoh ah thit, <sup>18</sup> mih wahoh ih samurangsoom ha ih naktoom jat han—sen mik ih latup kan sen Wah eba toomjat han. Sen ngiija ni reeraang lan ah sen Wah ih tup ih halan, eno hethaang ah kohan.

### *Rangmong hasong nah changteng*

*(Luk 12:33-34)*

<sup>19</sup> “Arah hah adoh sen nyamka ah nak lomthiin an, arah dowah bah ram nyia soot ih thet haat ah, nyia ehuh loong ih longlaang ah. <sup>20</sup> Erah nang ih bah, sen raangtaan ih rangmong nah thong lomthiin an, erah nah bah soot nyia

---

† **6:13** 6:13 Tumeah an juuba rangmong hasong, chaan aphaan , nyia roitang raang men raksiit theng. Amen: Mararah leedaap adi arah jeng ah taraangka. **6:14** 6:14 Mk 11:25,26 **6:19** 6:19 Jms 5:2,3

ram ih tajen thet haatka, ehuh eh uh tajen longka. <sup>21</sup> Tumeah sen nyamka marah di angla sen tenthun uh erah doh ang ah.

*Sak nawa weephaak*  
(Luk 11:34-36)

<sup>22</sup> “Mik ah sak raangtaan ih weetook likhiik. Sen mik ah esing ang anbah, sen sakputang ah weephaak ang ah; <sup>23</sup> enoothong sen mik ah laseeka bah, sen sakputang laamang nah ang ah. Erah ang abah sen sak nawa weephaak ah laphaakka bah, tumthan echoojih ih nakdat ah.

*Rangte nyia nyamka*  
(Luk 16:13; 12:22-31)

<sup>24</sup> “Sen wasiit ah changte wanyi dah tami angkan; sen ah wasiit asuh seechoh ean, wasiit asuh thichoh ean; sen ih wasiit jeng ah chaat, wasiit jeng ah phaaki et an. Erah likhiik sen Rangte nyia ngun raangtaan ih eroom eh tajen mokaan.

<sup>25</sup> “Erah raang ih ngah ih baat rumhala: ethingtong raangtaan ih juungjok phaksat, adoleh khooloop raang ih nyuh akhat suh la-sootsaam theng. Seng roidong ah phaksat nang ih thaangchaan tanih angka? Nyia sen sak ah nyuh akhat nang ih thaangchaan tanih angka? <sup>26</sup> Pih awoh loong ah sokthaak an: neng ih cham uh tawenka, ehui uh tahuika pung ni uh talom thiinka; ang abah uh Rangmong nawa sen Wah ih neng ah ban kooncha ruh eha! Sen atang woh nang ih thaangchaan tanih ang kan? <sup>27</sup> Sen

erah suh taat sootsaam anno sen roidong amasah taan ejen loot tong †nih ean?

<sup>28</sup> “Eno sen ah nyuh akhat suh tume sootsaam lan? Sokthaak an woma nawa popoong loong mame hakla; neng raangtaan ih moot uh tamoka adoleh nyuh akhat uh tawaat rumka. <sup>29</sup> Amadi ngah ih baat rumhala luungwang Solomon botseh nyamte wah taat ang arah ih arah popoong loong jaaseela likhiik tajen jaase kapta. <sup>30</sup> Erah Rangte juuba woma nawa kho anaam loong jaase thukte ah—kho anaam chiinyah angla loong ah rangkhah takah thok tongka, we nah ba mattak wan ah. Erah ang abah heh ih sen suh nyuh akhat ah tang tanih jen koran? Sen tuungmaang amasah taan uh laje mame lan!

<sup>31</sup> “Erah raang ih nakkah sootsaam an: ‘Nga phaksat juungjok ma nawa et ang eah? Nyia nga nyuh akhat ma nawa et ang eah?’ <sup>32</sup> (Erah loong asuh bah Ranglajatte loong aboh sootsaam ah.) Rangmong nawa sen Wah ih jat et ha sen ih tumjaat jam han rah ah. <sup>33</sup> Erah nang ih, jaakhoh Rangte Hasong ah chaak jam an heh ih tumjih raang ih jam halan jun ih ah, eno bah sen suh erah loong jaatrep ah jam kohan. <sup>34</sup> Erah thoih rangkhah suh sen nak sootsaam an; rangkhah suh rangkhah ih jat ah. Rangwuung rookwih sootsaam theng khoboot doh nakboot sootsaam an.

## 7

---

† 6:27 6:27 ejen loot tong; adoleh rooloh ejen tong 6:29 6:29  
1Lu 10:4-7; 2Tet 9:3-6

*Mihoh dande*  
(Luk 6:37-38,41-42)

<sup>1</sup> “Sen ih mih ladande theng, eno ba sen ah Rangte ih tadande ran, <sup>2</sup> tumeah sen ih mih mamet dande han erah jun ih Rangte ih sen emamah ih dande han, nyia mih damdi mame re lan erah likhiik ih Rangte uh sen damdoh emamah ih reeha. <sup>3</sup> Erah bah, sen ih sen joonte mikmaang ah mamet mi beek an, sen mik dowa bangthah ah laphang dok haat kanbah ah? <sup>4</sup> Senphoh senno suh sen ih mamet mi li an ‘An mikmaang ah beek ha eah’ sen mik nah bangthah ah hui anno ah? <sup>5</sup> Lonoite sen loong! Jaakhoh sen mik nawa bangthah ah chaak beek haat an, sen ah miksing ang an no ba senphoh senno mikmaang ah mi beek haat an.

<sup>6</sup> “Hi suh esaajih ah nak koh an—neng ih an ba ngaak phak ho. Sen ih thaangchaan jekteh ah wak ngathong nah nak haat an—neng ih enoopnak ba et ah.

*Echeng, ejam, nyia erengtok*  
(Luk 11:9-11)

<sup>7</sup> “Echeng et an, echoh ean, ejam et an echojam et an, erengtok et anno ba kaaluung ah daap kohan. <sup>8</sup> O mina ih echeng et ah erah ih choh ah, o ih jam et ah erah ih chojam ah, o ih erengtok et ah erah suh kaaluung ah daap koh ah. <sup>9</sup> Sen hewah angte loong ah ih sen sah suh jong nih katoon koh an phaksat suh handi ah? <sup>10</sup> Adoleh sen dowa nyasi suh hanbah pu nih koh an? <sup>11</sup> An mathan taat thih ubah uh, an ih jat et hu an



sah suh eseejih ah mamet kottheng ah. Erah ang abah Rangmong dowah sen Wah ih tang echengte suh bah eseejih ah kot suh ejat dook et ah!

<sup>12</sup> “An teewah raangtaan ih an mame reelu wahoh raangtaan ih uh emamah ih re uh: Erah reelan asuh liita Moses Hootthe nyia khawah loong ih nyootsoot theng jengkhaap eah.

*Lamhin*  
(Luk 13:24)

<sup>13</sup> “Sen paakaawan ehin adoh nopwang an, tumeah soolam paakaawan ah elong eno erah lam adi khoom suh elaang, erah di khoomte loong hantek je ah. <sup>14</sup> Enoothong roidong paakaawan abah ehin, eno erah di khoom ah echaan, erah thoih erah lam adi khoomte ah eneeko ah.

*Bang nyia hetiiik*  
(Luk 6:43-44)

<sup>15</sup> “Sen banban ih tong an emoong tiitbaatte khawah loong jiin nawa ah; neng sen miksok doh saapsah likhiik eh thok ha, enoothong amiimi nengten nengmong nah bah so likhiik angrum ah. <sup>16</sup> Sen ih neng reeraang nawa ih jat an. Suh phook nah anggut tiik ah tami dong tiikka, nyia suh phook nah puksak tiik tami dong tiikka. <sup>17</sup> Bang se adoh hetiiik uh ese ih tiik ah, enoothong jootthih ehin bang adoh hetiiik uh jootthih ju ang ah. <sup>18</sup> Bang se elong adoh babah uh jootthih tadong tiikka, nyia bangthih adoh uh jaase tadong tiikka ang ah. <sup>19</sup> Eno marah bang hetiiik tatiikka erah dook ano we nah tak ah.

<sup>20</sup> Erah likhiik, tiit emoong baatte khawah loong ah sen ih neng reeraang nawa ih jat et an.

*Ngah ih babah uh an tajat taha*  
(Luk 13:25-27)

<sup>21</sup> “Warep ih ngah suh ‘Teesu, Teesu’ ih poon thaang ih Rangmong hasong nah tachoh wangka, erah nang ih bah marah Rangmong nawa seng Wah ih mamet jamha jun ih reete loong abah chowang ah. <sup>22</sup> Dande sa thok kohaano ba, warep ih ngah suh ‘Teesu, Teesu ih liihang! An mendi seng ih Rangte tiit ah baat etti, an mendi seng ih juung abaan nep dokphanti erah damdi epaatjaajih uh ephoop reeti!’ <sup>23</sup> Eno erah sa doh Ngah ih neng suh li ang, ‘Ngah ih sen babah uh tajat rum taha. Mih lajak loong nga re nawa soon ean!’

*Nok hoonte wanyi*  
(Luk 6:47-49)

<sup>24</sup> “Erah thoih, o ih nga tiit ah chaat ano naririh et kap ha erah ih heh nok jong khoni hoon arah likhiik. <sup>25</sup> Jong khoni hoonha nok ah rang ah phaat, juung ah nuung, pong ah pong ih abah uh, babah uh tarungdatka, tumeah erah jong khoni hoonta.

<sup>26</sup> “Enoonthong o mina ih nga tiit ah chaat ano takapka erah loong abah, thungko mina ih heh nok phisaang khoni hoon arah likhiik ang ah. <sup>27</sup> Rang ah phaat, juung ah nuung, pong ah pong ih kano, rungdat eah. Eno tumthan echoojih ang ah erah rungdat sa doh ah!”

*Jisu chaan aphaan tiit*

<sup>28</sup> Jisu ih erah tiit loong ah thoonbaat rum kano, miloong ah rapne ih paatja rumta heh ih nyootta jengkhaap ah chaat rum ano ah. <sup>29</sup> Heh ah Hootthe nyootte loong likhiik tah angta; erah nang ih, chaan aphaan lam ih nyootsoot rumta.

## 8

*Jisu ih wasiit deesiita*

*(Mk 1:40-45; Luk 5:12-16)*

<sup>1</sup> Jisu kong nawa dat khoom raaha di, miloong ah heh lilih ih roong phankhoom rumta. <sup>2</sup> Eno engam wasiit heh jiinni thok taha, heh lakuh di kottong ano, Jisu suh baatta, “Chuupha, an ih jen tenthet hang bah, ngah ah saasiit weehang.”\* <sup>3</sup> Jisu ih heh lak ah janghaat ano taajota. Eno liita “Ngah ih saasiit et ha.” “Sa uh!” Erah jengta damdam mih ah laan de ruh eta. <sup>4</sup> Eno Jisu ih heh suh baatta, “Boichaat uh! O suh uh nak baat uh, erah nang ih bah phangla romwah re nah wang uno heh ih toomhuk soksam ho; erah dowah ih ba an ede etu ih warep ih jat ho, eno Moses ih baatta jun ih an khosa lakkot ah koh ih wan uh.”

*Jisu ih Roman saahaap laksuh deesiitta*

*(Luk 7:1-10)*

<sup>5</sup> Jisu Kapernum hadaang ni wang adi, Roman hate Apit nawa saahaap wasiit chomui ra taha

---

**7:28** 7:28,29: Mk 1:22; Luk 4:32      \* **8:2** 8:2: saasiit weehang: Arah jaat khoosatte ah neng banlam di esot et thiik rumta. Erah thoih saasiit et liiha.      **8:4** 8:4 Lew 14:1-32

eno heh lasih joh damdi baatta: <sup>6</sup> “Chuupha, nga laksuh ah nok ni emoh uh lami moh ih satla.”

<sup>7</sup> “Jisu ih ngaakbaatta, Ngah ih deesiit ih raahang.”

<sup>8</sup> “Apit nawa saahaap rah ih liita, emah tah angka, Chuupha.” “Ngah ih an nga nok nah jen poon theethe tah angkang. An aadoh jeng udoh ju de ruh eah. <sup>9</sup> Ngah, uh, esiit nga saahaap lathong ni tonglang, eno ngah di uh sipaahi loong nga lalih ni eje. Ngah ih, ‘Kah uh!’ et baat ang bah ekaat eah; ‘Wang ho!’ ih poon ang bah uh heh wang eha erah damdoh nga laksuh asuh, ‘Arah re uh!’ ih baat ang bah heh re eah.”

<sup>10</sup> Jisu ih erah chaat ano paatja eta, eno heh dam dowa miloong asuh baat rumta, “Ngah ih baat rumhala, Ngah ih Ijirel hani arah wah tuungmaangla likhiik maani uh tataat tupkang.

<sup>11</sup> Ngah ih amiitiit baat rumhala warep mina saadong saanop nawa thok haano Abraham, Isak nyia Jaakob loong damdoh Rangmong hasong nah sadung thengnah roongtong ah. <sup>12</sup>

Enoothong o mina erah Hasong adoh wangjih taat angte loong ah laamang nah dok haatkaat ah, erah doh neng ih neng pha ah phak ano huung rum ah.” <sup>13</sup> Eno Jisu ih saahaap asuh baatta, “An nok nah kah uh, eno marah raang ih an tuungmaang laalomlu rah elang eah, eno erah baatta damdam saahaap laksuh ah laan de ruh eta.

*Jisu ih mirep deesiitta*  
(Mk 1:29-34; Luk 4:38-41)

<sup>14</sup> Jisu Pitar nok ni wangta, eno erah ni Pitar hopnuh ah sokwi ih sat arah tup wangta. <sup>15</sup> Eno Jisu ih heh lak adi taajoh damdam ih heh khoisat ah laan de ruh eta, eno saat ano Jisu suh phak asat roong sokboita.

<sup>16</sup> Rangja ko ih hoon damdam, warep ih chiithih laakhah pan ang arah Jisu jiinni thoksiit rum taha. Eno Jisu ih erah chiithih laakhah loong ah heh jengkhaap nawa ih dokphan rumta eno khoisatte loong ah de ih rumta. <sup>17</sup> Heh ih erah loong ah khowah Isaia ih banbaatta ah amiisak toom ang raaha ih reeta, Khowah Isaia ih amet baatta: "Heh teeteewah ih seng khoisat toonhui ano deesiit tahe."

*Jisu liphante*  
(Luk 9:57-62)

<sup>18</sup> Jisu ih miloong ih kookchap halang ih jat ano, heliphante loong suh juungsitum saangko adoh daan kaat suh baat rumta. <sup>19</sup> Hootthe nyootte Jisu jiinni thok ano baatta, "Nyootte," "Ngah an maanah kah uh erah doh roong ra suh banban ih tonglang."

<sup>20</sup> Jisu ih ngaakbaatta, "Maaut loong di neng luung jeela, phih awoh di neng tep jeela, enoothong Mina Sah adi bah heh khowi theng taan uh tajeeka."

<sup>21</sup> Heliphante dow wasiit ih liita, "Chuupha, Jaakhoh ngah ih sengwah mang ah chaak beng wang ang."

22 “Jisu ih ngaakbaatta, Nga lih thong phanhang etekte ih neng mang ah neng bengbeng et ah.”

*Jisu ih pong sem thukta*  
(Mk 4:35-41; Luk 8:22-25)

23 Jisu ah khoonkhuung ni duungtong wang kano heliphante loong anep roongtong wang rumta. 24 Eno baphuk ih juungsitum adi pong ah pong ra haano, khoonkhuung ah elekmot nanah angta. Jisu ah erah tokdi emokjup eta. 25 Heliphante loong ah heh reeni karum ano saatsiit rumta. Eno neng ih li rumta, “Pang weehe, Teesu!” “Seng ah etek nanah angli!”

26 “Sen erathan mame choolan?” Jisu ih ngaak li rumta. “Sen tuungmaang ah amasah uh laje mameela. Eno heh ah saat ano pong aphaat asuh baatta, erah damdam pong aphaat ah laan semruh eta.

27 Eno warep paatja rumta. “Arah tumjaat mih ah?” neng ih liita. “Pong aphaat ih nep heh jeng chaat ha!”

*Jisu ih chiithih laakhah pan wanyi deesiitta*  
(Mk 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Jisu Gadara hadaang juungsitum saang ni thok adi, erah di mih wanyi mangrut nawa wang nyu arah chomuita. Erah wanyi sak adi micho miphaan Juungbaan pan ang nyuuta eno erah lam adi o uh takah naan khoom rumta. 29 Erah damdam nyi ah riinghuung nyu ano li nyuuta, “Rangte Sah an ih, sek tumjih et chung hali tih? Saapoot rook maangliika doh chamthuk suh tam raahalu?”

<sup>30</sup> Wakjook rumta dowah ih neng ah haloot ni tah angta. <sup>31</sup> Erah thoih chiithih laakhah loong ih Jisu lasih ah joh rum ano li rumta, “An ih seng ah edokphan jaatjaat et he bah therah wak loong sak adoh nopkaat thuk weehe.”

<sup>32</sup> “Kah an,’ Jisu ih baatta; eno laathih loong ah wak sak loong adi nop karumta. Eno wak loong ah juungsitum kaang ko ih soon karum ano juung adi chum lupdat karumta.

<sup>33</sup> Eno wak riimte loong ah hadaang ko ih soonwang rum ano, emok wanyi sak nawa chiithih laakhah loong dokphanta tiit ah mirep suh baatwan rumta. <sup>34</sup> Eno samthung dowah miloong ah Jisu jiinni chomui wang rum ano, neng juungkhuung dowah dokkhoom raangtaan ih heh lasih joh karumta.

## 9

### *Jisu ih hiimuung deesiitta* (Mk 2:1-12; Luk 5:17-26)

<sup>1</sup> Jisu khoonkhuung adi duungtong ano juungsitum saangko samthung adi ngaak kata,\*  
<sup>2</sup> eno erah di mararah mih ih hiimuung juptheng khoni thok pijah rum taha. Eno Jisu ih heh suh tuungmaang rumta ah tup ano, heh ih hiimuung asuh baatta, “An tenchaan uh, nga sah! An rangdah ah biin anaan et taho.”

<sup>3</sup> Eno Hootthe nyootte loong ah waan rumta, “Arah mih rah ih bah Rangte kaanju tiit boh baat ha!”

---

\* **9:1** 9:1heh hadaang: Kapernum (4:13 adoh sok an)

<sup>4</sup> Jisu ih neng ih tumjih thun rumta rah jat eta, eno baat rumta, “Sen ih erah likhiik ethih tenthun ah tumjih suh thunhan?” <sup>5</sup> Mih suh ‘An rangdah ah biin anaan et taho’ ih baat ah adoleh ‘Saat uno khoom uh,’ ih baat ah elaang nih ang ah? <sup>6</sup> Eno bah, Ngah ih sen suh jatthuk rumha, arah hah adi Mina Sah ih rangdah jen biin anaan jih chaan eje eah.” Eno heh ih hiimuung asuh baatta, “Saat uh, an juptheng ah khoonpi uno nok nah wang uh!”

<sup>7</sup> Eno erah mih ah saat ano nok ni wangta. <sup>8</sup> Miloong rah ih erah sok rum ano neng echo ih rumta, eno erah likhiik chaan apaan ah mina suh nep boh koha ih, Rangte ah phoongpha rumta.

*Jisu ih Mathiu poonta*

*(Mk 2:13-17; Luk 5:2-32)*

<sup>9</sup> Jisu erah dowah kah ano lam ni khoom adi, heh ih sokse seete wasiit apit ni tong arah japtupta, heh men ah Mathiu. Eno Jisu ih baatta, “Nga lih phanhang.” Eno Mathiu ah toonchap ano roong kata.

<sup>10</sup> Jisu ih Mathiu nok<sup>†</sup> ni phaksat phaksah adi, sokse seete nyia rangdah miloong Jisu nyia heliphante loong damdi teebun ni roong thok phaksah rumta. <sup>11</sup> Mararah Pharasi ih erah tup rum ano heliphante suh cheng rumta, “Sen suh nyootte wah ih erah likhiik miloong damdi mamet roong phaksah ha?”

<sup>12</sup> Jisu ih japchaat ano ngaakbaat rumta, “Mina eseete ih phonwah tajamka, khoisatte ih ba jam

---

**9:10** 9:10,11: Luk 15:1,2 † **9:10** 9:10 Mathiu nok; adoleh heh nok ni (erah langla Jisu nok ni)



ah. <sup>13</sup> Rangteele ni arah jengla rah tumjih suh liita, erah sokkah an: ‘Ngah ih minchan ba jamhang, hiiawak ih siik hoon tajam kang. ‘Ngah esoomtu ette mina poon taraarang, edut haat cho mina loong poon ra halang.”

*Samurangsoom tiit roongwaan  
(Mk 2:18-22; Luk 5:33-39)*

<sup>14</sup> Eno Juungtemte Joon liphante loong ah Jisu jiinni ra rum haano cheng rumta, “Pharisi nyia seng loong ah samurangsoom etong kah eh ih, enoonthong an liphante loong ah mamah latong erumla?”

<sup>15</sup> Jisu ih ngaakbaatta, “Kuhoon sa doh jaalah kapte wah pandoh, wenwah loong ah thung joongjoong toom ih tong rum ah ih tam thunhan? Emah babah uh tami angka! Enoonthong heh rangwuung saasiit thok eha jaalah kapte ah neng re nawa toonsiit wan suh ah, eno erah tokdoh ba neng ah samuh tong rum ah.

<sup>16</sup> “O ih uh nyulep ena ih samsong ehak adoh talep phingka, tumeah nyuna lep ah ih ehak samsong ah eboot raap hoom et ah eno poolong thoon ih boot hoon thuk ah. <sup>17</sup> Adoleh kham ena rah siikhoop tiikook kham hak thiincho nah tathiinka tumeah tiikook nyia kham ah enyiinyi thih ah. Erah nang ih bah kham na ah tiikook ena nah ju thiin ah, eno ba tiikook nyia kham enyiinyi ese ang ah.”

*Saahaap sah nyia minuh ih Jisu nyuh taajootte  
(Mk 5:21-43; Luk 8:40-56)*

<sup>18</sup> Jisu ih erah baat rum adi, Jehudi nok hah saahaap wasiit wang taha, eno heh lakuh di tong ano Jisu suh baatta, “Nga sah minusah ah amamadi tiila; enoonthong an ah wangho no an lak ih taajoh ubah heh ething eah.”

<sup>19</sup> Erah thoih Jisu ah heh lilih ih roong phankhoom wangta, eno heliphante loong anep heh damdi roongwang rumta.

<sup>20</sup> Minuh esiit asih paang nyi heh sih jan arah Jisu lini chap wang ano heh nyukaangba ni taajota. <sup>21</sup> Heh ih heteeteenuh suh liita, “Ngah ih heh nyukaang adoh taan taajoh angbah nga khoisat ah ede eang.”

<sup>22</sup> Jisu ih leksok ano erah nuh ah japtupta eno baatta, “An tenthun chaan uh, nga sah! An tuungmaang jun ih deelu.” Erah damdam ih minuh ah deeta.

<sup>23</sup> Eno Jisu ah saahaap nok ni kah adi, mang-beng kaat suh boongkaat seehoon nyia miloong huung ariing ah sok ano <sup>24</sup> liita, “loongtang dokkhoom an! Minusah ah etek tah eka—heh ejup boh ela! Eno loongtang ih ngit rumta. <sup>25</sup> Miloong ah dokkhoom rum ano, Jisu ah minusah jupta nokmong adi wang ano heh lak adi saat hoom kano saatta. <sup>26</sup> Erah tiit ah deek akaan noongrep ni ruurangta.

*Jisu ih edook wanyi deesiitta*

<sup>27</sup> Jisu erah hah dowa lam ni dokkhoom kah adi, edook wanyi roongphan khoomta. Nengnyi ah riing nyuuta “Dewid sah sek minchan wee-heetih!”

<sup>28</sup> Jisu nokmong ni wang adi, mikdook wanyi ah heh jiinni wang nyu taha, eno Jisu ih cheng

nyuuta, “Ngah ih set ejen deesiit et nyuuha ih hanpi nih et hali tih?”

Nyi ih liita “Ehanpi et hi tih, Chuupha!”

<sup>29</sup> Eno Jisu ih nyi mik adi taajoh ano liita, “Set hanpi jun ih toom ang raaha!” — <sup>30</sup> eno nyi mik ah ngaaksing nyuuta. Jisu ih haam nyuuta, “Arah o suh uh nak baat ansih!”

<sup>31</sup> Ang abah uh nyi dokkhoom nyu ano erah ruurang tiit ah deek akaan noongrep ni tumbaat kaat nyuuta.

### *Jisu ih engong miwah jeng thukta*

<sup>32</sup> Neng erah dowa dokkhoom rum adi, mararah mih ih Jisu jiinni engong, chiithih laakhah pan wasiit thoksiit taha. <sup>33</sup> Enoothong chiithih laakhah rah dokphan damdam, erah wah ah laan dongjeng ruh eta, eno warep paatja rumta. “Seng ih arah likhiik Ijirel deek akaan ni tathaak tupke!” Neng loong ah paatti rumta.

<sup>34</sup> Enoothong Pharisi loong ih li rumta, Heh suh Hakhoh luungwang ih chiithih laakhah loong dokphanjih chaan ah koha.”

### *Jisu ih miloong minchanta*

<sup>35</sup> Jisu hadaang hadaang nyia samnuthung rep ni leng khoomta. Heh ih Jehudi rangsoom-nok ni Ruurang Ese rangmong hasong tiit baat lam ih nyootsoot rumta, erah dam ih hephan dowa khoisat maasatte loong ah nep deesiit rumta. <sup>36</sup> Miloong ah sok rum ano, Jisu ah thungthita, tumeah neng ah menmiikeechan

---

**9:34** 9:34 Mat 10:25; 12:24; Mk 3:22; Luk 11:15    **9:35** 9:35 Mat 4:23; Mk 1:39; Luk 4:44    **9:36** 9:36 Erok 27:17; 1Lu 22:17; 2Tet 18:16; Ijk 34:5; Mk 6:34

nyia sootsaamsaam ang rumta, saapsah loong saapriimte muh kah ang arah likhiik ah. <sup>37</sup> Eno heh ih heliphante loong suh baatta, “Cham ekhan theng ah rapne ehan, enoonthong elom khante ah amasah. <sup>38</sup> Phek changte wah suh cham khante kaat thuk raang ih rangsoom an.”

## 10

*Asih wanyi Kaamwah loong  
(Mk 3:13-19; Luk 6:12-16)*

<sup>1</sup> Jisu ih heliphante asih wanyi ah lompoon rum ano neng suh chiithih laakhah loong jen dokphan suh nyia jaatreph khoisat maasat loong ah jen deesiit suh chaan korumta. <sup>2</sup> Heliphante asih wanyi loong ah arah: Phangkhothoon ah Simoon (Pitar et poonha rah) nyia heh no Endriu; Jebidi sah Jeems nyia heh no Joon, <sup>3</sup> Philip nyia Bartolomew; Thomas nyia sokseete Mathiu; Alphaeus sah Jeems nyia Thadaeus; <sup>4</sup> deek akaan pangte Simoon nyia Jisu mokwaante Judas Eskerot.

*Rangte mootkaatte asih wanyi  
(Mk 6:7-13; Luk 9:1-6)*

<sup>5</sup> Jisu ih arah asih wanyi asuh amet baat rum ano daapkaat rumta: “Ranglajatte juungkhuung adoleh Samaria samthung maadoh uh nak kah an. <sup>6</sup> Erah nang ih bah, saapsah mala loong Ijirel mina jiin adoh kah an. <sup>7</sup> Kah an tumbaat kaat an, ‘Rangmong Hasong ah thok ih hala ih baatkaat an!’ <sup>8</sup> Khoisatte ah deesiit an, etekte ah ngaakthing thuk an, eput engam loong ah deesiit

kah anno chiithih laakhah loong ah dokphan et an. Sen ih thaangmuh ih cholan, ah thaangmuh ih koh an. <sup>9</sup> Sen ih sen khaakdaap nah ngun akom, hun achaak adoleh jaansaang ngun nak hui an; <sup>10</sup> sen ih kunma khaak lahuitheng, adoleh samsong hedaap lahuitheng nyia lakhoop uh lahuitheng adoleh kiingthom uh lathutheng. Mootkaatte suh heh ih tumjih jamha rah ekot et ah.

<sup>11</sup> “Sen sam nah nyia hadaang nah thok an radoh, wang anno sen noppoonte ah chaak jam sok an, eno sen noppoonte wah nok adoh erah hah dow a maang dokkhoom khoom ih tong an. <sup>12</sup> Sen nok nah duungkhoom an radoh, ‘Semroongroong toomtong uh ih jengseera an.’ <sup>13</sup> Erah nok dow a mina rah ih sen ah ten-roon lam ih noppoon hanbah, sen jengseera ah ban tongruh eah; enoothong lanoppoon ranbah, jengseera tan ah ngaaktoon et an. <sup>14</sup> Erah dam ih o ih neng nok nah adoleh neng hadaang nah lanoppoon ranbah adoleh sen jeng laboichaatka bah, erah hah adoh sen lah nawa bungwiik ah jaanak thiin anno dokkhoom an. <sup>15</sup> Ngah ih dangdang et baat rumhala, Dande Sa thok ha doh Rangte ih Sodom nyia Gomora ah baalaan minchan ah erah hadaang dow a mina loong nang ih bah ah!

*Siiwi chamnaang thok ha*  
(*Mk 13:9-13; Luk 21:12-17*)

---

**10:10** 10:10 1Kr 9:14; 1Tim 5:18      **10:14** 10:14 Esm 13:51  
**10:15** 10:15 Mat 11:24; Rangph 19:24-28

16 “Boichaat an! Ngah ih sen loong ah so dung ni saap likhiik et daapkaat rumhala. Sen loong ah pu likhiik mongwah nyia wotuupi likhiik toongtang angheng. 17 Ban sok ruh ih an, mih ih sen loong ah jokhak hanno mat hoon nok nah siitkaat han eno, Jehudi rangsoomnok nah buh kaat han. 18 Nga thoi thoidoh sen loong ah teesuh luungwang loong ngathong nah siiwi kaat han, erah doh neng loong suh nyia Ranglajatte loong suh Ruurang Ese tiit ah baat an. 19 Sen maatok doh siiwi han, erah doh mame jeng ang nyia tumjih jeng baat ang ih lacho theng; saapoot thok haano, sen tumjih jengjih ah erah jeng thuk han. 20 Marah jengkhaap sen jeng an, erah jengkhaap ah, sen jengkhaap lah anghang ih; sen Wah moong achaang ih sen ah jeng thuk han.

21 “Miloong ih nengphoh nengno ah mih lak nah tek haat thuk ah, hewah loong ah ih uh neng sah loong ah emamah et ah; heh sah loong ah nuh awah damdoh piiara ehon ano tek haat thuk ah. 22 Warep ih sen ah nga tungthoidoh miksuk et han. Enoothong o mina ih hethoon tuk ih Rangte suh tuungmaangte loong aba puium ah. 23 Sen hasiit nah siiwi han adoh, hahoh nah toonsoon kah an. Ngah ih amiimi baat rumhala Mina Sah raak ngah nah sen ih Ijirel hadaang loong adoh sen mootkaat ah tajen thoon moh kan ang an.

24 “O noodek uh heh suh nyootte nang ih elong

---

**10:16** 10:16 Luk 10:3    **10:17** 10:17-20 Mk 13:9-11; Luk 12:11,12; 21:12-15    **10:21** 10:21 Mk 13:12; Luk 21:16    **10:22** 10:22 Mat 24:9; Mk 13:13; Luk 21:17; Mat 24:13; Mk 13:13    **10:24** 10:24 Luk 6:40; Jn 13:16; 15:20

tajen angka; laksuh rah uh heh changte nang ih elong tajen angka. <sup>25</sup> Erah thoih noodek ah heh suh Nyootte likhiik ih hoontheng, eno laksuh rah heh changte likhiik ih hoontheng. Changka nawa phokhothoon asuh Beljibul et poon abah, heh jaatang asuh tang tumthan ethih et li ah!

*O ra choojih ah*  
(Luk 12:2-7)

<sup>26</sup> “Erah thoih mih ra lacho theng. Marah amadi hoppat cho angla ah daap et ah, erah dam ih marah husah ni angla ah wuungsa nah dongjat ah. <sup>27</sup> Ngah ih laamang ni baat rumhala ah sen ih wuungsa nah we dong baat an, erah dam ih marah husah ni chaat han ah sen ih nok wokong nawa ih riingbaat jaat et an. <sup>28</sup> Hansi tek haatte ra ah nakcho an neng ih chiiala tajen tek haatka; erah nang ih bah Rangte ra cho an, heh ih ba hansia nyia chiiala soolam nah jen tek haat ah. <sup>29</sup> Wosiksak enyi ah sen ih phaasiit ngunsah ih reh han, ang abah uh wosiksak esiit taan uh sen Rangte jengkhaap muh doh tatiika. <sup>30</sup> Sen loong ah sen khoroon botseh uh rookwet cho. <sup>31</sup> Erah thoih sen lacho theng; sen ah wosiksak loong nang ih botseh uh thaangchaan thoon!

*Rangdah dokbaat nyia Jisu thaangju*  
(Luk 12:8-9)

<sup>32</sup> “O mina ih noksong dung nah nga heh mina ih chaanghang bah, ngah ih uh Rangmong nah seng wah nganah emamah ih chaang ang. <sup>33</sup>

Enoothong o ih ngah noksong dung nah thaangju hang, Ngah ih uh Rangmong dowa seng Wah ngathong nah emamah ih thaangju ang.

*Semroongroong lah ang, lang apah ang ah  
(Luk 12:51-53; 14:26,27)*

<sup>34</sup> “Sen ih nakthun an ngah arah mongrep adoh semroongroong ang thuk suh heh raak koha eah. Emah tah angka, ngah semroongroong ang suh taraarang erah nang ih bah lang apah ba jahang. <sup>35</sup> Ngah ih heh sah loong ah neng wah damdoh miksuk muithuk suh, minusah loong ah neng nuh damdoh miksuk muithuk suh, neng nyam loong ah neng hopnuh damdoh miksuk muithuk suh ra tahang; <sup>36</sup> sen piara ethithoon ah sen jaajaatang nawa ang ah.

<sup>37</sup> “O mina ih heh nuh heh wah ah nga nang ih ehan mongnook ha erah nga liphante ang suh tapunka; o mina ih heh sah ah nga nang ih ehan ih mongnook ha erah nga liphante ang suh tapunka. <sup>38</sup> O mina ih heh bangphak ah hui ano ngah lih tajen phanrang erah mih ah nga liphante ang suh tapunka. <sup>39</sup> O mina ih heh roidong puipang taat thunha erah ih mat haat et ah; enoothong o mina ih heh roidong ah nga raangtaan ih koh ah erah echoh eah.

*Mootse thaangchoh  
(Luk 10:13-15)*

---

**10:35** 10:35 Maik 7:6    **10:38** 10:38 Mat 16:24; Mk 8:34; Luk 9:23    **10:39** 10:39 Mat 16:25; Mk 8:35; Luk 9:24; 17:33; Jn 12:25



40 “O mina ih an noppoon halu erah ih ngah noppoon halang; eno o mina ih ngah noppoon halang erah ih nga daapkaatte wah ah noppoonha. 41 O mina ih Rangte kaamwah ah noppoonha, tumeah heh ah Rangte kaamwah anghthoi ah, heh uh erah thaang ah roong choh ah. Erah dam ih o mina ih kateng mina ah noppoonha tumeah heh ah kateng ang thoidi, heh uh erah thaang ah roong choh ah. 42 Eno o mina ih nga liphante loong suh joong taan jok thuk abah, tumeah neng ah nga liphante anghthoi ah, neng uh erah thaang ah roong choh ah.”

## 11

### *Juungtemte Joon kongphaak huite (Luk 7:18-35)*

1 Jisu ih heliphante asih wanyi loong asuh thoon reenbaat rum ano, heh erah dowah hahoh ni dokkhoom ano hakhuung hatok hadaang adi tum nyootsoot kaatta.

2 Juungtemte Joon ih phaatak ni Jisu Kristo reeraang loong ah japchaat ano, mararah heliphante loong ah Jisu jiinni daapkaatta. 3 “Eno heliphante ih cheng rumta, “An tamanglu Juungtemte Joon ih wasiit raak eha ih baatta rah ah, tama seng ih wahoh bansokjih angkah?”

4 Jisu ih ngaakbaatta, “Ngaakwang anno Juungtemte Joon suh sen ih tup han nyia chaat han ah baatwan an: 5 edook loong ih tup eha, lakoong ah mi khoom ela, eput engam loong

ah ede ela, naabaang loong ah ih chaat eha, etekte ah ngaakthing ela, eno Ruurang Ese ah changthih loong suh nyootsoot ha. <sup>6</sup> Tumthan tenroon ang ah o ngah suh mongchi lah angte loong rah ah!”

<sup>7</sup> Juungtemte Joon liphante loong ah dokkhoom rum adi Jisu ih miloong asuh Joon tiit ah baat rumta: “Sen Joon re nah phisaang hah ko ih kah tan adi, sen ih tumjih japtup ih, et thuntan? Naamphook loong ah pong ih pheekmoot arah tam tuptan? <sup>8</sup> Adoleh tumjih japtup raangtaan ih katan? Mih wasiit nyuse khatse nawa ih choomraang cho ang arah tup ih tam thuntan? Eme choomte mina bah luungwang nok nah ba tong ah! <sup>9</sup> Baat he, sen ih tumjaat japtup suh dokkhoom tan? Khowah tama? Elang eah, enoothong heh ah khowah nang ih elong ang arah japtup tan. <sup>10</sup> Juungtemte Joon ah Rangteele ni raangthiinta wah ah: ‘Rangte ih liita, Nga kongphaak huite sen raangtaan ih lam ban laang suh sen ngah nah daapkaat hang.’ <sup>11</sup> Ngah ih ami tiit baat rumhala Juungtemte Joon likhiik elongthoon o mina uh maang dongka. Enoothong o mina rangmong Hasong nah ehinthoon ang ah erah mih ah Joon nang ih elong ang ah. <sup>12</sup> Juungtemte Joon ih nyootsoot rumta tok dowah ih amatuk ih Rangmong Hasong nawa loong ah chamnaang thuk ruh eha, erah dam ih ethih miloong ah ih chaan ih rangmong Hasong ah ngeesuh taat chung rumha. <sup>13</sup> Rangmong Hasong tiit ah Moses

nyia Khowah loong ih Juungtemte Joon phang angta tuk ih banbaatcho angta; <sup>14</sup> eno sen ih erah jengkhaap ah hanpi thung ang anbah, Juungtemte Joon ah Elijah ang ah, heh raak tiit ah jaakhoh ni banbaatta jun ih ah. <sup>15</sup> Boichaatan, sen na je abah ah!

<sup>16</sup> “Amadoh, Ngah ih ahaangwa mina loong ah tumjih doh toobaat rum ang? Neng ah noodek loong thaangsang theng ni tong rum arah likhiik. Eno hedung hedung riingwaan rum arah likhiik, <sup>17</sup> ‘Seng ih sen suh kuhoon saamtom koh idi sen ah tah boong aloom kan! Seng ah mangboong boong kino sen ah tahuungkan!’ <sup>18</sup> Joon samuh tong ra taha adi kham uh tajokta, eno warep ih li rumta, ‘Heh sak ni chiithih laakhah pan boh ah!’ <sup>19</sup> Eno Mina Sah ah ra haano, jok phaksata eno, warep ih liita, ‘Arah mih ah sok an! Heh bah mangda nyi kham kaanya adoleh sokse seete, nyia thaaju mina loong joonte!’ Erabah uh, Rangte mongtham ah, ami et dongjatjih ah heh mootkaat nah noisok ah.”

*Lahanpiite hadaang*  
(Luk 10:13-15)

<sup>20</sup> Maradi Jisu ih epaatjaajih ehan reeta erah hadaang mina loong ah neng rangdah nawa tangaak lekta, erah thoih heh ih erah hadaang loong ah ethetbaat etta. <sup>21</sup> “Korajin mina loong, sen suh tumthan echoojih ang ah! Betsaida mina loong sen suh uh tumthan echoojih ang ah! Marah epaatjaajih loong sen suh re tang ah

Tairi nyia Sidoon hadaang nah re tang bah, erah nawa mina loong abah ehak doh dook khuupo nyuh ah kap rum ano laabot khonah jen tong ih thengta rangdah nawa ngaaklek eti ih noisok suh ah! <sup>22</sup> Ngah ih ami tiit baat rumhala, Dandeeja doh Rangte ih sen nang ih Tairi nyia Sidoon mina loong asuh ba heh minchan ehan noisok ah! <sup>23</sup> Eno sen Keparnam mina loong! Sen ih sen teeteewah suh rang nah chowang ih tam thunhan? Sen bah soolam nah dat haatte ang halan! Marah epaatjaajih sen suh re korum taha rah Sodom nah re doh bah, amadoh uh Sodom eje ang thengta! <sup>24</sup> Sen ih jat et theng Dandeeja doh Rangte ih sen nang ih ehan ah Sodom ah minchan ah!”

*Nga re nah naangtong wanghan*  
(Luk 10:21-22)

<sup>25</sup> Erah tokdi Jisu ih rangsoomta, “Ewah, rang nyi hah Teesu! Ngah ih an suh lakookmi li hala tumeah an ih marah mongwah maakwah nyia ejatchoite asuh lajat thukthang ih huthiin uno lajatte loong asuh noisok hu. <sup>26</sup> “Ewah, elang eh uh, erah ah an thungpun jun ih ju angla.

<sup>27</sup> “Seng Wah ih ngah suh jirep ah kohalang. O eh uh heh Sah ah tajatka heh Wah luulu ih ba jat ah, adoleh heh wah ah o eh uh tajatka heh Sah ih luulu ih ba jat ah, nyia heh Sah ih o mina erah jatthuk suh danjoh ah loong ih ba jat ah.

<sup>28</sup> “Nga jiinnah wanghan, o huijih ih naang pat halan loong ah, ngah ih naangtong thuk rumha.

29 Nga kaangkoong ah kap an, eno ngah dowa nyoot he, tumeah ngah ah chiiala ni toongtang nyia thungsek; eno ba sen naangtong ah choh an.  
 30 Kaangkoong marah ngah ih koh rumhala ah elaang, nyia marah ngah ih hui huithuk rumhala ah huichaang.”

## 12

### *Jehudi naangtongsa tiit roongwaan (Mk 2:23-28; Luk 6:1-5)*

<sup>1</sup> Erah lini, Jehudi Naangtongsa di Jisu mararah phek ni chamtong ni daankhoomta. Heliphante loong ah ramtek ang rumta, erah thoih neng ih chamnam nawa raanteh ah phang thiiphak rumta. <sup>2</sup> Pharisi loong ih erah tup rum ano, Jisu suh li rumta, “Sok uh, an liphante loong ih naangtongsa di erah re rumla ah seng Hootthe di tapunka!”

<sup>3</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Sen ih taba jap wetan Dewid nyia heh mina loong neng ram ih tiita adi tumjih et rumta? <sup>4</sup> Dewid ah Rangte nok ni wangta adi, heh nyia heh joonte loong ah ih baanlo Rangte suh kota ah phak rumta, neng Hootthe jun ih emiit taat ang abah uh ah—erah baanlo ah Romwah ih baajen phaksajih angta. <sup>5</sup> Adoleh sen ih Moses Hootthe ah tanih wetan naangtongsa rookwih romwah loong ih hootthe thetsiit ha rah ah, ang abah uh neng suh ethih taliika? <sup>6</sup> Ngah ih baat rumhala, Rangteenok nang ih aradi tumjih boh uh elong eje. <sup>7</sup>

Rangteele ni liita, ‘Ngah ih minchan ba jamhang, senli senmaan ih romhoon tajam kang.’ Sen ih amiisak ih jattan bah, sen ih lathika mih ah takaanju theng angtan; <sup>8</sup> erah thoidi mina Sah ah naangtongsa raang ih Teesu ang ah.”

*Lakkoong mih wasiit*  
(Mk 3:1-6; Luk 6:6-11)

<sup>9</sup> Jisu erah hah dowa dokkhoom ano Jehudi rangsoomnok ni wangta, <sup>10</sup> erah di heh lakkoong ang arah mih esiit angta. Mararah mina erah di Jisu ah thetre ela ih mat ih deejootte eje angta, erah thoidi neng ih heh suh cheng rumta, “Seng hootthe jun ih Jehudi naangtongsa doh khoisatte ah ejen deesiit nih et ah?”

<sup>11</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Jengthaak ih sen wasiit thandoh sen saapsah ah Jehudi naangtongsa doh habeng nah dat abah, tanih toon-siit kan? <sup>12</sup> Mina ah tang, saapsah nang ih thaangchaan thoon! Erah raang ih, seng Hootthe ih Jehudi naangtongsa doh ese raangtaan ih mih chosok abah tahaamka.” <sup>13</sup> Eno lakkoong asuh baatta, “An lak ah janghaat uh.”

Heh lak ah janghaat kano, lakse ko ah likhiik, laan de ruh eta. <sup>14</sup> Eno Pharisi loong ah erah dowa dokkhoom rum ano Jisu tek haat suh kaankoong rumta.

*Danjeecho Rangte laksuh*

<sup>15</sup> Jisu ih heh tek haat tiitwaan japchaat ano, erah hah dowa dokkhoom eta; eno heh damdi miloong ah hantek roong phankhoom rumta. Jisu ih khoisatte loongtang deesiit rumta <sup>16</sup> eno

heh tiit ah o suh uh labaat theng ih liita. <sup>17</sup> Heh ih erah reeta ah langla Rangte ih khowah Isaia suh mamet baatta erah jun ih amiisak toom ang raaha ih liita:

<sup>18</sup> “Nga laksuh ngah ih danje tang ah arah, marah nga mongnook, nyia marah suh nga tenroon anglang ah.

Nga jiin nawa Chiiala ah heh sak nah kaat thuk ang,

eno ngah ih dande sa tiit ah deek akaan loong suh heh ih dongbaat ah.

<sup>19</sup> Heh mih damdoh tadaan muika adoleh tariing raakka, adoleh taakkhuung nah erong ih tatum ringka.

<sup>20</sup> Heh ih naam ekotdat ela ah tathahoomka, adoleh weetook emet nanah ah tathoon met thukka.

Kateng mootkaat ah maang langlang heh ih tatooka,

<sup>21</sup> eno mirep laalom ah heh suh totoh ang ah.”

*Jisu nyia Beljibul*

*(Mk 3:20-30; Luk 11:14-23)*

<sup>22</sup> Erah lidi mararah mih ih Jisu jiinni chiithih laakhah pan edook heh jeng uh lami jengka rah thoksiit rum taha. Eno Jisu ih erah wah ah deesiit kano dongjengta, nyia dong tupta. <sup>23</sup> Jisu reeta loong ah sok rum ano miloong ah paatja ih rumta. “Heh ah Dewid sah tam angla? Neng ih chengta.

<sup>24</sup> Pharisi loong ih erah japchaat rum ano,

ngaakbaat rumta, “Heh ih chiithih laakhah loong abah neng pante Beljibul ih chaan ah kot kano jen dokphan ha.”

<sup>25</sup> Jisu ih neng ih tumjih thun rumha rah jat eta, eno baat rumta, “Marah deek akaan ang abah uh neng chamchi nah hedung hedung ih phe rookmui abah saatang tacheng tongka. Erah dam ih marah changka adoleh hadaang maama ih pheetong rum ano rookmui abah neng ah ethoon phaangjaang eah. <sup>26</sup> Erah ang abah Soitaan hasong adoh neng chamchi nah esiit esiit ih mok rookmui rum abah, erah langla neng ah maama maama ih ejen pheephaak ih rumta eno seek ih phaangjaang rum ah! <sup>27</sup> Sen ih ngah suh li hali chiithih laakhah loong ah Beljibul chaan nawa ih dokphan ha eah. Emang abah sen liphante loong asuh chiithih laakhah dokphan theng chaan ah o ih koha? Sen liphante loong moh rumla jun ih bah sen ah emoong elan ih dongjat thuk ha! <sup>28</sup> Emah tah angka, Ngah suh Beljibul ih chaan takoh rang, Rangte ih kohang rah heh chaan aphaan nawa ih laathih loong ah jen dokphan hang, erah jun ih sen suh Rangte Hasong ah sen jiinni ejen thok ih taha ih jathuk halan.

<sup>29</sup> “O ih ang abah uh tathat wah nok ah long ano hukkhaak ah dok suh li abah, jaakhoh heh teewah ah phang tangkhakjih; eno ba heh nok ah jen longwang ah.”

<sup>30</sup> “O bah uh nga raangtaan tah angka erah nga miksukte; o bah uh nga damdi taroong moh ra erah esaapta eah. <sup>31</sup> Erah thoidi Ngah ih



baat rumhala: mina rangdah nyia ethih jeng akong\* tumjaat ang abah uh ejen biin anaan et ah; enoothong o ih bah uh Esa Chiiala suh ethih li abah biin anaan tachoka ang ah. <sup>32</sup> O ih bah uh Mina Sah asuh tumjih doh bah uh ethih li abah biin anaan et ah, enoothong o ih bah uh Esa Chiiala asuh ethih li abah roitang raang ih biin anaan tachoka ang ah.

*Bang nyia hetiiik*

*(Luk 6:42-45)*

<sup>33</sup> “Bangtiik tiikse ah chosuh heh bang ah bang se angjih; hebang jootthih ang abah, hetiiik uh jootthih ih dong tiik ah. Bangthih bang se ah hetiiik nawa ih danjat ha. <sup>34</sup> Pu sen loong ah—sen ethih ang anbah ese jengkhaap ah ma nawa ma jeng an? Tumeah tenni tumjih ih meela tu ni erah dongjengla. <sup>35</sup> Mina eseete ih heten hemong ni ese thunha rah ju dongjengla; ethih mina ih heh tenthun ni ethih thunha loong ah dongjengla.

<sup>36</sup> “Sen ih jat etheng Dande Sa doh sen lalangka jengkhaap jenglan loong ah erookwet kot etheng ang an. <sup>37</sup> Sen jengkhaap khaap ah sen dandeete ang ah—toongtang tam emoong ang lan ah dongjat suh ah.”

*Epaatjaajih mootkaat jamsuk*

*(Mk 8:11-12; Luk 11:29-32)*

---

\* **12:31** 12:31 ethih jeng akong; adoleh Rangte uh ethih jeng akong jengla. **12:32** 12:32 Luk 12:10 **12:33** 12:33 Mat 7:20; Luk 6:44 **12:34** 12:34 Mat 3:7; 23:33; Luk 3:7; Mat 15:18; Luk 6:45

<sup>38</sup> Eno mararah Hootthe nyootte nyia Phirasi loong ih liita, “Nyootte,” “an ih epaatjaajih re uh rah sok suh nookli.”

<sup>39</sup> Jisu ah jengta, “Ahaangwa mina loong ah tumthan ethih nyia rangmuh ih tong rumla! “Sen ih nga dow a epaatjaajih nikah cheng he? Tah angka! Epaatjaajih sen suh kotheng abah khowah Joon a tiit ah luulu ba. <sup>40</sup> Joon a ah hephe pheejom hesa sa jom nyah mong ni tongta likhiik, Mina Sah rah uh arah hakhu adoh hesa sa jom hephe pheejom tong ah.

<sup>41</sup> Dande sa doh Ninewe mina loong ah toonchap rum ano sen suh ethih liihan, tumeah Joon a ih nyootsoot rumta adi botseh chaat rum ano neng rangdah nawa ngaaklek ih rumta; eno ngah ih baat rumhala aradi tang, Joon a nang ih elong! <sup>42</sup> Dande sa doh Siba dow a Wangchaanah ah toonchap ano sen ah ethih liihan, tumeah heh ah hedeek hekaan ni luungwang Solomon jatwah jengkhaap japchaat suh noongrep ni tumkhoomta; eno ngah ih dangdang ih baat rumhala aradi Solomon nang ih tumjih bah uh elong eje!

*Chiithih laakhah loong ngaakwang  
(Luk 11:24-26)*

<sup>43</sup> “Chiithih laakhah ah mih sak nawa doksoon ano, deek akaan hookpakpak adoh heh naang-tong theng jam sokkah ah. Eno heh tongtheng ah lamok choka bah, <sup>44</sup> heh teeteewah suh li ah,

---

**12:38** 12:38 Mat 16:1; Mk 8:11; Luk 11:16    **12:39** 12:39 Mat 16:4; Mk 8:12    **12:40** 12:40 Jn 1:17    **12:41** 12:41 Jn 3:5    **12:42** 12:42 1Lu 10:1-10; 2Tet 9:1-12

'Nga nok nah ngaakwang ang.' Eno ngaakwang ano nok ah hahuung saachamcham nyia jaatrep ah toonriim cho et japtup wang ah. <sup>45</sup> Eno we ngaak kah ano heh damdoh heh nang ih ethithoon laathih sinet boot toonsiit kah ah eno tongwang rum ah. Eno erah loong ah langta no ba, erah mina ah ephang dowang nang ih ethithoon ih hoon ah. Ahaangwa ethih mina loong raang ih emah ih ang raaha."

*Jisu nuh nyi no loong*  
(Mk 3:31-35; Luk 8:19-21)

<sup>46</sup> Heh nuh nyi no loong thok tokdi uh, Jisu ah miloong ah damdi thok waantiit ruh eta. Neng taakkhuung ni chap rum ano, heh damdoh chowaan suh baat rumta. <sup>47</sup> Eno erah dowang mih wasiit ih baat wanta, "An nuh nyi no loong taakkhuung ni chap rumla, an damdoh chowaan suh li rumha tih." †

<sup>48</sup> Jisu ih ngaakbaatta, "O ah seng nuh ah? Nyia nga no loong ah o ah?" <sup>49</sup> Eno heh ih heliphante loong ah siingsuh ano liita, "Sok an! Arah loong ah ba seng nuh nyia nga no loong ah! <sup>50</sup> O mina ih Rangmong dowang seng Wah ih jamha jun ih reeraangte loong aba seng nuh, adoleh ngaano ngaanah nyia Ngaaphoh ngaano ang ah."

## 13

*Chamwente tiitthaak*  
(Mk 4:1-4; Luk 8:4-8)

<sup>1</sup> Erah saasa di Jisu erah nok dowang dokkhoom ano juungsitum ko ih kata, eno erah di nyootsoot

---

† **12:47** 12:47 Mararah leedap adoh arah wethin 47 tajeeka ang ah

et suh tong kata. <sup>2</sup> Heh reeni kookchap kaatte miloong ah rapne hantek angta erah thoidi Jisu ah khoonkhuung ni duungtong wangta, eno miloong ah juungsitum kaang adi chap rumta. <sup>3</sup> Heh ih jirep tiit ah tiitthaak lam ih toobaat rumta.

“Teewadi mih wasiit ih raanjih wenta. <sup>4</sup> Phek ni wenkaat adi, mararah raanteh ah lam ni datta, eno woh loong ih toontop kaat rumta.

<sup>5</sup> Mararah raanteh ah jong hah ni datta, eno paak ah amasah ang thoidi, raanteh ah seek ih haapphokta. <sup>6</sup> Eno rangsa ah dong ano, champhook saloong ah tek raatta; tumeah hehing ah hanteng ni tasotta, erah thoidi champhook ah seek ih hookta. <sup>7</sup> Mararah raanteh ah suh haang khui ni datta, eno hak ano champhook loong ah bukjota. <sup>8</sup> Enoothong mararah raanteh hah se ni datta loong ah, hak ano hetiik ah dong tiikta; mararah chaasiit ih dong tiikta, rukho ah rook arok, eno rukho ah rookjom.”

<sup>9</sup> Eno Jisu ih thoonbaat rumta, “Chaat an sen na je abah ah!”

*Tiitthaak toobaat thoilam*  
(Mk 4:10-12; Luk 8:9-10)

<sup>10</sup> Eno heliphante loong ah Jisu jiinni thokrum ano cheng rumta, “An ih mih damdi waan uh di tiitthaak loong ah tumet suh katoobaat uh?”

<sup>11</sup> Jisu ih ngaakbaatta, “Rangmong hasong lam thoiijat raang ih sen suh thung atak korumhala, enoouthong neng suh bah takokang. <sup>12</sup> O mina di tumjih bah uh amasah jeela erah suh ehan ih

boot kotheng, eno ba erah mih ah laboot labe ang ah; enoothong o mina di amasah taan uh amukte dowa amasah jeela rah uh ethoon nge et ah. <sup>13</sup> Ngah ih tiitthaak toobaat korum hang ah langla neng ih sok et rum ah, ang abah uh, tatup rumka adoleh neng ih boichaak et rum ah, ang abah uh tachaak rumka nyia tasamjat rumka ang arah likhiik. <sup>14</sup> Erah thoidi Isaia khowah ih banbaatta jengkhaap ah neng raangtaan suh punla:

‘Arah miloong ah ih chaat ba chaat ah, ang abah uh tasamjat rumka;  
neng ih sok ba sok ah, ang abah uh tatup rumka,

<sup>15</sup> tumeah neng thung ah thungko,  
nyia neng na ah ekep et rumta  
nyia neng mik ah echup et rumta.

Emah lah angta bah, neng mik ih tup ih thengtang,  
neng na ih chaat et thengtang,  
neng thung ah ih samjat et thengtang,  
neng ah nga jiinko nah engagak ih  
rumtheng taha, Rangte ih liita,  
eno ba Ngah ih neng deesiit thengtang.’

<sup>16</sup> “Sen loong abah, rapne khangraangse mina tumeah sen mik ih tup ehan nyia sen na ih chaat ehan! <sup>17</sup> Ngah ih ami tiit baat rumhala warep khowah loong nyia Rangte mina loong ih sen ih marah tup han erah tup suh rapne taat ih ram rumla, ang abah uh tatup rumka, nyia sen ih marah chaat han ah chaat suh rapne taat ram rumla, ang abah uh tachaak rumka.

*Jisu ih chamwen tiitthaak ah jangbaatta  
(Mk 4:13-20; Luk 8:11-15)*

<sup>18</sup> “Erah thoih boichaat an, tiitthaak loong ah tumjih suh liiha rah toomjat an. <sup>19</sup> O ih Hasong tiit ah chaat ano lajen samjat rumka ah raanteh lam nah dat arah likhiik. Ethih ah wanghaano erah wenta ah nge kaat ah. <sup>20</sup> Marah raanteh jong hah ni datta ah langla o mina ih Rangte jengkhaap ah chaat ano laan kap ruh eha erah loong asuh liita. <sup>21</sup> Enoothong nengten nengmong ni tatong thukka, erah thoih neng roitang tatongka. Rangte jengkhaap thoi, cham anaang nyia phate jonnaam thok kano laan toohaat ruh et ah. <sup>22</sup> Marah raanteh suhaang khui ni datta rah langla o ih Rangte jengkhaap ah chaat ano; hansi roidong suh sootsaam nyia changteng hoon tenthun ih erah jengkhaap ah phaaki thuk ah, eno neng tiik ah tadong tiikka. <sup>23</sup> Eno raanteh marah hase ni datta rah, o ih Rangte jengkhaap ah chaat ano heten hemong ni thiinha asuh liita: eno neng tiik ah dong tiik ah mararah ah chaasiit, rukho ah rook arok, eno rukho ah rookjom”

*Theng tiit toobaat*

<sup>24</sup> Jisu ih tiitthaak ehoh wakbaat rumta: “Rang-mong Hasong ah arah likhiik. Mih wasiit ih raanjih jise heh phek ni wenta. <sup>25</sup> Pheesiit, mina loong ejup ih rum adi, piara ah wang haano champhook damdi theng ah wen wan ano ngaak kata. <sup>26</sup> Champhook loong ah hak ano chamnam ah phangdong ah, erah lilih theng loong ah wen wan ah. <sup>27</sup> Mina laksuh ah wang

haano baatta, ‘Chuupha, an ih phek ni raanjih wen tu abah jise angta; eno theng ah ma nawa roong dongla?’ <sup>28</sup> Eno ngaakbaatta, ‘Erah ah mararah seng piara ih wenha.’ Eno neng ih ngaakcheng rumta, ‘Erah bah theng ah seng ih tam phiihaat kah ih?’ <sup>29</sup> Heh ih ngaakbaatta, ‘Nak phiihaat an,’ tumeah sen ih theng damdoh champhook nep phowak phiihaat an. <sup>30</sup> Theng nyia champhook ah eroom ih toom hak ah chamkhan tok maang langlang ah. Erah lidoh ba ngah ih cham khante loong suh baat ang, jaakhoh theng loong ah phi ano lomchaat khak an, eno we nah tak an erah lidoh ba raan ah nga pung nah lomthiin thuk rum ang.’ ”

*Miinjaangjih tiitthaak*

*(Mk 4:30-32; Luk 13:18-19)*

<sup>31</sup> Jisu ih tiitthaak ehoh we baatta: “Rangmong Hasong arah likhiik. Mih wasiit ih miinjaangjih ah heh phek nah wenkaat ah. <sup>32</sup> Erah loongtang nang ih ehin thoonjih, enoothong ehak eabah thoontang bangphook nang ih ehanthoon ang ah. Hebang ih hoon ano phih awoh ah hephaak nah neng tep nep tepwang ah.”

*To tiitthaak*

*(Luk 13:20-21)*

<sup>33</sup> Jisu ih tiitthaak ehoh we boot baat rumta: “Rangmong Hasong ah, minuh nusiit ih wong-baan thekook siit ni to amasah ah woi ano maang sumsum ih thiin arah likhiik.”

*Jisu ih tiitthaak loong maakta ah*

*(Mk 4:33-34)*

<sup>34</sup> Jisu ih miloong asuh jaatrep tiit baat suh tiitthaak loong ah maakta; heh ih neng suh tiitthaak muh ih tumjih tiit uh tabaatta. <sup>35</sup> Khowah loong ih mamet baat rumta erah jun ih amiisak toom ang raaha ih reeta,

“Ngah neng damdoh waan ang doh tiitthaak loong ah maak ang;  
Ngah ih haphangsong dowah ih marah neng ih tajatka loong ah baat rum ang.”

*Jisu ih theng tiitthaak ah jangbaatta*

<sup>36</sup> “Jisu ah miloong dung nawa dokkhoom ano nokmong ni wang adi, heliphante loong ah heh jiinni wang ano cheng rumta, “Phek nawa theng tiitthaak ah tumjih suh liitu erah baat kohe.”

<sup>37</sup> Jisu ih ngaakbaatta, “Raanjih jise wente ah mina Sah asuh liiha; <sup>38</sup> pheh ah mongrep suh liiha; raanjih jise ah Hasong nawa mina asuh liiha; theng loong ah Ethih Wah mina loong asuh liiha; <sup>39</sup> eno piara ah theng wente ah Hakhoh luungwang asuh liiha. Chamkhan ah rangkuh thoon asuh liiha, eno cham khante ah Rangsah loong asuh liiha. <sup>40</sup> Theng loong ah lomtoon ano we nah tak arah likhiik, rangkuh thoon ano emamah ang ah: <sup>41</sup> Mina Sah ih Rangsah loong ah daapjah haano heh hasong dowah ethih reete nyia mina ethih lampo ni dat hoomte loong ah lompoon ah, <sup>42</sup> eno neng ah echoojih we adoh haattak wan rum ah, erah doh neng pha ah phak rum ano huung rum ah. <sup>43</sup> Eno Rangte mina loong ah neng Wah Hasong adoh rangsa



phaakphaak ih phaak rum ah. Chaat an, sen na je abah ah!

*Hotthiin et arah nyamka tiitthaak*

<sup>44</sup> “Rangmong hasong ah arah likhiik. Mih wasiit ih phek ni nyamka hotthiin arah japtup ano we hopat thiin ah likhiik. Eno tenroon lam ih heh nyamka loong ah sang wang ano, erah phek ah ngaak reh kah arah likhiik.

*Jeksaang tiitthaak*

<sup>45</sup> “Rangmong hasong ah arah likhiik nep. Mih wasiit ih jeksaang jaase thoon jam sok arah likhiik, <sup>46</sup> eno joocho di latupka rah japtup ano heh nyamka loong ah sang ano erah jeksaang ah reh arah likhiik.

*Chaak tiitthaak*

<sup>47</sup> “Rangmong hasong ah arah likhiik nep. Chaakwah ih juungsitum adoh chaak ah ha ano jaatrep nyah ah kap ah. <sup>48</sup> Chaak adoh nyah loong ah me kano, saang nah toonhoom wan ah eno tong ano nyah loong ah dan phe thiin ah: ese se ah khaak nah thiin ah, nyah moong moong ah ehaat et arah likhiik. <sup>49</sup> Rangkuh thoon ano emamah ang ah: Rangsah loong ah kah ano ese mina dung nawa ethih mina loong lompoon rum ah <sup>50</sup> eno micho miphaan ih luung arah we adoh haat wan ah, eno erah doh neng pha phak rum ano huung rum ah.

*Ehak nyia ena tiit*

<sup>51</sup> “Sen ih arah tiit loong ah samjat nih ehan?” Jisu ih cheng rumta.

“Samjat et hi,” neng ih ngaakbaatta.

<sup>52</sup> Eno Jisu ih baat rumta, “Erah langla, Hoot-the nyootte warep ah rangmong Hasong nah heliphante ih hoon adoh, nok changte wah ih hukkhaak ena reh ano ehak loong ah pung nawa dok haat arah likhiik ang ah.”

*Jisu ah Najaret hadaang ni thaangjuuta  
(Mk 6:1-6; Luk 4:16-30)*

<sup>53</sup> Jisu ih erah tiitthaak loong ah thoonbaat ano, erah dowa dokkhoom eta <sup>54</sup> eno heh hadaang ni ngaakwangta. Heh ih Jehudi Rangsoomnok ni nyootsoot rumta, eno erah tiit japchaatte loong ah rapne ih paatja rumta. “Heh ih erathan mongtham ah ma nawa chola? Neng ih chengta. “Nyaia epaatjaajih loong ah mame jen reela? <sup>55</sup> Heh ah bangmaakwah wah sah ah tanih angka? Heh nuh ah Meeri tanih angka, erah dam ih Jeems, Josep, Simoon, nyaia Judas loong phoh ah tanih ah? <sup>56</sup> Heh no minusah loong aani tongla tanih ah? Heh ih erathan mongtham ah ma nawa chola?”

<sup>57</sup> Eno erah thoidi neng ih edut haat rumta.

Jisu ih li rumta, “Khowah ah noongrep nah soongraang ah, heh nok hah nah nyaia heh jaatang ih ba thaangju ah.” <sup>58</sup> Tumeah neng tungmaang tajeeta, eno heh ih erah ni epaatjaajih ehan tareeta.

## 14

*Juungtemte Joon tiita  
(Mk 6:14-29; Luk 9:7-9)*

<sup>1</sup> Erah tokdi Galili luungwang Hirod ih Jisu tiit ah japchaatta. <sup>2</sup> “Eno heh ih apit nawa miloong asuh baat rumta, Juungtemte Joon ah amiisak tek nawa boh ngaak saatla.” “Erah thoidi heh di arah epaatjaatheng reejih chaan ah jeela.”

<sup>3</sup> Hirod ih jaakhoh ih dook Joon ah khakthuk cho angta, jaanruh ih kit ano phaatak ni sakta. Hirod ih erah khak thukta langla heh no Philip minuh kap tungthoidi, Hirodias ah maangdi heh no minuh angta. <sup>4</sup> Tumeah Juungtemte Joon ih jaakhoni Hirod suh baatcho angta, “Hootthe jun ih bah an Hirodias damdoh tajen chosong ko!” <sup>5</sup> Eno Hirod ih Juungtemte Joon tek haat ah taat chungta ang abah uh Jehudi loong ra choota, tumeah neng ih Juungtemte Joon asuh khowah et thiik rumta.

<sup>6</sup> Hirod tupsa di Hirodias sah minusah rah mirep miraang pandi boongta. Hirod ah rapne ih roonta <sup>7</sup> eno minusah asuh kakhamta, “Ngah ih kakham hala an ih tumjih suhang erah koha!”

<sup>8</sup> Heh nuh jengkhaap jun ih minusah rah ih suta, “Amadoh ngah suh khuung nah Juungtemte Joon khoh ah kohang!”

<sup>9</sup> Eno luungwang ih rapne et thet thunta, ang abah uh heh ih wen loongdung ni kakham cho ang thoidi minusah ih suta ah ekot etheng ih baat rumta. <sup>10</sup> Eno phaatak nawa Juungtemte Joon khoh ah thah kaat thukta. <sup>11</sup> Juungtemte Joon khoh ah khuung ni piiwanha no minusah asuh kota, eno minusah rah ih heh nuh suh we toom kota. <sup>12</sup> Joon liphante loong ah wang rum

ano, heh mang ah toonwang rum ano beng kaat rumta, eno Jisu suh baatwan rumta.

*Jisu ih hajaat banga mina suh kota  
(Mk 6:30-40; Luk 9:10-17; Jn 6:1-14)*

<sup>13</sup> Jisu ih Juungtemte Joon tiit ah chaat ano, erah dowah heh khoonkhuung ni duungtong ano heh laklak hatik ni kata. Miloong ah ih erah japchaat rum ano, neng hadaang ah thiinhaat rum ano saang lam ih heh lilih ih phankhoom karumta. <sup>14</sup> Jisu khoonkhuung nawa dokkhoom adi heh ih miloong hantek kaptup rum ano heh minchan ah dongta, eno heh ih khoisatte loong ah deesiitta.

<sup>15</sup> Erah rangja adi heliphante loong ah heh jiinni wang rum ano baat rumta, “Rangsa ejen kaat eta, eno seng ah hatik ni. Miloong ah daap et uh neng phaksat hadaang loong dowah neng neng ih toom jam reh phaksah wang rum ah.”

<sup>16</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Nak toom dokkhoom rum ah. Neng phaksat ah sensen ih jam koh an!”

<sup>17</sup> “Sengdi bah baanlo banga, nyasi enyi ba je ah,” neng ih ngaakbaatta.

<sup>18</sup> “Erah ang abah nga jiinnah piiwan han,” Jisu ih liita. <sup>19</sup> Heh ih miloong ah naam khoh adi tongthuk rumta; eno heh ih baanlo banga, nyasi enyi ah toonpi ano, rangko ih toonsok ano, Rangte suh lakookmi liita. Heh ih baanlo ah chepphiit ano heliphante loong asuh kota, eno heliphante loong ah ih miloong asuh phe kokaat rumta. <sup>20</sup> Warep ih neng wok phoottang ih phaksah rumta. Eno heliphante loong ah ih

asih hongnyi dakta rah lomtoon rumta. <sup>21</sup> Erah phaksatte loong ah minuh noodek loong ah larookweka di, miwah wah ah haajaat banga angta.

*Jisu juung khoni khoomta*  
(Mk 6:45-52; Jn 6:15-21)

<sup>22</sup> Eno Jisu ih heliphante loong ah khoonkhuung ni duungtong thuk rum ano juungsitum saangko ih ban kaat thuk rumta, erah pootdi heh ih miloong ah phe soon thukta. <sup>23</sup> Miloong ah phe soon thuk lini, heh kong adi rangsoom duung wangta. Rangja ko di nep, Jisu ah erah di heh luulu angta; <sup>24</sup> erah tok adi khoonkhuung ah juungsitum, haloh ni juungtak ih moongmot kaatta, pong uh erah ko ih pong kaatta.

<sup>25</sup> Chichurudi Jisu ah heliphante loong jiinni, juung khoni khoom katta. <sup>26</sup> Neng ih heh ah juung ni khoom arah tup rum ano, rapne ih cho rumta. “Erah jook!” neng ih liita, eno huung cho erumta.

<sup>27</sup> Erah damdam Jisu ah jengta. “Sen tenchaan ang an!” heh ih liita. “Nakcho an. Ngah hanih!”

<sup>28</sup> Eno Pitar eh liita. “Teesu, an amiimi ang ubah, ngah an jiinko juungkhoh nah khoom thuk hang.”

<sup>29</sup> Eno Jisu ih poonta, “Raaho!” Eno Pitar ah khoonkhuung nawa dokkhoom ano juungkhoh ni Jisu jiinko ih katta. <sup>30</sup> Enoothong heh ih pong ah nge ah dongjat ano dong chota eno, juung adi taat lupdatta. Eno riinghuungta, Teesu! “Pang weehang.”

<sup>31</sup> Erah damdam Jisu ah heh reeni kah ano tangjoh ano liita, “An tuungmaang laje mameelu! An mongchi mamanglu?”

<sup>32</sup> Nengnyi khoonkhuung ni duungtong damdam, pong ah laan semruh eta. <sup>33</sup> Eno heliphante loong ah ih Jisu rang ah soom rumta. “Amiisak an ah Rangte Sah!” neng ah paatja rumta.

*Jisu ih khoisatte Genesaret ni deesiitta*  
(Mk 6:53-56)

<sup>34</sup> Neng ih juungsitum ah daan rum ano Gene-saret hadaang adi thok rumta, <sup>35</sup> erah di miloong ih Jisu ah samjat rumta. Erah thoih harep niiwa khoisatte loong asuh baat rumta eno Jisu jiinni thoksiit rum taha. <sup>36</sup> Neng ih khoisatte loong asuh heh nyuh kaangba adoh tajoot suh heh lasih joh rumta; eno erah taajootte loong ah ede ih rumta.

## 15

*Te awah loong ih nyootsoot*  
(Mk 7:1-13)

<sup>1</sup> Eno mararah Phirasi nyia Hootthe nyootte loong Jerusalem nawa ih Jisu suh thok cheng ra rum taha, <sup>2</sup> “An liphante loong ah ih sengte sengwah ih kotahe banlam ah mamah lakap et rumha? Neng ih phaksat suh neng lak lati mamet rumha!”

<sup>3</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Eno bah sen ih Rangte Jengdang ah lakap thang ih sen ih nyootsoot han ah mamet phanhan?” <sup>4</sup> Tumeah

Rangte ih liita, 'Sen nuh sen wah ah soongraang et an,' eno 'Sen nuh sen wah ah etam mok et an, erah tek haat etjih.' <sup>5</sup> Eno sen ih amet nyoot han mina di nuh awah chosok theng tumjih bah uh eje taat angta, ang abah uh amet liihan 'Arah Rangte suh kot theng eah,' <sup>6</sup> nuh awah\* abah lathaam soongraangke bah uh ese ang ah eah. Emamah ih sen ih nyoot han ah phan suh, Rangte Jengdang ah phaaki han. <sup>7</sup> Lonoite sen loong! Sen tiit ah Isaia ih mamah ju et punbaat kota!

<sup>8</sup> Rangte ih liiha, 'Arah miloong ah ih ngah neng tui nawa ih ba soom rumhang, amiimi neng tenthun abah, nga jiin nawa haloh ni dook.

<sup>9</sup> Nga rangsoom ah neng suh thaangmuh angla, tumeah neng ih mina banlam ah, nga hoot-the likhiik ih nyootsoot rumha! "

*Mina enyaan et hoonthuk theng*

*(Mk 7:14-23)*

<sup>10</sup> Eno Jisu ih miloong ah heh reeni poon ano baat rumta, "Boichaata an no samjat an! <sup>11</sup> Mina ah tui ni phaksah hi rah ih tanyaan siitka; erah nang ih bah mong nawa dong ra hala rah ih ba nyaansiit ha."

<sup>12</sup> Eno heliphante loong ah thokrum ano baat rumta, "An jengkhaap asuh Pharisi loong thichoh rumhala ah ejat nih et hu?"

<sup>13</sup> Jisu ih ngaakbaatta, "Rangmong nawa seng Wah ih lakiika bangphook loong abah ephiihaat et ah." <sup>14</sup> "Erah loong asuh nak sootsaam an!"

---

\* **15:6** 15:6 neng uh neng wah; mararah leedap adiwah luulu et raangha **15:8** 15:8,9 Isa 29:13 (LXX) **15:14** 15:14 Luk 6:39

Neng ah edook loong dungni edook phansiitte loong; eno edook ih edook ah siit abah wanyi nyi beng nah dat ah.”

<sup>15</sup> Pitar ih baatta, “Erah jengtu rah seng suh huk jangbaat he.”

<sup>16</sup> Jisu ih baat rumta, “Sen ih amadi uh mihoh loong nang ih maang boh jatkan. <sup>17</sup> Tajaatjaat ni samjat kan? Tumjih bah uh sen tui ni sak han phaksat ah mong ni wangla eno sak nawa ewe ngaakkaat ela. <sup>18</sup> Eno tui ni tumjaat dong hala erah tenthun nawa ra hala, eno banlam di erah ih sen ah nyaansiit halan. <sup>19</sup> Tumeah sen tenthun nawa ih ba ethih tenthun ah thok hala, erah tenthun ah ih mih tek haat thuk mui halan, mih sanuh sawah damdoh roomjup thuk halan, nyia jaat hoh ethih reeraang ah re thuk halan; mih put, eleek tiit baat, nyia mihoh tiit thetbaat thuk halan. <sup>20</sup> Erah loong ah ih sen ah nyaansaan thuk halan. Enoothong sen suh lakti muh ih nak phaksat an ih baat halan rah ih bah—mina tanyaan siit ran.”

*Minuh tuungmaang*

*(Mk 7:24-30)*

<sup>21</sup> Jisu erah hah dowa dokkhoom ano Tairi nyia Sidoon samnuthung juungkhuung ko ih wangta.

<sup>22</sup> Erah ni tongte Kanan hate minuh heh jiinni thok haano riinghuungta, “Dewid Sah!” “Ngah minchan weehang, Chuupha! Nga sah minusah laathih ih amadi rapne ih chamthuk ha.”

<sup>23</sup> Eno Jisu ah khaapsiit uh tatoon jengta. Heliphante loong ah heh jiinni wang rum ano



heh lasih joh wang rumta, “Erah nuh ah haloh nah phanhaat uh! Heh seng lilih ih roongkhoom haano phaanjaang cheektiila!”

<sup>24</sup> Eno Jisu ih ngaakbaat rumta, “Ngah Ijirel noksong dow a emat ela saapsah loong raang ih luulu kaat thuk tahang.”

<sup>25</sup> Erah di minuh ah wang haano Jisu lasih jota, “Chuupha, ngah chosok weehang!” heh ih liita.

<sup>26</sup> Jisu ih ngaakbaatta, “Noodek phaksat ah nge ano hui loong suh haat kot ah tapunka.”

<sup>27</sup> “Erah amiimi, Chuupha,” minuh rah ih ngaakbaatta, “ang abah uh hui loong ih uh neng changte teebun nawa phaksat thaaja arah toonsat kah ih rum ah.”

<sup>28</sup> Eno Jisu ih ngaakbaatta, “Minuh an tuungmaang ah elong boh ah! An ih tumjaat jam hu erah an raangtaan ih elang eah.” Eno erah pootpoot di heh sah khoisat ah laan de ruh eta.

### *Jisu ih mih hantek deesiitta*

<sup>29</sup> Jisu erah dow a dokkhoom ano Galili juungsitum ko ih wang ano kongchoong ni tong wangta. <sup>30</sup> Miloong hantek heh jiinni thok wang rumta eno, edook, ekoong, engong ebaang, hiimuung nyia hephan dow a khoisatte loong ah Jisu jiinni thoksiit rum taha; eno khoisatte thoontang deesiit rumta. <sup>31</sup> Miloong ah rapne ih paatja rumta egong loong ah dongjeng, hiimuung loong ah de, ekoong ah khoom, eno edook loong ah ih dong tup; ih rum kano ah, erah thoidi Ijirel Rangte rang ah phoongpha rumta.

*Jisu ih hajaat baji miwah suh phaksat kota  
(Mk 8:1-10)*

<sup>32</sup> Jisu ih heliphante loong ah poon ano baat rumta, “Arah miloong raang ih rapne ih thethhun hang, tumeah neng nga damdi sa jom dowah ih dook roongtong rumhala, eno amadi phaksat theng uh amuh. Neng suh phaksat lakoh thang ih daap haat suh tanookkang, tumeah neng nok nah wang rum adoh lam nah neng leh thaap rum ah.”

<sup>33</sup> Heliphante loong ih cheng rumta, “Phisaang hah arah dowah aathan miloong asuh jen khom kot theng ma nawa ma chojam ih?”

<sup>34</sup> Jisu ih cheng rumta, “Sen jiinni baanlo mathan je ah?”

Neng ih ngaakbaatta, “Baanlo sinet, nyia “ehin hin sah nyah amasah ba je ah.”

<sup>35</sup> Eno Jisu ih miloong ah hah adi pheengtong thuk rumta. <sup>36</sup> Eno heh ih baanlo sinet nyia nyah ah toonpi ano, Rangte suh lakookmi liita, eno chepphiit ano heliphante loong suh kota; eno heliphante loong ih miloong asuh phe kokaat rumta. <sup>37</sup> Neng ih neng wok laanphoot ruh ih phaksah rumta. Edak eta phaksat loong ah heliphante loong ih hong sinet et lomtoon rumta.

<sup>38</sup> Phaksatte ah haajaat baji miwah angta, minuh nyi noodek loong larookweh thang di ah.

<sup>39</sup> Eno Jisu ih miloong ah jen daap haat rum ano, Magadan juungkhuung ko ih kaat suh khoonkhuung ni duungtong kata.

## 16

*Epaatjaajih jamsuk*  
(Mk 8:11-13; Luk 12:54-56)

1 Mararah Phirasi nyia Sadusi loong Jisu jiinni wangte loong ah Jisu jeng ah mat et deenjoot suh phate rumta, erah thoidi neng suh epaatjaajih mootkaat noisok baat rumta, heh ah Rangte mina elang tam talangka erah dongjat suh ah. 2 Enoothong Jisu ih ngaakbaatta, “Rangsa lup adi rangtang ah saangdat kano, sen ih liihan, ‘Rang bah rangse ang ajoh, tumeah rangtang ah esaang ela eah. 3 Eno rangkhano di we liihan, ‘Rangphaatte joh, tumeah rang ah saangtek damdi nakdatla.’ Sen ih rangko ih sok anno rangmi rangphaat emi danjat ehan, enoothong ahaangwa saapoot tiit sin ah sen ih tami punbaat kan! 4 Ahaangwa mina loong ah tumthan ethih nyia rangmuh ang rumla! Sen ih epaatjaajih noisok kabaat hali? Emah tah angka! Jona ih noisok tahan epaatjaajih ah ba choh an sen ah.”

Eno neng jiin nawa dokkhoom kata.

*Phirasi nyia Saddusi loong to  
(Mk 8:14-21)*

5 Heliphante loong ah juungsitum jooko ih daan karum adi, neng ih baanlo hui ah beehaat rumta. 6 Jisu ih baat rumta, “Phirasi nyia Saddusi loong to† nawa pui suh; sen tenthun naririh ih banthun anjoh.”

7 Eno neng jaachi ni waan rumta, “Seng ih phaksat lahui koke no baat hali.”

---

**16:1** 16:1 Mat 12:38; Luk 11:16 \* **16:3** 16:3 Mararah leedap adi wet hin 2-3 mong adi Jisu men ah taraangka. **16:4** 16:4 Mat 12:39; Luk 11:29 **16:6** 16:6 Luk 12:1 † **16:6** 16:6 to; kham cham ri theng (English ih yeast liiha)

<sup>8</sup> Jisu ih neng waantiit ah jat ano cheng rumta, “Sen phaksat lahui thoidi tume thaam roongwaan lan? Sen tuungmaang ah ehin mamah ang lan! <sup>9</sup> Amadi uh sen ih taba samjat kan? Ngah ih haajaat banga miloong suh baanlo banga jen phe korumtang ah, tanih jen samthun kan? Erah di hedak sen ih hong mathan meesak tan? <sup>10</sup> Nyia baanlo lo sinet dowah haajaat baji mina suh mamet kotang? Erah di sen ih hong mathan meesak tan? <sup>11</sup> Ngah ih sen suh baanlo tiit labaat et rum taha rah mamah lasamjat ettan? Pharasi nyia Saddusi loong to nawa epui suh sen teeteewah naririh thong ih ban sok an!”

<sup>12</sup> Eno ba heliphante loong ah ih kok samjat rumta heh ih baanlo ni mooktheng to asuh taboh liika, Phirasi nyia Saddusi loong tiitkhaap nyootsoot rumha dowah ah pui tiit boh baat ha eah.

*Pitar ih Jisu tiit dokbaatta*  
(Mk 8:27-30; Luk 9:18-21)

<sup>13</sup> Jisu Kaiseria Philippi hadaang reeko ih kata, erah di heliphante loong asuh chengta, “Miloong ih Mina Sah asuh o kah ih liirum ah?”

<sup>14</sup> “Mararah ih Juungtemte Joon et liiha, “neng ih ngaakbaat rumta. “Rukho ih Elija et li ha, rukho ih Jerimia nyia khowah et li ha.”

<sup>15</sup> “Sen ih aleh tumjih li hali?” heh ih cheng rumta.

<sup>16</sup> Simoon Pitar ih ngaakbaatta, “An ah ething Rangte Sah, Kristo.”

<sup>17</sup> “Joonah sah Simoon, an raangtaan ah ese!” Jisu ih ngaakbaatta. “Arah amiisak jengkhaap an sak ni mina tajeng raara, Rangmong nawa sengwah ih jeng thuk halu. <sup>18</sup> Eno ngah ih baat hala Pitar: an ah jong, eno erah jong khoh adoh ngah ih nga chaas ah hoon ang, eno erah etek ih uh tajenka. <sup>19</sup> Ngah ih an suh Rangmong hasong saabi‡ ah koha; an ih mongrep nah marah haam uh rangmong nah uh ehaam et ah, nyia mongrep nah an ih marah tamiit ko erah rangmong nah uh tamiitka ang ah.”

<sup>20</sup> Erah lidi Jisu ih heliphante loong suh heh ah Kristo ih o suh labaat theng ih baat rumta.

*Jisu ih heh chamnaang nyi heh tektiit baatta  
(Mk 8:31—9:1; Luk 9:22-27)*

<sup>21</sup> Erah sa dowah ih Jisu ih heh tiit ah heliphante loong suh jaatrep dokbaat korumta, “Ngah Jerusalem nah ekaatjih jaatjaat, erah nah ngah ngoong awang nyia romwah phokhoh, nyia Hootthe nyootte loong lak nah rapne ih chamnaang thukte ang halang. “Ngah etek haat et rumhang, enoothong sa jom lidoh we ngaakthing eang.”

<sup>22</sup> Pitar ih hiiksiit ano kanjaata. “Teesu, Rangte ih pang et ho!” Heh ih liita, “Erah likhiik an sak nah naktoom taangmaang ha!”

<sup>23</sup> Jisu ih leksok ano Pitar suh liita, “Soitaan, nga re nawa soon eh uh! An ah nga lam tangte, an tenthun ah Rangte jiin nawa tah angka, mina dang ajang tenthun nawa.”

---

**16:19** 16:19 Mat 18:18; Jn 20:23 ‡ **16:19** 16:19 Saabi: Kaaluung daaptheng

<sup>24</sup> Eno Jisu ih heliphante loong asuh baatta, “Sen o ang anbah uh nga lih nah roongkhoom thunhan bah, sen ih senteewah ah beehaat jaatjaat etjih, eno sen bangphak ah hui, eno ngah lilih ih roongkhoom jih.

<sup>25</sup> Tumeah sen ih sen teeteewah roidong puipang thun anbah, emat haat et an; enoothong nga tungthoidoh sen roidong ah mat haat anbah, sen ih echojam et an. <sup>26</sup> Mongrep dowajaatrep ah choh ano sen roidong ah mat haat anbah tumjih dong choh an? Tumjih tachokan! Sen roidong we ngaak chosuh tumjih uh tajen dong kokan. <sup>27</sup> Tumeah Mina Sah ah heh Wah rangka damdoh rangsah loong ah siit ano, ngaak ra saapoot ah chang ela, erah doh ba mina loong tumjih re rumta thaang ah kojaha. <sup>28</sup> Ngah ih ami tiit baat rumhala amadi arah dung dowarukho ah maang tek ang an, Mina Sah ah lungwang ih hoon ano raaha ah maang japtuptup ah.”

## 17

### *Jisu ah phaakjaaja ih lekta* (Mk 9:2-13; Luk 9:28-36)

<sup>1</sup> Sa arok lini Jisu ih heh damdi Pitar nyia soophoh wanyi Jeems nyia Joon loong ah hatik ko ih neng luulu kongchoong ni siitwan rumta. <sup>2</sup> Neng mikso di, Jisu ah maama ih lekta: hethe hekhoh ah rangsa likhiik ih phaakta, eno henyuh hekhat ah pungkoopkoop ih phaakta. <sup>3</sup> Erah lidi

---

**16:24** 16:24 Mat 10:38; Luk 14:27    **16:25** 16:25 Mat 10:39; Luk 17:33; Jn 12:25    **16:27** 16:27 Mat 25:31; Rsb 62:12; Rom 2:6

heliphante wajom ah ih Jisu ah Moses nyia Elija damdi waan arah tup rumta. <sup>4</sup> Eno Pitar ih Jisu suh baatta, “Teesu, tumthan jaase ah seng aani roong ang heeno ah! An thungpun ubah, ngah ih nyutaap arah doh ejom than hoon ang joh, esiit ah an raangtaan ih, esiit ah Moses raangtaan ih eno esiit ah Elija raangtaan ih ah.”

<sup>5</sup> Heh waan tokdi, jingmuung ah phaakjaaja ih heh khothung ni ra taha, eno jingmuung mong adi root dongjengta, “Arah nga mongnook amiisak nga Sah, heh suh Ngah eroon elang—heh jeng ah boichaet et an!”

<sup>6</sup> Heliphante loong ah ih erah jeng ah japchaat rum ano rapne ih cho rumta eno hah ni pheengbon rumta.

<sup>7</sup> Jisu ah neng reeni ra haano taajoh rumta. “Saat an,” heh ih liita. “Nakcho an!” <sup>8</sup> Eno toonsok rum adi heh damdi o uh tajeeta Jisu luulu angta.

<sup>9</sup> Neng kong nawa dat ra rumha di, Jisu ih baat rumta, o suh uh labaat theng marah sen ih mot amang ni japtup tan rah ah, Mina Sah ah tek nawa maang ngaaksaatka ngakhoh nah ah.

<sup>10</sup> Eno heliphante loong ih Jisu suh cheng rumta, “Hootthe nyootte loong ah ih Elija ah jaakhoh raaha ih mamet baat rumta?”

<sup>11</sup> “Jaakhoh Elija aju raaha,” Jisu ih liita, “Eno heh ih jaatrep ban khookham raaha.

<sup>12</sup> Enoothong ngah ih baat rumhala, Elija abah ejen raak ih taha, mina loong ih ba heh ah

---

**17:5** 17:5 Rangph 22:2; Rsb 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mk 1:11; Luk 3:22; Hodb 18:15    **17:5** 17:5 2Ptr 1:17,18    **17:10** 17:10 Mal 4:5    **17:12** 17:12 Mat 11:14

tajen samjat rumka, heh damdi emungmaang ih reeraang rumla. Erah likhiik Mina Sah rah uh emamah et jonnaam rum ah.”

<sup>13</sup> Eno heliphante loong ah ih Juungtemte Joon tiit boh baat ha ih dongjat rumta.

*Jisu ih miwasah laathih pan deesiitta  
(Mk 9:14-29; Luk 9:37-43)*

<sup>14</sup> Neng miloong dung ni ngaak wang rum adi, wasiit Jisu ngathong ni heh lakudi tongwang ano <sup>15</sup> liita, “Chuupha, nga sah ah minchan weeuh! Heh ah wakngak angla, baphuk ih we nyia juung ni choophaan phaen bondat leh mangtek kah eah. <sup>16</sup> Ngah ih an liphante loong jiinni taatsiit jatahang, ang abah uh neng ih tajen deesiit rumta.”

<sup>17</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Mina sen loong ah mamah lahanpi elan nyia moongtaang lan! Ngah sen damdam sa mathan ma jen roong tonghang nyia roong reehang? Noodek ah nga jiinko ih siitwan han!” <sup>18</sup> Jisu ih laathih ah kanjaata, eno noodek sak dowla laathih ah doksoon kata, eno erah radi noodek ah laan de ruh eta.

<sup>19</sup> Eno heliphante loong ah Jisu suh husah ih cheng rumta, “Laathih ah seng ih mamah lajen dokphan etti?”

<sup>20</sup> “Erah langla sendi tuungmaang ah ehan laje kokan no,” Jisu ih ngaakbaat rumta. “Ngah ih amiimi baat rumhala sen tuungmaang ah miinjaangjih thanthan je bah, sen ih arah kong akaan asuh botseh ejen baat et an, ‘Arah dowla therah ko ih kah uh eah!’ Eno amiimiisak



ih kah ah. Sen ih tumjih uh ejen re ean!”  
 \* <sup>21</sup> Enoothong arah likhiik ah rangsoom nyia samurangsoom lam ih ba jen dokphan an; jaat hoh tumjih nawa re uh tajenka.

*Jisu ih heh tektiit we baatta*  
*(Mk 9:30-32; Luk 9:43-45)*

<sup>22</sup> Heliphante loong Galili ni lomkhood rumha di, Jisu ih baat rumta, “Mina Sah ah mih lak nah kot suh saapoot chang ela <sup>23</sup> eno heh ah tek haat et rum ah; enoothong sa jom lih doh ewe engakthing eah.”

Heliphante loong ah rapne ih thungthih rumta.

*Rangteenok sokse thaangkot*

<sup>24</sup> Jisu nyia heliphante loong Kapernum hadaang ni thokrum adi, Rangteenok thaang sokseete loong Pitar jiinni wang haano cheng rumta, “Sen suh nyootte warah ih Rangteenok sokse ah ekot nikah et ah?”

<sup>25</sup> “Ekot kah et ah,” Pitar ih ngaakbaatta.

Pitar ah nokmong ni wang adi, Jisu ih heh suh phang chengta, “Simoon, an ih tumjih thunhu? Arah mongrep dowa luungwang loong asuh lakbi thaang nyia sokse ah o ih kakoh ah? Heh deek akaan nawa ih tamkoh ah tama mideek nawa ih koh ah?”

<sup>26</sup> “Mihate ih koh ah,” Pitar ih ngaakbaatta. “Jisu ih liita, ese,” “Erah langla hanok ih bah lakotjih boh ah. <sup>27</sup> Enoothong seng ih arah

---

\* **17:20** 17:20 Mararah leedaap adi arah wethin 21 ah taraangka:Enoothong arah likhiik ah rangsoom nyia samurangsoom lam ih ba jen dokphan an; jaat hoh tumjih nawa reh uh tajenka(Mk 9:29 adoh soktheng) **17:24** 17:24 Hpkt 30:13; 38:26

loong ah emoong tahoong thuk ke. Erah raang ih juungsitum adoh riitchap kah anno nyathan than kah an. Eno marah jaakhothoon nyaan ah, erah nyah tui adoh jaan ngun choh an eno erah seng sokse kotheng laaleh ang ah. Erah pi anno sokse ah kokaat an.”

## 18

### *Elongthoon o ah?*

*(Mk 9:33-37; Luk 9:46-48)*

<sup>1</sup> Erah tok adi heliphante loong Jisu jiinni wang rum ano, cheng rumta, “Rangmong Hasong ni elongthoon ah o ah?”

<sup>2</sup> Eno Jisu ih noodek ah poon ano, neng ngathong ni chap thukta, <sup>3</sup> eno baat rumta, “Ngah ih ami tiit baat rumhala sen arah noodek ah likhiik lalekkan bah, sen babah uh rangmong Hasong nah tachowang kan. <sup>4</sup> Rangmong Hasong nah bah toongtang mina arah noodek likhiik angte loong aba elongthoon ang ah. <sup>5</sup> Eno o mina ih arah likhiik noodek ah nga mendoh noppoon ah, erah ih ngah noppoon halang.

### *Rangdah nah datsiit thukte*

*(Mk 9:42-48; Luk 17:1-2)*

<sup>6</sup> “O ih bah uh ngah suh hanpiite mina loong ah rangdah nah datsiit abah, erah mih rah ih jonglo ah bonjek ano juungsih nah lupdat ah eseethoon ang ah. <sup>7</sup> Tumthan echoojih ah arah mongrep raangtaan ih ah, tumeah neng tuungmaang matsiitjih ah eje! Erah likhiik ah

saarookwih banlang ruh eah—enoothong erah reete loong raang ih tumthan echoojih ang ah!

<sup>8</sup> “Anlak an lah ih an tuungmaang ah thetsiit halu bah, thadook uno haat uh! Laktuh latuh ih Rangmong nah chowang ah ese ang ah, lak alah pan ih roitang we nah khaamwang nang ih bah ah. <sup>9</sup> Erah dam ih an mik ih an tuungmaang ah thetsiit halu bah, doklot haat et uh! Mikko ih Rangmong nah wang ah ese ang ah mik hop soolam nah roitang we nah khaamwang nang ih bah ah.

*Saapsah mat tiitthaak*  
(Luk 15:3-7)

<sup>10</sup> “Naririh ih ban sok an arah noodek loong ah babah uh nak thaangju an. Ngah ih baat rumhala, neng Rangsah loong ah saarookwih rangmong ni seng Wah damdi tong rumla.\*

<sup>11</sup> Tumeah Mina Sah ah saapsah emat ete loong pang raangtaan ih ra taha.

<sup>12</sup> “Mih wasiit ih heh saapsah chaasiit dowah esiit ah mat haat abah, sen ih tumjih thun an? Heh ih rook akhuh akhuh ah kaanjang adoh naamphak thengnah thiinhaat ano esiit marah emat eta saapsah rah jam sokkah ah. <sup>13</sup> Ngah ih baat rumhala, heh ah esiit emat eta ah japjam ano rook akhuh akhuh loong nang ih ehan ih roon ah. <sup>14</sup> Erah likhiik Rangmong nawa sen†

---

**18:8** 18:8 Mat 5:30    **18:9** 18:9 Mat 5:29    \* **18:10** 18:10 Mararah leedap adi wet hin 11 ah taraangka: Tumeah Mina Sah ah saapsah emat ete loong pang raangtaan ih ra taha. (Luk 19:10 adoh soktheng)    **18:11** 18:11 Luk 19:10    † **18:14** 18:14 sen; mararah leedap ni seng et raangha.

Wah reh uh arah noodek loong dowa esiit uh nak toom mah ah ih thunha.

*O bah uh rangdah dah adi*

<sup>15</sup> “Anphoh anno an damdoh rangdah mok re haabah, kah uno heh moongtaang ah dokbaat uh. Enoothong husah ih set cham chamchi nah hot baataan mui theng. Heh ih an jeng ah thaangchaat abah, erah an ih engaak jen ettu.

<sup>16</sup> Enoothong heh ih lathaang chaatka bah, an damdoh wasiit nyi than waksiit kaat uh, ‘tumeah wanyi wajom jengkhaap nawa ih esek ejih mok lang eah, ‘Rangteele ni jengla likhiik ah. <sup>17</sup> Eno erah uh heh ih lachaatka bah, chaas nah noksong suh dokbaat an. Erah taan uh lalaat chaatka bah, erah mih asuh Ranglajatte adoleh sokse seete ih ejen li et an.

*Ehaamjih nyia lahaamjih*

<sup>18</sup> “Erah thoidi Ngah ih baat rumhala: marah sen ih arah hatoh ni ehaam et han rah rangmong nah uh ehaam et ah, nyia marah sen ih hatoh ni jen re thuk ehan erah rangmong nah uh ejen re ejih ang ah.

<sup>19</sup> “Erah dam ih Ngah ih boot baat rumhala: arah hatoh nah marah sen wanyi ah roomtong anno thungpun lam ih rangsoom anbah, erah ah Rangmong nawa seng Wah ih sen suh ehoonkot ehan. <sup>20</sup> Tumeah o mina wanyi jom nga mendoh lomtong ah, erah doh Ngah sen damdoh eje ang hang.”

*Lajen biin anaanka laksuh tiitthaak*

<sup>21</sup> Erah lidi Pitar ih Jisu suh cheng wangta, “Teesu, ngaaphoh ngaano nga damdoh mok miksuk muiha bah, ngah ih ja mathan jen biin anaan ang? Jaasinet taan tama?”

<sup>22</sup> “Jaasinet tah angka,” Jisu ih ngaakbaatta, “Jaarook sinet jaasinet biin anaan theng, <sup>23</sup> tumeah Rangmong hasong ah arah likhiik. Jaasiit luungwang wasiit ih heh laksuh loong dowa thaangsoot ngaaksuh rumta. <sup>24</sup> Luungwang ih thaang ah phang suh rum adi laksuh loong ah ih mih wasiit nopsiit wanrumta, erah mih adi luungwang thaangsoot hecha helaak tong arah angta. <sup>25</sup> Erah laksuh adi thaangsoot jen themtheng ngun taluita, erah thoidi luungwang ih laksuh asuh heh minuh nyia hesuh hesah nyia heh nyamka loong ah sang ano thaang ah toom them ah ih baatta. <sup>26</sup> Laksuh ah heh lakudi tong ano luungwang lasih jota. ‘Ngah biin anaan et weehang,’ ih chuut huungta, ngah ih ngaakthem et weeha!’ <sup>27</sup> Luungwang ih heh minchan ah dong ano heh thaangsoot uh lakah ngaaksuh thang ih biin anaan ano kaat thukta.

<sup>28</sup> “Eno erah laksuh ah dokkhoom kah ano heh joonte laksuh wasiit di chomui kata, erah wah ah dowa ngun amasah ngaak chojih eje angta. Heh ih erah wah ah joh ano heboh ni supphiitta. Eno liita, ‘Nga ngun nam tahang ah ngaak kohang!’ <sup>29</sup> Heh joonwah laksuh ah kottong ano heh lasih ah jota, ‘Ngah biin anaan et weehang, ngah ih ngaakthem et weeha!’ <sup>30</sup> Ang

abah uh heh tanookta; erah nang ih heh ih phaatak ni hethaang maang ngaakthem them et sakta. <sup>31</sup> Eno laksuh rukho loong ih erah sok rum ano rapne ih thungjoong rumta, eno luungwang asuh jaatrep baatwan rumta. <sup>32</sup> Eno luungwang ah ih laksuh ah noppoon wan ano liita. 'Dah moong an ah! 'Ngah ih botseh an dowa ngaak sujih angta ang ah biin anaan taha, an chuut huung thoidi ah. <sup>33</sup> An ih uh an joonte ah minchan et jaat ba hanih, ngah ih an minchan taha likhiik ah.' <sup>34</sup> Luungwang ah rapne ih khata, eno heh ih laksuh ah phaatak ni sak wanthuk ano hethaang maang ngaakthem them ih chamthukta."

<sup>35</sup> Eno Jisu ih thoonbaatta, "Erah raang ih rangmong nawa seng Wah reh uh emamah et han sen joonte ah sen ten nawa ih lajen biin anaan kanbah ah."

## 19

### *Jisu ih minuh haatmui tiit nyootta* (Mk 10:1-12)

<sup>1</sup> Jisu ih erah loong tiit ah thoonbaat korum ano, heh Galili nawa dokkhoom ano Jordan juung saangko ni Judia juungkhuung ko ih katta.

<sup>2</sup> Heh lini miloong hantek roong phankhoom rumta, loong ah thoontang deesiit rumta.

<sup>3</sup> Mararah Phirasi loong ah heh jiinni thokrum ano heh jeng matjoot suh phate cheng rumta, "Seng Hootthe jun ih miwah ih heh nusah tumjih thoidoh ang abah uh jen haat tamet ah?"

<sup>4</sup> Jisu ih ngaakbaatta, "Rangteele ni raangha

rah sen ih tanih chowetan, haphangsong di Rangte ih mina ah minuh miwah ih hoonta. <sup>5</sup> Rangte ih liita, 'Erah raangtaan ih miwah rah ih henuh hewah ah thiinhaat ano heh sanuh damdoh room chosong ah, eno nengnyi ah esiit ih hoon ah.' <sup>6</sup> Erah raang ih enyi takah angka esiit ih hoon nyu ah. Erah thoidi Rangte ih chosiit ha ah, o mina ih uh lapaak haat theng."

<sup>7</sup> Pharisi loong ah ih heh suh cheng rumta, "Erah ang abah Moses Hootthe ih le ah raang ano haatmui theng ih tumet suh baatta?"

<sup>8</sup> Jisu ih ngaakbaatta, Moses tokdi jen haatmui thuk tahan abah sen suh nyootsoot ah echaan angta. Enoothong haphangsong di bah emah tah angta. <sup>9</sup> Eno bah nga ih baat rumhala, miwah o ih bah uh heh sanuh ah mih damdoh lathet reeka doh haat ano nuhoh we kap abah, erah mih ah eroomjup rangdah ah dala,"

<sup>10</sup> Heliphante loong ih heh suh li rumta, "Minuh miwah chamchi nah emah ang abah minuh lalaan kapka bah eseethoon angte."

<sup>11</sup> Jisu ih ngaakbaatta, "Erah jengkhaap ah mirep suh tapunka ang ah, mararah mina Rangte ih koha asuh ba jen ang ah. <sup>12</sup> Tumeah mina ih minuh lakap thang ih tongla rah jaatrep thoidi: mararah mih ah daamhun ih tupla, rukho ah mih ih lanok muithuk suh lak hang ih hoonha, eno rukho ih bah Rangmong Hasong raangtaan ih minuh ah takapka. Arah nyootsoot hang ah o ih jen kap ah erah loong toom re ah."

*Jisu ih noodek suh romseetam kota  
(Mk 10:13-16; Luk 18:15-17)*

<sup>13</sup> Mararah miloong ih neng noodek Jisu jiinni heh lak ih taajoh ano rangsoom kotthuk suh siitjah rum taha, eno heliphante loong ah ih miloong kanja rumta. <sup>14</sup> Jisu ih baatta, “Noodek loong ah nga jiinnah toom wang rumha nak haam an, tumeah rangmong Hasong ah arah noodek loong ah likhiik.”

<sup>15</sup> Heh ih noodek loong khoh adi taajoh ano dokkhoom kata.

*Changteng wah  
(Mk 10:17-31; Luk 18:18-30)*

<sup>16</sup> Saasiit mih wasiit Jisu jiinni wang ano chengta, “Nyootte,” “Ngah ih babah uh lathoonka roidong ah chosuh eseejih tumjih re ang doh se ah?”

<sup>17</sup> “Eseejih ah ngah suh tumet suh cheng halang,” Jisu ih ngaakbaatta. “Ese abah Wasiit luulu ba. An roidong chosuh li ubah Rangte jengdang loong ah naririh et kap uh.”

<sup>18</sup> “Tumjih jengdang loong ah?” heh ih chengta.

Jisu ih baatta, “Mih nak tek haat uh; mih minuh damdoh nak roomjup uh, mihot nak huh uh; mih suh lathika doh nak nan uh; <sup>19</sup> annuh anwah ah soongraang et uh; erah dam ih ankhuung antok ah an teewah thanthan ih minchan uh.”



20 “Ngah ih erah jengdang loong ah abah thoontang ejen kap etang,” Changteng warah ih ngaakbaatta. “Jaat hoh ngah tumjih boot reejih ah?”

21 Jisu ih ngaakbaatta, “An rapne eseethoon angsoh li ubah, an nyamka ah sang uno ngun ah changthih loong suh pseekokaat uh, eno ba an ah rangmong nah changteng ang uh; erah lidoh nga lih ah phan raahang.”

22 Erah chaat ano changteng wah ah thungjoong lam ih dokkhoom kata, tumeah heh nyamte angta.

23 Erah lidi Jisu ih heliphante loong suh baatta, “Ngah ih amiitiit baat rumhala: changteng loong ah Rangmong hasong nah chowang suh rapne echaan ang ah. 24 Ngah ih we baat rumhala: Changteng loong ah Rangte Hasong nah chowang nang ih bah mokchongdoot ah mikkaan po nah baalaan nopsoon ah.”

25 Heliphante loong ah ih erah chaat rum ano rapne ih paatja rumta. “Erah ang abah, o ah piite angla?” neng ih chengta.

26 Jisu ah nengko ih toonsok ano liita. “Mina raangtaan ih bah erah lajen angjih ta ang anih enoothong Rangte doh bah jaatrep ejen lang eah.”

27 Eno Pitar ah toonjengta. “Seng ih jaatrep ah thiinhaat ih no an lih ah phanhi. Eno seng ah mamah ang ih?”

28 Jisu ih baat rumta,” Roi Na thok ha doh Mina Sah ah chaan aphaan pan tongtheng adoh

tong ah, eno Ijirel nawa asih jaatnyi ah pan-suh nga liphante asih wanyi loong ah uh erah chaan aphaan pan tongtheng adoh roongtong rumha. <sup>29</sup> Erah damdi o mina ih henok hetap ah thiinhaat ano, adoleh hephoh henah, henuh hewah, hesuh hesah, hephek hepahaang loong ah nga tungthoidoh thiinhaat abah, erah loong ah hantek ih choh ah, erah damdoh babah uh lathoonka roidong ah choh ah. <sup>30</sup> Enoothong o mina amadi jaakhoh angte loong ah liwang ih hoon ah, eno amadi liwang angte loong ah jaakhoh ih hoon ah.

## 20

### *Potiik tong mootte*

<sup>1</sup> “Rangmong hasong ah arah likhiik. Saasiit mih wasiit ih rangkhano di heh potiik tong moot suh lakbiitte jamsun kata. <sup>2</sup> Heh ih lakbi thaang ah ngunkholok loosiit heh sa doh kotheng ih baat rum ano, heh phekmoot daapkaat rumta. <sup>3</sup> Heh thaangsang theng ni kaattiktom saapak akhuh di kah adi heh ih mih tumchap ruh ete japtupta, <sup>4</sup> eno baat rumta, ‘sen nep nga phek nah potiik tong roongmoot kah an, ngah ih saasiit lakbi thaang koh et rumha.’ <sup>5</sup> Eno karumta. Erah lidi rangnithung saapoot asih nyi di nyia saasong saapoot ejom di nep heh ih mih emamah et daapkaat rumta. <sup>6</sup> Kaandang ko saapoot banga di, heh thaangsang theng ni we kah adi uh emamah mih tumchap ruh eah rah we tupta. ‘Sen aadi nitang ih tumjih uh lare thang ih tumte

thaaba lan?’ heh ih cheng rumta. <sup>7</sup> Seng biite o uh amuk,’ neng ih ngaakbaatta. ‘Ese, erah ang abah sen uh nga potiik tong ah roongmoot kah an.’ heh ih baat rumta.

<sup>8</sup> “Rangjaako di, changte ih heh laksuh asuh baatta, ‘Phek mootte loong ah lompoon uno neng lakbi thaang ah korum uh, lithoon ih kaatte dowa phang korum uno jaakhothoon ih kaatte asuh lithoon et koh uh.’ <sup>9</sup> Rangsa kaandang angta tokdi kaatte loong asuh ngunkholok loosiit ru et korum uh. <sup>10</sup> Erah thoidi rangkhano di kaatte loong ah thok rumha no, neng ih seng bah ehan ih chotte ih thun rumta; ang abah uh neng suh uh ngunkholok loosiit ru et korumta. <sup>11</sup> Eno neng ih ngun ah thaang rum ano changte wah ah joobaat rumta. <sup>12</sup> ‘Neng ame jeng rumta, arah miloong ah lithoondi saapootsiit luulu ba mothukta, seng ah nitang saakhaam adi mootti, ang abah uh an ih seng suh kohali thanthan korum hu nih!’

<sup>13</sup> “ ‘Nga joonwah loong boichaata an, changte ih wasiit asuh liita, ‘Ngah ih sen tamokwaan rumra, sen suh saasiit lakbi ngunkholok loosiit kottheng ih waanti ah ekot et rumhala. <sup>14</sup> Amah ih sen lakbi ngun ah thaang ano nok nah wang an. Ngah ih lithoon ih ra taha loong asuh sen thanthan et kotsuh nooklang. <sup>15</sup> Ngah ngun ah nga thungthung ih tanih jen maak kang? Adoleh sen ih nga thungpun lam ih kohang asuh tam siikhaam han?’ ”

<sup>16</sup> Eno Jisu ih thoonbaat rumta, “Erah raang-

taan ih o mina liwang thoon angla rah jaakhoh ih hoon ah, eno o jaakhoh thoon angte rah liwang thoon ih hoon ah.”

*Jisu ih takjom heh tektiit baatta*

*(Mk 10:32-34; Luk 18:31-34)*

<sup>17</sup> Jisu Jirusalem ko ih chookwang adi, lam ni asih wanyi heliphante loong ah hiiksiit rum ano husah tiit baat rumta. <sup>18</sup> “Boichaata an,” “Seng ah Jirusalem ni chookwangli, eno erah nah Mina Sah ah romwah phokhoh nyia Hootthe nyootte loong lak nah jokoh rum ah. Neng ih kaanju ano tek haat rum ah <sup>19</sup> eno Ranglajatte loong lak nah korum ah, neng ih ngitkhuung rum ah, ruh ih nep buh rum ah, eno bangphak nah tek haat rum ah, enoothong sa jom lidoh we ngaaksaat eah.”

*Minuh ih Jisu lasih jotta*

*(Mk 10:35-45)*

<sup>20</sup> Eno Jebidi nusah heh sah miwasah nyi ah siit ano wang taha, eno heh lathong ni kotbon ano heh raangtaan ih re thuk suh, Jisu lasih ah jota.

<sup>21</sup> “An tumjih suh nook uh?” Jisu ih chengta.

Minuh rah ih ngaakbaatta, “An ih kakham hang, nga sah miwah sah nyia ah an luungwang ang udoh esiit ah dak hekko, esiit ah jaawah ko ih tongthuk uh.”

<sup>22</sup> “Set ih tumjih suh hansih erah tajat kansih,” nyi suh liita. “Ngah ih marah chamchoh khap dowa jok ang erah ejen roong jok ni et hansih?”

“Ejen roong jok heetih,” nyi ih ngaakbaatta.

<sup>23</sup> “Jisu ih li nyuuta, setnyi eh ejen roong jok mok et hansih, “enoonthong ngah dak hek

jaawah o roong tongha erah ngah ih tajen dandje nyuura. Erah bah seng Wah ih o suh ban hoonha erah ba chotong ah.”

<sup>24</sup> Heliphante wah asih loong ih erah chaat rum ano, soophonyi asuh rapne ih khah rumta. <sup>25</sup> Erah thoidi Jisu ih loongtang lompoon rum ano baat rumta, “Sen ih jat ehan ranglajatte mina loong pante adi jaatrep chaan jeela, eno mihak phokhoh loong adi jirep chaan aphaan jeela. <sup>26</sup> Erah bah uh, sen loong chamchi nah bah lah angjih. Sendung dowah o ih bah uh elong hoon tenthun ang anbah, wahoh laksuh jaatjaat chaak angjih; <sup>27</sup> adoleh sendung dowah jaakhoh angguh thunte je anbah, sen ah wahoh dah elang jaatjaat eejih— <sup>28</sup> Mina Sah ah botseh mootkaat thuk suh tara taha, erah nang ih heteawah ah moh suh nyia mina hantek puipang suh ra taha.”

*Jisu ih edook wanyi deesiitta*  
(Mk 10:46-52; Luk 18:35-43)

<sup>29</sup> Jisu nyi heliphante loong Jeriko nawa dokkhoom rum adi, miloong hantek roong phankhoom rumta. <sup>30</sup> Edook wanyi lamkaang ni tong nyuutta wanyi ah ih Jisu daankhoom ah chaat nyu ano, toonriing nyuuta, “Dewid sah! Sek ah minchan we heetih.

<sup>31</sup> Miloong ih nyi ah kanja rum ano suusu ih tong suh baat rumta. Ang abah uh nyi ah erong rongwah ih boot riing nyuuta, “Dewid sah! Chuupha, Sek ah minchan weehe tih!”

<sup>32</sup> Jisu ih tangchap ano poon nyuuta. “Ngah ih set suh tumjih jen re konyu ha?” heh ih cheng nyuuta.

<sup>33</sup> “Chuupha,” sek mik kaasiit jamhiitih!”

<sup>34</sup> Jisu heh minchan ah dong ano nyi mik adi taajota; erah damdam nyi ih laantup ruh ih nyuuta, eno roong phankhoom nyuuta.

## 21

*Jerusalem ni ruurangrang ih wangta  
(Mk 11:1-11; Luk 19:28-40; Jn 12:12-19)*

<sup>1</sup> Jisu nyia heliphante Jerusalem thok nanah di, neng Beetpheej ni Olip kong adi dung wang rumta. Jisu ih heliphante wanyi neng ngani ban wang thukta <sup>2</sup> amet baat nyu ano ah: “Set ngah ni wa hadaang adoh wang ansih, erah nah moktoh heh sah reenah bonthiin arah laan japtup ruh ih wang ansih. Eno moktoh ah ja ansih no nga jiinnah siitjah hansih. <sup>3</sup> Mih ih cheng hansih bah, Changte ih jamha ih baat ansih; eno ba moktoh nyi ah roong kaat thuk ha.”

<sup>4</sup> Erah langla khawah ih banbaatta jengkhaap ah amiisak toom ang raaha ih ang thukta:

<sup>5</sup> “Jaion samnuthung dowa miloong asuh baat an, Sok an, sen luungwang ah sen jiinni ra hala! Heh ah toongtang lam ih moktoh khoh nah raaha nyia moktoh heh sah damdoh raaha.”

<sup>6</sup> Eno heliphante nyi ah wang nyu ano heh ih mamet baat nyuuta emamah ih re wang nyuutta:

<sup>7</sup> nyi ih moktoh heh sah damdi toonsiit wang nyuutta, eno moktoh tamkhoh adi nengnyuh

nengkhat ah dekoh rum ano Jisu ah dung tongta.  
<sup>8</sup> Miloong hantek ih nengnyuh nengkhat ah lam  
 adi dam rumta, rukho rah ih paam banglak ah  
 dook dam ih karumta.

<sup>9</sup> Miloong ah Jisu lih ah ngah ih khoom rum  
 ano riingraak rumta, “Dewid sah ah phoong  
 ih! Teesu mendi o ra hala erah suh Rangte ih  
 romsetam koh ah! Rangte phoong ih!”

<sup>10</sup> Jisu Jerusalem ni nopwang adi, erah sam-  
 nuthung adi noongrep ni paatja riingraak rumta.

“Heh ah o angla?” Miloong ah ih cheng rumta.

<sup>11</sup> “Arah ah Galili juungkhuung, Najaret  
 hadaang khawah Jisu ah,” Miloong ah ih ngaak-  
 baat rumta.

*Jisu Rangteenok ni wangta*

*(Mk 11:15-19; Luk 19:45-48; Jn 2:13-22)*

<sup>12</sup> Jisu Rangteenok ni wang ano erah nawa  
 pheehoonte loong ah dokphan wang rumta.  
 He ih ngun lekte teebun nyia tokparu sangte  
 tongtheng ah toonhaat et wangta, <sup>13</sup> eno neng  
 suh li rumta, “Rangte jeng arah Rangteele ni  
 raangha, ‘Nga Rangteenok asuh rangsoom theng  
 nok et li ah. ‘Enoothong sen ih bah ehuh loong  
 hottong theng et hoon han!”

<sup>14</sup> Edook ekoong loong ah rangsoomnok ni  
 ra rum taha eno Jisu ih deesiit rumta. <sup>15</sup> Jisu  
 epaatjaajih reeta loong ah Romwah phokhoh  
 nyia Hootthe nyootte loong ih sok rum ano  
 rapne ih khah rumta, erah dam ih noodek loong  
 Rangteenok ni, “Dewid sah ah phoong ih!” ih

riingraak rumta asuh nep khadah rumta. <sup>16</sup> Eno Jisu suh cheng rumta, "An ih chaat nih ih hu neng ih tumjih liita rah ah?"

Eno Jisu ih ngaakbaat rumta, "Elang eah chaat ehang." "Sen ih Rangteele ni amet raangha ah tanih jap wetan? 'Sen ih noodek nyi khobaang loong suh Rangte rangphoong ah nyoot an eah."

<sup>17</sup> Jisu erah dowa dokkhoom ano Bithani samnuthung adi jam kata.

*Jisu ih puksak bang hook tamta*

*(Mk 11:12-14,20-24)*

<sup>18</sup> Saalih rangkhano di Jisu ah samnuthung nawa lam ni ngaakwang adi, heh ram ih tiita.

<sup>19</sup> Heh ih lamkaang ni puksak bang ah japtup eno hetiik sok kata, eno hetiik ah laje helak luulu angta. Erah thoidi bang asuh liita, "An tiik babah uh nak tiik uh!" Erah damdam puksak bang ah laan hookti ruh eta.

<sup>20</sup> Heliphante loong ah sok rum ano rapne ih paatja rumta. Eno cheng rumta, "Puksak bang ah seek mame hookla!"

<sup>21</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, "Ngah ih ami tiit baat rumhala sen mongchi lah angthang ih hanpi anbah, ngah ih puksak bang hookthuk hang likhiik sen uh ejen re ean. Erah tokkhodoh sen ih arah kong akaan asuh nep jen baat an, 'Juungsih adoh datti kah uh,' eno amiimiisak ejen lang eah.

<sup>22</sup> Sen ih hanpi lam ih rangsoom anbah tumjih suh an erah echoh ean."

*Chaan aphaan tiit*

*(Mk 11:27-33; Luk 20:1-8)*



<sup>23</sup> Jisu Rangsoomnok ni ngaak wang haano; neng suh nyootsoot rum adi; romwah phokhoh nyia hadaang phokhoh loong heh jiinni wang rum ano cheng rumta, “Arah loong ah jen reejih an di tumjih chaan jeela? “O chaan ih jen reelu?”

<sup>24</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Ngah ih sen suh tiit esiit cheng rumha, eno sen ih punbaat he bah, ngah ih arah loong o chaan nawa ih jen reelang erah baat rumha. <sup>25</sup> Juungtemte Joon ih juungtem jen temjih chaan ah ma nawa chola: Rangte jiin nawa tam mina jiin nawa ah?”

Eno neng neng chamchi ni waan rumta, “Seng ih mamet baat ih? ‘Rangte jiin nawa,’ ih baat ih bah, Heh ih seng suh liihe, ‘eno bah Joon asuh mamah lahanpi elan eah?’ <sup>26</sup> Erah dam ih seng ih ‘mina jiin nawa,’ ih li suh uh arah miloong ra ah chooli, tumeah neng ih Joon asuh khawah ih jen thiik rumta.” <sup>27</sup> Erah thoih neng ih ngaakbaatta, “Seng ih tajatke.”

Eno Jisu ih baat rumta, “Erah ang abah, sen suh ngah o chaan nawa ih reetang ah tathaam baat rumra.

### *Miwasah wanyi tiitthaak*

<sup>28</sup> “Amadoh, sen ih tumjih thunhan? Ehak di mih wasiit heh sah miwah sah wanyi angta. Phokhoh asuh kah ano baatta, ‘Nga sah, phek nah mokah uh.’ <sup>29</sup> Eno heh sah ih ngaakbaatta, takah kang,’ enoothong lini heh tenthun ah lek ano we kaat eta. <sup>30</sup> Erah lilih heh wah ah heh sah wasiit re adi we kah ano emamah ih we baat kaatta. Eno heh sah rah ih thang eta, ‘Om, Chuupha,’ ang abah uh heh takata. <sup>31</sup> Erah wanyi dowah rah ih marah ih hewah jeng ah kapta?”

Neng ih ngaakbaatta, “Phokhoh rah ih.”

Eno Jisu ih neng suh baatta, “Ngah ih baat rumhala: sokseete nyia minuh hansangte loong ah Rangte Hasong ni sen ngah ih wang rumla. <sup>32</sup> Juungtemte Joon ah sen suh kateng lam suikot ra taha ang abah uh sen ih tahanpi tan; erah nang ih bah sokseete nyia hansangte loong ih ba heh jengkhaap ah hanpi rumta. Eno sen ih erah sok andi nep sen thung ah talekkan nyia tahanpi kan.

*Phekphoop phekte tiitthaak*

*(Mk 12:1-12; Luk 20:9-19)*

<sup>33</sup> “Jaat hoh tiitthaak ah we boichaatan,” Jisu ih baatta. “Teewadi phek changte wasiit di potiik phek angta, phek ah pa ih kookpa ano potiik jittheng habeng ah phek laktung adi thota, eno mih ban soktheng ah nok echoongwah ih hoonta. Eno heh ih potiik phek ah phekphoopte suh koh ano hahoh ni katta. <sup>34</sup> Potiik thiitok ah thok haano, heh laksuh loong ah phekphoop phekte jiinni heh dabbi ah sukwang thuk rumta. <sup>35</sup> Enoothong phekphoop phekte loong ah ih heh laksuh wasiit ah ebote erumta, esiit ah etek haat et rumta, eno esiit ah jong ih tekpat rumta. <sup>36</sup> Eno changte wah ih jaakhoh nawa nang ih laksuh wahoh hantek bootdaap wanta, eno phekphoop pekte loong ah ih emamah we et tekbuhan wanrumta. <sup>37</sup> Lithoon adi Changte wah ih heh sah ah thoon daap wanta. ‘Nga sah abah neng ih esoomtu jaatjaat et rum ah,’ heh ih liita. <sup>38</sup> Enoothong phekphoop phekte loong

ah ih heh sah ah tup rum ano jeng rumta, 'Arah tang phek changte wah sah. Raahan, tek haat ih, heh nyamka ah seng ih toom kap ih!' <sup>39</sup> Eno pa phiini haatkaat rum ano phaakkhuh ni tekbuhaat rumta.

<sup>40</sup> "Erah ang abah, changte wah thok haano, phekp hoop phekte loong ah tumjih et ah?" Jisu ih cheng rumta.

<sup>41</sup> Eno ngaakbaat rumta, "Heh ih erah likhiik ethih mina loong abah tek haat laang etja." "Eno phek ah wahoh suh koh ah heh suh phekp hoop thaang jen kotte mina suh ah."

<sup>42</sup> Jisu ih baat rumta, "Rangteele ni raangha ah sen ih tanih jap wetan?"

'Nok hoonte ih marah jong thaangmuh et chiik haatta erah ah loongtang nang ih thaangchaan thoon ih hoonla.

Erah ah Teesu ih hoon arah; tumthan epaatja theng ah!'

<sup>43</sup> Jisu ih wakbaatta, "Erah thoih ngah ih baat rumhala," Rangte Hasong ah sen jiin nawa toon ano o mina tiikse ih dong tiik ah, erah suh kokaat ah."\*

<sup>44</sup> Erah jong khoh adoh dattekte ah hechep hechep ih jopkhan ah; erah dam ih o sak khonah erah jong ah dat ah erah ah bungwiik et bunpat ah.

---

**21:42** 21:42 Rsb 118:22,23 \* **21:43** 21:43 Mararah leedap adi wet hin 44 ah tawak raangka: Erah jong khoh adoh dattekte ah hechep hechep ih jopkhan ah; erah dam ih o sak khonah erah jong ah dat ah erah ah bungwiik et bunpat ah.(Luk 20:18 adoh soktheng)

<sup>45</sup> Romwah phokhoh nyi Phirasi loong ah ih Jisu tiitthaak ah chaat rum ano neng ih jat et rumta erah neng suh liita eah, <sup>46</sup> erah thoidi neng ih Jisu ah ekhak et suh thun rumta. Enoothong, Jisu suh khowah ih thiik rumta, loong mina ra cho rumta.

## 22

### *Kuhoon sadung tiitthaak* (Luk 14:15-24)

<sup>1</sup> Jisu ih tiitthaak ah mih suh nyootsoot suh maak ruh eta. <sup>2</sup> “Rangmong Hasong ah arah likhiik. Ehak di luungwang wasiit ih heh sah kuhoon raangtaan ih phaksat khookhamta. <sup>3</sup> Eno heh laksuh loong asuh wenwah loong ah kuhoon sadung raangtaan ih poonkaat thukta, enoothong miloong ah tanook rumta. <sup>4</sup> Erah thoih heh laksuh wahoh loong ah wenwah loong poon we daapkaatta, amet baat ano ah: ‘Amadi sadung tok elang ela; nga maanpong etot ah nyia maansah loong ah joot angno, kuhoon phaksat ah khookham etang. Kuhoon sadung ah phaksah wanghan!’ <sup>5</sup> Enoothong wenwah loong ah ih lathaang chaat thang ih maama mootkaat ni karumta: mararah heh phek ni kata, mararah pheehoon theng ni kata, <sup>6</sup> rukho loong ah ih heh laksuh ah joh rum ano, tekbuuh rumta. <sup>7</sup> luungwang ah rapne ih khata; eno heh sipaahi loong ah daapkaat ano, laksuh tek haatte loong ah weethem tek haat, neng hadaang ah rok haat et rumta. <sup>8</sup> Eno heh laksuh loong ah lompoon rum ano baatta, ‘Kuhoon phaksat

ah jen khookham cho, ngah ih maat rumtang wenwah loong ah aanah jen wang theethe tah ang rumka. <sup>9</sup> Eno bah amadoh sen ih kah ano lam nah mina mathan japtup an erah thoontang poon wanhan.' <sup>10</sup> Eno heh laksuh loong ah karum ano lam nawa mathan ethih ese mina chotup rumta loong ah lompoon wanrumta, eno kuhoon nok ah nep meeta.

<sup>11</sup> "Eno luungwang ah ih wenwah loong ah sokkah rum ano heh ih kuhoon choomdi la-choomte ah japtupta. <sup>12</sup> 'Nga joonwah, an aadi kuhoon choom muh mame nop halu?' Luungwang ih chengta. Eno erah mih ah tumjih uh tajengta. <sup>13</sup> Eno luungwang ih heh laksuh loong asuh baatta, 'Erah mih ah helak helah ah khak anno, laamang nah haatkaat an. Erah nah heh pha ah phak ano toom huung ah.' "

<sup>14</sup> Eno Jisu ih thoonbaatta, "Mih hantek poonta, dowah ene ko ah danjeeha."

### *Sokse kot suh chengphi*

*(Mk 12:13-17; Luk 20:20-26)*

<sup>15</sup> Pharisi loong ah dokkhoom rum ano Jisu suh mat deenjoot suh cheng rumta. <sup>16</sup> Eno Pharisi loong liphante nyi Hirod mina loong ih Jisu reeni daapkaat rumta. Eno neng ih liita, "Nyootte," "Seng ih jat etti an ih ami tiit baat uh. Mina suh Rangte ih tumjih thunha erah jun ih nyootte an ah, mina ih tumjih liibaat ah ih an tasootsamko, tumeah an ih mina ah ehin elong tadandeeke. <sup>17</sup> Erah ang abah, seng suh baat he, an ih tumjih

thunhu? Seng Hootthe jun ih Roman luungwang suh sokse ah ejen kot tam tajen koke?”

<sup>18</sup> Jisu ih neng ethih tenthun ah ejat etta eno liita, “Lonoite loong! Sen loong ih nga mat deenjoot ah tumet suh taatwoot chung han?

<sup>19</sup> Sokse o suh kotjih ah ngah suh jaanngun ah noisok thaak he!”

Neng ih jaanngun ah piiwan rumta, <sup>20</sup> eno heh ih neng suh chengta, “Arah ngun adi o theeakhoh nyia o men ah?”

<sup>21</sup> “Luungwanglong men, neng ih ngaakbaat rumta. Eno Jisu ih neng suh li rumta, “Ese, erah ang abah ah sen ih Luungwanglong thiik ah Luungwanglong suh koh an, Rangte thiik ah Rangte suh koh an.”

<sup>22</sup> Neng ih erah chaat rum ano epaatja ih rumta, eno Jisu re nawa dokkhoom karumta.

*Tek nawa ngaaksaat tiit chengphi  
(Mk 12:18-27; Luk 20:27-40)*

<sup>23</sup> Erah saasa adi mararah Sadusi loong Jisu jiinni wang rum haano mina tek nawa tangaaksaatka ih laat chaangmui rumta. <sup>24</sup> “Nyootte,” Moses ih liita miwah heh sah maangje doh mok ti abah, heh minuh ah hephoh heno ih jaatjaat kapjih tumeah heh sah rah etek teewah sah et thiik suh ah. <sup>25</sup> Ehak di soophoh wasinet aani tongte kah angta. Phokhothoon ah ih heh minuh ah kap ano heh sah maangje di mattiita, eno heh minuh rah heh no wasiit rah ih we kapta. <sup>26</sup> Eno erah warah uh emamah we tiita, erah lilih wasiit we mattiita, emamah soophoh wasinet ah matti

wang rumta. <sup>27</sup> Hethoondi, minuh ah thoon tiita. <sup>28</sup> Erah ang abah, etekte loong ah ngaaksaat jaadoh, erah nuh ah o minuh ang ah? Loongtang ah heh miwah totoh angta.”

<sup>29</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Sen loong ih mamah lajat ehan! Tumeah sen ih Rangteele ni raangha rah nyia hechaan ah tajatkan. <sup>30</sup> Etek nawa ngaakthing adoh neng ah Rangsah loong likhiik ang ah, neng ih minuh takap rumka. <sup>31</sup> Tek nawa ngaaksaat tiit ah Rangteele ni tanih jap wetan? Rangte ih liita, <sup>32</sup> ‘Ngah Abraham Rangte, Isak Rangte, nyia Jaakob Rangte.’ Heh ah tekcho Rangte tah angka ething Rangte.”

<sup>33</sup> Miloong ah erah nyootta ah chaat rum ano, rapne ih paatja rumta.

### *Elongthoon jengdang*

*(Mk 12:28-34; Luk 10:25-28)*

<sup>34</sup> Jisu ih Sadusi loong suh lakah miiheng thang ih li rumta ah Pharisi loong ih japchaat rum ano, neng ah lomkhoom rumta, <sup>35</sup> eno neng dung nawa wasiit, Hootthe nyootte ih Jisu suh, mat deenjoot suh chengta. <sup>36</sup> “Nyootte,” “Hootthe ni elongthoon jengdang tumjih ah?”

<sup>37</sup> Jisu ih ngaakbaatta, “ ‘An Teesu Rangte ah anten anmong nyia anhung antak adoleh anchi anla ah koh uno minchan uh.’ <sup>38</sup> Erah ah ajuuba thoontang nang ih elongthoon nyia ehan et maakjih. <sup>39</sup> Erah lilih jengdang elongthoon ah arah likhiik: ‘Ankhuung antok ah an teewah thanthan ih minchan uh.’ <sup>40</sup> Moses Hootthe nyia

khawah loong ih nyootta ah thoontang arah enyi jengdang adi roopla.”

*Kristo tiit chengphi*

*(Mk 12:35-37; Luk 20:41-44)*

<sup>41</sup> Mararah Pharisi loong lomtong rum adi, Jisu ih cheng rumta, <sup>42</sup> “Sen ih Kristo asuh o ah et thunhan? Heh ah o suh o sah ah?”

“Heh ah Dewid sutoom,” neng ih ngaakbaatta.

<sup>43</sup> “Eno Jisu ih chengta, erah ang abah, mamah ah,” “Chiiala ih Dewid suh ‘Teesu’ ih poon uh ih tam baatta?

Dewid ih liita,

<sup>44</sup> ‘Rangte ih nga Teesu suh liita:

arah doh nga jaawako adoh tong uh

anpi anra loong ah ngah ih an lathong nah maang thokthok thiin ah.’

<sup>45</sup> Erah ang abah, Dewid ih ‘Teesu’ ih poon abah, Kristo ah Dewid sutoom mamangla?

<sup>46</sup> O reh uh Jisu suh tami ngaakbaat rumta, eno erah sa dowah ih o reh uh ehan jengkhaap tanaan cheng rumta.

## 23

*Jisu ih Hootthe nyootte nyia Pharisi loong humsootta*

*(Mk 12:38-39; Luk 11:43,46; 20:45-46)*

<sup>1</sup> Erah lidi Jisu ah heliphante nyia miloong damdi waantiitta. <sup>2</sup> “Pharisi nyia Hootthe nyootte loong ah Moses Hootthe toombaata kotsuh chaan kotcho ang rumta. <sup>3</sup> Erah raang ih sen neng jengchaatchaat etheng, neng ih ere etheng



ih baat han radoh ah, enoonthong neng reer-aang abah lanyoot theng, tumeah neng ih nyoot rumha jun ih tareeraang rumka. <sup>4</sup> Neng ih huijih nyia echeh echaan lajen huiji ah mih sakkhoh ni luulu khak korumha, eno neng ih erah huijih huite loong ah chosok suh neng laktiik tiksiit taan uh tamaak rumka. <sup>5</sup> Jaatrep mih suh noisok suh ba reeraang rumla. Sok an neng khodek adi Rangte jengkhaap raangcho ang arah dek rum ano noisok rumha, neng sook adi khak et rum, eno neng ah elong hoonkap ih noisok rumha! Neng samsong adi jaannaat\* ah elootlootwah ih waangchi rum ano noisok rumha! <sup>6</sup> Neng ih sadung theng ni tongtheng ese ni tong suh nook rumla nyia Jehudi rangsoomnok ni neng tongtheng ah ban khookham cho et thiin arah suh nook rumha; <sup>7</sup> thaangtaam theng ni karum adi uh mih ih jengkhaapse jenglam ih toom soom he ih thun rumha adoleh 'Nyootte' toom et poonhe ih thun rumha.' <sup>8</sup> Mih ih sen suh "Nyootte" ih nak toom poon han, tumeah sen soophoh soowah loong suh nyootte abah wasiit luulu. <sup>9</sup> Erah dam ih sen ih arah hatoh adoh 'Ewah' ih o uh nak poon an, tumeah sen wah wasiit luulu rangmong dowah ah. <sup>10</sup> Adoleh sen ih o suh uh 'Phansiitte' ih lapoon theng, tumeah sen phansiitte ah wasiit Kristo luulu. <sup>11</sup> Sendung nawa elongthoon angsook nookte ah sen loong

---

**23:5** 23:5 Mat 6:1; Hodb 6:8; Erok 15:38      \* **23:5** 23:5  
 Neng samsong adi jaannaat: Erah jaannaat loong ah Rangte suh rangsoom sin et kap rumta (Erok 15:37-41)      **23:11** 23:11 Mat  
 20:26,27; Mk 9:35; 10:43,44; Luk 22:26

laksuh angjih. <sup>12</sup> O ih heh teeteewah suh along ih thiik ha erah mih ah ehin ih hoon theng, eno o heh teeteewah suh ehin et thiik ha erah mih ah along ih hoon ah.

*Jisu ih lonoite ah dut haat etta*

*(Mk 12:40; Luk 11:39-42,44,52; 20:47)*

<sup>13</sup> “Tumthan echoojih ang ah, sen Hootthe nyootte nyi Pharisi loong suh ah! Lonoite sen loong ah! Sen ih Rangmong Hasong kaasak ah mih uh lanop thuk ih tangsak han, senteewah uh tanop kan, erah dam ih erah doh nopte taatje abah uh sen ih tanghaam et han! †

<sup>14</sup> Tumthan echoojih ang ah sen, Hootthe nyootte nyi Pharisi loong suh ah! Lonoite sen loong! Sen ih thaknuh loong ah neng nok ni put kaleh, elootlootwah ih rangsoom jeng ah noisok et kohan! Erah loong ah tungthoidoh sen ethithoon ih cham thukte!

<sup>15</sup> “Tumthan echoojih ang ah, sen Hootthe nyootte nyi Pharisi loong suh ah! Lonoite sen loong! Sen ih mih wasiit leksiit suh juungko saangko deek akaan ni ih daankhoom lan, ang abah uh chojam ano erah mih ah ethithoon soolam ni we wang thuk lan sente senwah likhiikkhiik ah!

<sup>16</sup> “Tumthan echoojih ah, mih lamthih ni siitte sen loong ah! Sen ih nyoot han, ‘o

---

**23:12** 23:12 Luk 14:11; 18:14 † **23:13** 23:13 Mararah leedap adi wet hin 14 ah tawak rangkaTumthan echoojih ang ah sen, Hootthe Nyootte nyi Pharisi loong suh ah! Lonoite sen loong! Sen ih thaknuh loong ah neng nok ni put kaleh, elootlootwah ih rangsoom jeng ah noisok et kohan! Erah loong ah tungthoidoh sen ethithoon ih cham thukte! (Mk 12:40 adoh soktheng)

ih Rangteenok mendoh thoomhoon ah erah tumjih uh tah angka; enoothong o mina ih Rangteenok ni thiinha hun mendoh thoomhoon ah, erah thoomhoon jun doh re ejih jaatjaat ang ah.’ <sup>17</sup> Edook lam ni siitte loong! Hun akom ah tam rakla tam ah Rangteenok ah rakla? <sup>18</sup> Sen ih amah nep et nyoot han, ‘O mina ih romthong mendoh thoomhoon ah erah tumjih uh tah angka; enoothong o ih lakkot lam ih romthong ni thoomhoon ah erah thoomhoon jun doh re ejih jaatjaat ang ah.’ <sup>19</sup> Mamah lajat ehan! Marah ah rakla, lakkot ah tam rakla tam aleh lakkot saasiitte romthong ah rakla? <sup>20</sup> O ih romthong mendi thoomhoonha erah romthong dow a hukkhaak loongtang mendi thoomla; <sup>21</sup> erah dam ih o ih Rangteenok mendi thoomhoonha, erah Rangteenok ni tongte Rangte mendi thoomla; <sup>22</sup> erah damdi o mina rangmong hasong mendi thoomla, erah Rangte nyia Rangte tongtheng ni o tongla erah mendi thoomla.

<sup>23</sup> “Tumthan echoojih ang ah sen, Hootthe nyootte nyia Pharisi loong suh ah! Sen lonoite loong! Sen ih Rangte suh asithiik hepoot phaksat, pochina, phantho nyia khokileeso botseh kohan, enoothong amiimi elong Hootthe jengkhaap loong ah phaang haat ehan, jengjuntiit nyia minchan adoleh toongtang reeraang loong ah. Erah loong Hootthe ah sen ih laphaang haat thang ih nyia mih uh laphaang thukthang ih, ban maak ruh etjih. <sup>24</sup> Mih lamthih ni siitte loong! Sen ih joktheng joong nawa sewiik ah toonhaat et

han, enoothong mokchongdoot ah elem et han!

<sup>25</sup> “Tumthan echoojih ang ah sen suh ah, Hootthe nyootte nyi Pharisi loong oh! Sen lonoite loong! Sen khuung akhaak ah rangkhoh ko ah laklak saachot han, hemong ko adi bah sen mongthet nyia nyamnyook loong ih boh nyaansiit han. <sup>26</sup> Edook Pharisi loong oh! Khuung akhaak ah hemong ko ah chaak saachot an erah lidoh ba rangkhoh ko ah we saachot an!

<sup>27</sup> “Tumthan echoojih ang ah sen Pharisi nyia Hootthe nyootte loong suh ah! Lonoite sen loong ah! Sen ah mangbeng nok puungmook arah likhiik boh ah, rangkhoh ah sok koleh puungchamcham hemong ah sok koleh mih mang nyia kiing araang loong namchaam arah likhiik ah. <sup>28</sup> Erah likhiik, rangkhoh ni ba ese ih noisok han, enoothong hemong ni bah ethih tenthun nyia rangdah loong laklak meela.

*Jisu ih neng chamnaang tiit banbaatta*  
(Luk 11:47-51)

<sup>29</sup> “Tumthan echoojih ang ah, sen Hootthe nyootte nyia Pharisi sen loong suh ah! Lonoite sen loong! Sen ih khawah loong mangbeng theng ah jaaseemoong ih hoon han nyia elong elang loong mangbeng ah naririh ih choomraang han; <sup>30</sup> eno sen ih chaang han, te awah hasong tokdoh seng mok roongjeeti bah khawah loong taroong tek haat thengti eah. <sup>31</sup> Sen teeteewah ih jatthuk hali sen ah khawah loong tek haatte sutoom satoom eah! <sup>32</sup> Erah ang abah, sente senwah loong reeraang rumta rah sen we tuk

reeraang an! <sup>33</sup> Pu sen loong nyia pu suh asah loong! Soolam nawa epi ete ih mamet mi banthun han? <sup>34</sup> Erah thoidi ngah ih baat rumhala, ngah ih khowah, jatwah nyia nyootte loong daapkaat hang; erah dowah sen ih mararah ah tek haat et an, mararah ah bangphak nah tek haat an, rukho ah Jehudi rangsoomnok nah ruh ih buh ano hadaang hadaang nah tum phanjoh an. <sup>35</sup> Erah raang ih, sen ih toongtang mina mathan tek haattan chamnaang ah sen sak nah dat ha, marah Abel dowah ih Berekia sah Jekaria tuk ih romthong nyia Rangteenok chamchi ni tek haattan loong ah. <sup>36</sup> Ngah ih baat rumhala: erah tek haat rumta mat ah ahaangwa mina loong sak nah ang ah!

*Jerusalem suh Jisu mongmata*  
(Luk 13:34-35)

<sup>37</sup> “Jerusalem, Jerusalem! Rangte ih daapjah taha khowah loong nyia ruurang baatte loong ah jong ih tekpat han! Wonuh ih hejang khui ni wothaang loong khon arah likhiik, sen loong ah nga lak ih khonjoot suh tumthan taat thuntang, ang abah uh sen ih tare thukri! <sup>38</sup> Erah raangtaan ih Rangteenok ah hahuung et thiinhaatte anglan. <sup>39</sup> Ngah ih baat rumhala aadowah ih bah, sen ih ngah babah uh takah we japtup ri, ‘Teesu mendi raakte asuh Rangte ih romseetam koh ah,’ ih sen ih maang liili bah ah.”

---

**23:33** 23:33 Mat 3:7; 12:34; Luk 3:7      **23:35** 23:35 Rangph 4:8;  
2Tet 24:20,21      **23:38** 23:38 Jer 22:5      **23:39** 23:39 Rsb 118:26

## 24

### *Jisu ih Rangteenok thet haat tiit baatta* (Mk 13:1-2; Luk 21:5-6)

<sup>1</sup> Jisu Rangteenok nawa dokkhoom kah adi, heliphante loong ah heh reeni ra rumha no baat rumta, “Arah nok loong ah sok uh.” <sup>2</sup> “Om,” heh ih liita, “Sen ih arah loong ah ese hemok et sok han. Ngah ih baat rumhala: arah doh jong esiit taan uh takah dakka ang ah; loongtang toonhaat cho ang ah.”

### *Siiwi chamnaang tiit* (Mk 13:3-13; Luk 21:7-19)

<sup>3</sup> Jisu Olip kong ni tong adi, heliphante loong ah husah ih heh jiinni thok rumta. Eno cheng rumta, “Baat he arah loong ah maatok doh angte ah, adoleh seng ih tumjih ruurang japchaat ih an raak tok nyia rangkuh thoon ah jat suh ah.”

<sup>4</sup> Jisu ih ngaakbaat rumta, “Sen teeteewah naririh et ban sok an, eno o eh uh naktoom jen jonnaam han. <sup>5</sup> Nga mendoh mih hantek thok ha eno neng ih chaang rum ah, ‘Kristo ah ngah!’ Eno erah loong ih warep mina mokwaan rum ah. <sup>6</sup> Sen ih senre senko nyia haloot nah changrook ruurang chochaat an; enoothong nakmok sootsaam an. Erah loong ah elang jaatjaat eah enoothong erah suh rangkuh thoonla ih liijih tah angka. <sup>7</sup> Deek akaan loong ah erookmui eah, hasong esiit ah esiit damdoh rookmui rum ah. Erah tokdoh noongrep nah ramtek khamle nyia hasah moh ah. <sup>8</sup> Erah loong ah nootup suh kaphang sat arah likhiik ang ah.”

9 “Erah lidoh sen ah khak hanno mih lak nah chamnaang thuk han etek haat et han rah nep je ah. Mirep ih sen ah nga tungthoidoh miksuk et han. 10 Warep ih neng tuungmaang ah erah tokdoh emat haat et rum ah; neng esiit esiit suh miksuk siikhaam mu rum ah. 11 Erah lidoh Tiitmoong baatte khawah loong ah dong ano warep mokwaan ah. 12 Emamah ih ethih loong ah jaatjaang ano, mina ehanko loong ah neng jaachi nah minchan mui ah ethoon eah. 13 Enoothong o mina hethoon tuk ih jen rongchap ah, erah mina ah ba pui ah. 14 Eno arah Ruurang Ese Rangte Hasong tiit ah mongrep thoontang nah tumbaah ah, mirep suh haaki ang raangtaan ih ah; eno ba rangkuh thoon ah thok ha.

*Micho miphaan tiit*

*(Mk 13:14-23; Luk 20:20-24)*

15 “Khowah Daniel ih baatta tiit ah sen ih ‘Echoojih’ esiit japtup an. Erah langla esa hah nah chap ah.” (Ewette suh: samjat et an arah tumjih men et ha!) 16 “Eno o mina Judia ni angte loong ah kong ko nah toonsoon wangjih jaatjaat ang ah. 17 O mina sep khoh ni angte rah ih nokmong nawa heh hukkhaak latoon kaat theng. 18 O mina phek ni angte rah heh nok nah henyuh hekhat latoon wangtheng. 19 Tumthan echoojih ang ah erah tokdoh khoobaang nuh nyia sakjite loong raang ih ah! 20 Rangte suh rangsoom an erah tiisoon saakaan ah hahook nyia naangtongja doh naktoom chaatmaat ah!

<sup>21</sup> Tumeah erah tokdoh chamnaang ah echoojih angte, teewah dowah ih amah tuk ih babah uh lathaak angka rah ang raakte. Enoothong erah likhiik echoojih chamnaang erah dowah ih babah uh lakah angte. <sup>22</sup> Enoothong Rangte ih erah cham anaang saakaan ah ethoosiit etta; heh ih emah lamok hoonta bah o uh tapui thengta. Heh ih danjeeta mina loong raangtaan ih, Rangte ih erah saakaan ah ethoosiit et ha.

<sup>23</sup> “Eno, o ih bah uh sen suh amah mok ih baat han, ‘Sok, ‘Arah ni Kristo ah!’ Adoleh ‘therah ni thong heh ah!’ —erah suh sen lahanpi theng. <sup>24</sup> Tumeah emoong Kristo nyia emoong khowah loong ah edong eha; neng ih epaatjaajih mootkaat elong elong ah re rum ah, jen lang abah Rangte mina danje cho loong anep ma mok jen mokwaan jioh eah. <sup>25</sup> Boichaatan! Ngah ih saapoot maang chang di arah banbaat rumhala.

<sup>26</sup> “Adoleh, mih ih sen suh baat han, ‘Sok an, heh bah phisaang hako ni—erah doh sen nakmok kah an; adoleh neng ih baat han, ‘Sok an, heh arah di hutongla!’ —erah jeng ah nakmok hanpi an. <sup>27</sup> Tumeah Mina Sah abah rangsumphaang saadongko nawa saanop ko ni jap ah likhiik ih raaha.

<sup>28</sup> “Marah doh mang ang ah, erah doh hukunnuh\* loong lomkhood ah.”

*Mina Sah raaha*  
(Mk 13:24-27; Luk 21:25-28)

---

**24:21** 24:21 Dan 12:1; Mot 7:14    **24:26** 24:26,27 Luk 17:23,24

**24:28** 24:28 Luk 17:37    \* **24:28** 24:28 Hukunnuh: Siimang phakte Woh



29 “Erah cham anaang saakaan ah thoon damdam, rangsa ah nakdat eah, laaphiing ah takah phaakka, ritsih loong ah rang nawa datti ih raaha, rang nawa chaan aphaan loong ah edumdan eah. 30 Eno mina Sah raak ah jat suh rang nah jatsok etheng dong eha; eno hatoh nawa mina loong ah ehuung ih rum ah mina Sah ah rang nawa jingmuung damdoh chaan aphaan nyia rangkaaka ih raaha ah tup rum ano ah. 31 Liirong ah rengmot et ah, eno heh ih Rangsah loong ah hatoh rongbaji nah daapkaat ha, eno heh ih heh mina danjeecho loong ah hatoh rongrep nawa thutsiit ah.

*Puksak bang nawa nyootsok  
(Mk 13:28-31; Luk 21:29-33)*

32 “Puksak bang ih sen suh toom nyoot han. Bang phaak loong ah phang jang adi nyia hedem phangdem adi, sen ih jat han rangsoh thok hala eah. 33 Erah likhiik, erah loong ah tup anno, sen ih jat an saapoot ah elang esuh thok nanah ih ehala eah.† 34 Samthun et an erah loong ah amadi mina ething angte loong ah maang tek rumka ngakhoh nah ang raaha. 35 Rang nyi hah abah emat eah, enoothong nga jengkhaap abah babah uh tamaka.

*O eh uh saapoot ah tajatka  
(Mk 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)*

---

**24:29** 24:29 Isa 13:10; Jol 2:10,31; 3:15; Mot 6:12; Isa 13:10; Ijk 32:7; Ijk 2:10; 3:15; Isa 34:4; Mot 6:13    **24:30** 24:30 Dan 7:13; Jek 12:10-14; Mot 1:7    † **24:33** 24:33 saapoot ah elang esuh thok nanah ih ehala eah adoleh heh haniik ni, ethok ete.

<sup>36</sup> “O eh uh tajatka, rangwuung saapoot babah thok ha eah—rang nawa rangsah adoleh heh Sah‡ eh uh tajatka; heh Wah luulu ih ba jat ah. <sup>37</sup> Mina Sah raak ah teewadi Nuah tokdi mamah angta erah likhiik we ang ah. <sup>38</sup> Juung nuungta jaakhoni mina loong jokjok phakphak nyia minuh miwah kuhoon ih, Nuah khoonkhuung ni tong wangta tuk ih tong rumta; <sup>39</sup> ang abah uh mina loong ih juungnuung ih maangjap jaakhoni tajen dong thun rumta. Erah likhiik Mina Sah raaha tokdoh emamah ang ah. <sup>40</sup> Erah tokdoh phek mootte wanyi dowah; wasiit ah toonsiit wan ano wasiit ah thiinhaat et ah. <sup>41</sup> Minuh nunyi raanthut theng nawa; nusiit ah toonsiit et ah, nusiit ah thiinhaat et ah.

<sup>42</sup> “Erah raangtaan ih, sen ih naririh ih ban sok an, tumeah sen Teesu tumjih sa doh raaha ah tajatkan. <sup>43</sup> Nok changte ehuh wang saapoot ah jatta bah, motseng ih tong ano heh nok ah tajap loongthuk thengta. <sup>44</sup> Erah raangtaan ih, sen uh saarookwih banban ih tongjih jaatjaat, tumeah Mina Sah ah sen ih lathunkan saapoot doh mok raaha.

*Tuungmaangte nyia latuungmaangte laksuh  
(Luk 12:41-48)*

<sup>45</sup> “Erah ang abah, laksuh jatwah nyia tuungmaangte o ah? Erah langla heh changte wah ih laksuh wahoh loong suh phak asat jamkotte et thiinha mih rah ang ah. <sup>46</sup> Tumthan tenroon ang ah erah laksuh rah ah changte wangha

---

‡ **24:36** 24:36 Mararah leedap adi arah taraangka adoleh heh Sah **24:37** 24:37 Rangph 6:5-8 **24:39** 24:39 Rangph 7:6-24 **24:43** 24:43 Luk 12:39,40

tokdoh heh reerang ah japtup wangha doh ah!  
<sup>47</sup> Amiisak, Ngah ih baat rumhala, changte wah  
 ih heh nyamka thoontang erah laksuh asuh ban  
 sok thuk ah. <sup>48</sup> Enoothong heh ah mimoong mok  
 ang abah heh teeteewah suh li ah heh changte  
 wah ah seek tabaam ngaak wang ra eah, <sup>49</sup> eno  
 heh ih laksuh wahoh loong ah buh thom rum ah,  
 eno khampa loong damdoh roong jok phaksah  
 ah. <sup>50</sup> Eno erah laksuh changte ah saasiit heh  
 ih labanthooka nyia lajatka sa doh ngaakwang  
 ha. <sup>51</sup> Eno changte rah ih hechep hechep ih  
 joopdook§ ano lonoite loong chamtheng adoh  
 haat wan ah, heh pha ah phak ano huungriing  
 wangtheng adoh ah.

## 25

### *Jaalah nuh asih tiitthaak*

<sup>1</sup> “Erah tokdoh Rangte Hasong ah arah likhiik  
 ang ah. Ehak di saasiit jaalah nuh asih ih  
 neng weetook ah piirum ano kuhoonte wah  
 jiinni chomui karumta. <sup>2</sup> Nuh banga ah thungko  
 ang rumta, nuh banga ah maaknuh ang rumta.  
<sup>3</sup> Thungko loong ah ih weetook ah pi rum ano  
 weejoong hedak tawak pi rumta, <sup>4</sup> maaknuh  
 loong ah ih neng weetook damdi tingkook ni  
 weejoong ah wak pi rumta. <sup>5</sup> Kuhoonte wang ah  
 liin kah no, jaalah loong ah mokjup ih rumta.

<sup>6</sup> “Pheethungkham di miloong ah dong cheek-  
 tiita, ‘Kuhoonte erah joh! Raahan heh damdoh  
 chomui kah ih!’ <sup>7</sup> Jaalah nuh asih loong ah saat

---

§ **24:51** 24:51hechep hechep ih joopdook; adolehehaat kaat et  
 uh **25:1** 25:1 Luk 12:35

rum ano neng weetook ah pak et rumta. <sup>8</sup> Eno thungko jaalah loong ah ih maaknuh loong dowah suh rumta, 'seng suh weejoong ah kowehe, seng weejoong ah thoon luung eta.' <sup>9</sup> Maaknuh jaalah loong ih ngaakbaat rumta, 'Tajen koke,' seng thoontang suh tarookliika ang ah, erah raangtaan ih sen ih thaangtaamte jiin nawa reh kah an.' <sup>10</sup> Eno thungko jaalah loong ah thaangtaam theng ni weejoong riik karumta; eno neng kaat lidi kuhoonte wah ah thok taha. Jaalah nuh banga loong ah kuhoonte damdi sadung theng ni roongwang rumta, eno kaaluung ah tangsak et rumta.

<sup>11</sup> "Rekamdi thungko jaalah loong ah thokrum taha. 'Chuupha, Chuupha! ih riingbaat rumta. <sup>12</sup> Eno kuhoonte warah ih ngaakbaatta, 'Tajen nop ran! Ngah ih sen tajat rumra.'

<sup>13</sup> Eno Jisu ih thoonbaat rumta, "Sen teeteewah naririh et ban sok an, tumeah sen ih tajatkan heh rangwuung saapoot rah ah.

*Laksuh wajom tiitthaak*  
(Luk 19:11-27)

<sup>14</sup> "Erah tokdoh rangmong Hasong ah arah likhiik ang ah. Teewadi mih wasiit mihah nah tumkhoom kaat suh ih li ano; heh laksuh loong ah lompoon rumta eno, heh nyamka ah neng suh ban maak thuk suh pheekoh rumta. <sup>15</sup> Marah laksuh ih tumjaat jen re ah erah jun ih pheekoh rumta: wasiit asuh haajaat banga hun jaangun kota, wasiit asuh haajaat nyi, erah dam ih wasiit asuh haajaat siit. Eno heh ah hahoh ni kata.

<sup>16</sup> Marah haajaat banga ngun chota laksuh rah ih lakdamdam ih pheeoon ni maakkaat ano, haajaat banga boot niik kata. <sup>17</sup> Erah likhiik ih marah haajaat nyi chota laksuh ah eh uh pheeoon ni maakkaat ano haajaat nyi boot niik kata. <sup>18</sup> Enoothong haajaat siit chota laksuh rah ih changte wah ngun ah habeng ah thoh ano hotthiin kaatta.

<sup>19</sup> “Rekam lidi neng changte wah ah ngaak-wang haano heh ngun ah o ih mamet maak rumta ah jat suh lomtong thuk rumta. <sup>20</sup> Haajaat banga chote laksuh rah wang ano heh ih haajaat banga bootpat kowanta. ‘An ih haajaat banga kotahang, Chuupha,’ heh ih liita, ‘Arah sok uh! Haajaat banga ehoh boot niik katang rah ah.’ <sup>21</sup> Changteewah ih liita, ‘Elang eh uh, ese ih reetu, an ah ese nyia toongtang laksuh! ‘An suh ngun amasah kotaha rah toongtang lam ih maaktu thaang ah, ngah ih ansuh ngun ehan boot maak thuk ha. Raaho, Nga damdoh tenroon ih roong tongho!’

<sup>22</sup> “Eno haajaat nyi chota laksuh ah thok haano liita, ‘Chuupha, an ih ngah suh haajaat nyi ngun kotahang, Sok uh! Arah haajaat nyi boot niik katang,’ <sup>23</sup> ‘Elang eh uh ese ih reetu, an ah toongtang nyia ese laksuh!’ Changte ih liita. ‘An suh amasah ngun kotaha ah toongtang nyia ese lam ih maaktu thaang ah, ngah ih an suh ehan ngun boot maak thuk ha. Raaho ngah damdoh tenroon ih roong tongho!”

<sup>24</sup> “Erah lidi haajaat siit ngun chota laksuh ah thok haano liita, ‘Chuupha, Ngah ih an ah mithih ih ejat ih taha; an ih hephook lakiiko dow

kakhan uh, nyia hejih lawenko dowa kalom hu uh. <sup>25</sup> Erah thoih ngah echo eh ang no, an ngun ah habeng ni hotthiin kaattang. Sokthaak uh! Arah an ngun rah ah.'

<sup>26</sup> Heh changte warah ih liita 'An ethih nyi edem laksuh!' 'Ngah ih laki kang dowa kakhan ang rah, nyia hejih lawen kang dowa hu ang rah, an ih jat ih tahang nih? <sup>27</sup> Angta bah uh, an ih nga ngun ah ngunnok nah thiin kaattu bah, nga ngaakwang tokdoh heboot hepat pan ih ngaakchoh thengtang. <sup>28</sup> Amah ih, heh jiin nawa ngun ah nge anno haajaat asih kotang wah asuh bootkoh an. <sup>29</sup> Tumeah, o mina di amasah jeela asuh ehan ih bootkoh ah, enoothong o di amasah jeela ah thoon nge et ah. <sup>30</sup> Erah likhiik lajak nyia thaangmuh laksuh abah—laamang nah haatkaat an; erah doh heh pha ah phak ano toom huung ah.'

### *Hethoon dande*

<sup>31</sup> "Mina Sah ah Rangsah loong damdoh luungwang ih raaha doh, heh ah luungwang tongtheng adoh tong ah, <sup>32</sup> eno deek akaan rep nawa miloong ah heh ngathong nah lompoon rum ah. Eno heh ih dung nyi ih phe tongthuk rum ah, saapriimte ih saap loong ah ki dung nawa danje arah likhiik ah. <sup>33</sup> Heh ih kateng loong ah jaawako ih tongthuk ah, rukho loong ah dak hekko ih tongthuk ah. <sup>34</sup> Eno luungwang ah ih jaawako ni tongte loong asuh li ah, 'Wanghan seng Wah ih romseetam kohalan

loong rah ah! Wanghan rangmong hasong adoh tongsong wanghan sen raangtaan ih mon-grep phangdong siitta di dook ban khookhamta. <sup>35</sup> Ngah ramtek angtang adi sen ih phaksat kotahe, khamle angtang adi joong kotahe; Ngah wenwah angtang adi sen ih sen nok ni noppoon tahe, <sup>36</sup> nyia nyumuh angtang adi nyuh kotahe; Ngah khoisat angtang adi sen ih sokboi tahe, phaatak ni tongtang adi sen chomui ra tahan.'

<sup>37</sup> "Eno kateng mina loong ah ih ngaakbaat ah, Teesu, seng ih an ramtek khamle ang uh rah babah japtupti eno phak asat ah koti? <sup>38</sup> Seng noppoon suh an wenwah ang uh rah babah jatupti, adoleh an nyumuh ang uh rah nyuh akhat babah koti? <sup>39</sup> Seng ih an khoisat ang uh rah, nyia phaatak ni ang uh rah babah chomui ra tahe?' <sup>40</sup> Luungwang ih ngaakbaat ah, 'Ngah ih baat rumhala, sen ih changthih noodek arah loong ah nyia ngaaphoh ngaano sokboi tan aju, ngah sokboi tahe!'

<sup>41</sup> "Erah lidoh dak hekko ni tongte loong asuh li ah, 'Nga re nawa haloh ang an, sen loong suh Rangte ekhat ela! Babah uh lametka we adoh kah an Hakhoh luungwang nyia heh sah loong raangtaan ih ban khookhamta adoh ah! <sup>42</sup> Ngah ramtek angtang adi sen ih phaksat takoh tahe, khamle angtang adi joong takoh tahe; <sup>43</sup> Ngah wenwah angtang adi sen ih sen nok ni tanopsiit tahe, nyumuh angtang adi sen ih nyuwok takoh tahe, Ngah khoisat nyia phaatak ni angtang adi sen ih tasokboi tahe.'

<sup>44</sup> "Eno neng ih ngaakbaat ah, Teesu," Maa-tokdi seng ih an ramtek khamle, adoleh wenwah,

nyumuh, khoisat, adoleh phaatak ni ang uh rah tup eno lachosok mabah etti?’ <sup>45</sup> Luungwang ah ih ngaakbaat ah, ‘Ngah ih baat rumhala, sen ih changthih noodek arah loong chosok daan tan aju, Ngah chosok ah daan tahe.’

<sup>46</sup> Eno, erah lidoh babah uh lametka we adoh cham thuk suh daap haat ah, enoothong kateng mina loong abah babah uh lathoonka roidong ah chowang ah.”

## 26

### *Jisu tek haat kaankoong*

*(Mk 14:1-2; Luk 22:1-2; Jn 11:45-53)*

<sup>1</sup> Jisu ih erah loong ah jen thoon nyootsoot rum ano, heliphante loong asuh baatta, <sup>2</sup> “Sen ih jat ehan, sa nyi mongdoh, Khopi Kuwaang angte, eno Mina Sah ah bangphak nah rapbot suh mih suh jokoh rum ah.”

<sup>3</sup> Eno romwah phokhoh nyia hadaang phokhoh loong ah Romwah Phokhothoon Kaiaphas noklong ni lomtong rumta, <sup>4</sup> eno Jisu ah jokhak ano tek haat suh ngoongthum huthum rumta. <sup>5</sup> Neng ih liita, “Seng ih erah kuwaang tokdoh lajaajaat reejih, adoleh miloong ah phophaang daanmui rum ah.”

### *Bithaani ni Jisu phontum ih lokta*

*(Mk 14:3-9; Jn 11:45-53)*

<sup>6</sup> Bithaani ni Jisu ah engam wah Simoon nok ni angta. <sup>7</sup> Jisu phaksat phaksah tokdi, minuh nusiit ih kom thuung adi phontum ah pi ano wang taha



eno Jisu lah adi lokta. <sup>8</sup> Heliphante loong ah ih erah sok rum ano ekhat ih rumta. “Arah loong ah tumet suh thaaja wan halu? Neng ih cheng rumta. <sup>9</sup> “Arah phontum ah ngun hantek doh sang ano changthih loong suh kotjih boh angta!”

<sup>10</sup> Neng ih tumjih li rumta erah Jisu ih ejat etta , eno baat rumta, “Arah nuh ah sen ih tumet suh paklak han? Nga raangtaan ih heh jaase jih nyia epunjih boh reela. <sup>11</sup> Changthih loong abah saarookwih sen damdam eje ang ha, enoothong ngah ah sen damdoh saarookwih lajeete. <sup>12</sup> Arah nuh reela ah langla, nga sak nah phontum ah lok ano nga mangbeng thengnah thiinkaath suh ban khookhamha. <sup>13</sup> Amadi, ngah ih amiimi tiit baat rumhala arah mongrep adoh ruurang ese marah nah thok ah, erah doh arah minuh reela ah labeehaat thang ih samthun jih ang ah.”

*Jisu jootkot suh Judas roopta*

*(Mk 14:1-3; Luk 22:3-6)*

<sup>14</sup> Eno heliphante loongdung dow wasiit—hemen ah Judas Eskeriot—romwah phokhothoon nok ni kah ano <sup>15</sup> chengta, “Jisu ah jokoh ha bah an ih ngah suh tumjih kohang?” Neng ih ngunkholok lo rookjom ah rookweh rum ano Judas suh korumta. <sup>16</sup> Erah sa dow ah ih Judas ih Jisu ah neng suh jootkot suh rangwuung ban sok ruh eta.

*Jisu ih khopi romhoon phaksat sata*

*(Mk 14:12-21; Luk 22:7-13,21-23; Jn 13:21-30)*

17 Toomuh Baanlo Kuwaang saakhoh thoon adi heliphante loong ah Jisu jiinni thokrum ano cheng rumta, “Khopi Romhoon phaksat ah an raangtaan ih maradoh khookham thuk he?”

18 Heh ih baat rumta, “Samnuthung ni mih esiit je ah erah jiinnah kah an, eno heh suh baat an: ‘Nyootte ih liita, nga saapoot ah thok ehala; nga liphante nyia ngah ih Khopi Romhoon phaksat ah an nok nah phaksah ih eah.’ ”

19 Heliphante loong ah ih heh ih mamet baatta erah jun ih kuwaang phaksat ah khookham rumta.

20 Rangjaako di, Jisu nyia heliphante asih wanyi loong ah phaksat suh tong rumta.

21 Phaksat tokdi Jisu ih liita, “Ngah ih baat rumhala, sengdung dowa wasiit ih ngah ah mih suh khumtante ang hali.”

22 Heliphante loong ah rapne ih thungthih rum ano wasiit wasiit ih cheng rumta, Teesu, Amiisak ih ngah suh maamok li jang oh?”

23 Jisu ih ngaakbaat rumta, “Nga damdoh khu-ungsiit ni roong phaksatte ih khuumtante ang halang. 24 Mina Sah abah etek ete Rangteele ni raangha jun ih ah, enoothong tumthan echoojih ang ah Mina Sah khuumtante wah raang ih ah! Erah mih ah lalaan dong tup taha bah ese ang thengta!”

25 Judas, Jisu mokwaante wah, ah toonjengta. “Nyootte, an ih amiimi ngah suh maamok li jang oh?” Judas ih chengta. Jisu ih ngaakbaatta, “An ih liihu ah ju angte.”

*Teesu phaksat**(Mk 14:22-26; Luk 22:14-20; 1Kr 11:23-25)*

<sup>26</sup> Neng phaksat phaksah rum adi, Jisu ih baanlo ah toonpi ano, Rangte suh lakookmi rangsoom ah soom ano, chepphiitta, eno heliphante loong asuh korum ano, "Phak an; ih baat rumta, "Arah ah nga sak."

<sup>27</sup> Erah lilih heh ih lokkep ah toon ano, Rangte suh lakookmi liita, eno heliphante loong asuh korumta. "Jok an," heh ih baatta; <sup>28</sup> "Arah ah nga sih, Rangte nyia mina chamchi ni nuumiijeng\* tangmiin ha, nga sih ah miloong rangdah biin anaan suh jan ah. <sup>29</sup> Ngah ih baat rumhala, ngah ih arah kham ah babah uh takah jokkang seng Wah hasong nah sen damdoh kham na ah maang jokjok ah."

<sup>30</sup> Eno neng rangsoom boong ah boong rum ano Olip kong ni dokkhoom wang rumta.

*Pitar ih daanta ah Jisu ih banbaatta**(Mk 14:27-31; Luk 22:31-34; Jn 13:36-38)*

<sup>31</sup> Eno Jisu ih neng suh baatta, "Niikja sen ih ngah ah thiinhaat heeno moongsoon ete, tumeah Rangteele ni liiha, 'Rangte ih saapriimte ah tek haat et ah, eno saapsah loong phaangjaang eah.'

<sup>32</sup> Enoothong ngah ewe ngaakthing eh ang doh, Ngah sen jaakhoh nah Galili hadaang adoh kah ang."

---

**26:28** 26:28 Hpkt 24:8; Jer 31:31-34 \* **26:28** 26:28 nuumi-ijengRangte nyia mina chamchi ni jengdang(covenant) **26:31** 26:31 Jek 13:7 **26:32** 26:32 Mat 28:16

<sup>33</sup> Pitar ah toonjengta eno Jisu suh baatta, “Wahoh loong ih thiinhaat ho bah uh ngah ih bah tahiin haat ra!”

<sup>34</sup> Jisu ih Pitar suh baatta, “Ngah ih baat hala niikja woh we ngah ngah an ih ngah suh tajatkang ih lekjom liihang.”

<sup>35</sup> Pitar ih ngaakbaatta, “An damdoh roongtek jih ang adoh botseh emah ngah tajeng kang!”

Eno heliphante wahoh loong eh uh emamah ih baat rumta.

*Jisu ih Getsemani ni rangsoomta*  
(Mk 14:32-42; Luk 22:39-46)

<sup>36</sup> Eno Jisu ah heliphante damdi Getsemani et liiha hah adi kata, eno heh ih baat rumta, “Adoh ban tong an ngah therah doh rangsoom wang ang.” <sup>37</sup> Heh ih heh damdi Pitar nyia Jebidi sah wanyi ah siitwanta. Heh thungthet nyia heh mongsam ah dong eta, <sup>38</sup> eno heh ih neng suh baatta, “Nga ten ah rapne ih satla etek thanthan ah. Adoh tong anno ngah bansok he.”

<sup>39</sup> Heh amasah haloot ni heng khoomta, eno hah ni kotbon ano rangsoomta, “Ewah ejen lang eabah, arah ngah chamnaang lookkep ah toon et weeh! Enoothong nga thung jun doh lah anghang ih, an thung jundoh ju toom ang ah.”

<sup>40</sup> Eno heliphante wajom jiinni ngaak kah adi, neng ah emokjup ih rum arah kaptupta; eno heh ih Pitar suh baatta, “Senjom ih saapoostiit taan uh mamah lajen bansok et hali? <sup>41</sup> Rangsoom nah banban ih tong an sen phate jonnaam nah naktoom dat an. Chiiala abah enook taat ela, enoothong hansi ah ba naangla.”

<sup>42</sup> Jisu leksiit rangsoom we wangta, “Ewah nga maang chamkang jaakhoh nah, chamchoh lookkep ah lajen toonhaat jih ang abah, an thung jun doh toom ang raaha.” <sup>43</sup> Heh we ngaak kah adi heliphante loong ah mokjup ruh eh arah we japtup kata; neng mik uh tajen daapsok rumta.

<sup>44</sup> Eno Jisu ah lekjom we wang ano, erarah ah we soomwangta. <sup>45</sup> Eno we ngaak ra haano heliphante loong asuh liita, “Amadi uh sen thok naangjup ruh nih elan? Sok an! Mina Sah ah rangdah miloong lak nah kot suh saapoot echang ela. <sup>46</sup> Saat an, kah ih. Sok an, arah nga khuumtante mina rah ah!”

### *Jisu ah khakta*

*(Mk 14:43-50; Luk 22:47-53; Jn 18:3-12)*

<sup>47</sup> Jisu ih erah baat tokdi heliphante dung dowah Judas, dong khoom taha. Heh damdi mih loong hantek lang apah pan romwah phokhoh nyia hadaang phokhoh ih daapjah rum taha.

<sup>48</sup> Judas ih miloong asuh jatthukta: “Marah mih chupphak ang erah mih ah sen ih jam han rah ang ah. Eno erah ah khak an!”

<sup>49</sup> Judas Jisu reeni phangla ih wang ano liita, “Semroongroong toomtong uh, Nyootte,” eno chupphakta.

<sup>50</sup> Jisu ih ngaakbaatta, “Nga joonwah, tumjih raang ih wang halu, echaan eh uh!” †

Eno mih loong ah wang rum ano, Jisu ah jokhak rumta. <sup>51</sup> Jisu dam dowah mih wasiit ih heh lang ah heehoom ano Romwah Phokhoh

---

† **26:50** 26:50 Nga joonwah, tumjih raang ih wang halu echaan eh uh, adoleh Nga joonwah aadi sen ih tumjih jam ah.

dah, na ah chepdookta. <sup>52</sup> Jisu ih baatta, “An lang ah hetoop nah we ngaaksak uh, “O mina ih lang toon ah erah mina ah lang doh ti ah. <sup>53</sup> Sen ih tanih jatkan nga pangsoh seng Wah ah ejen poon et thengtang, eno lakdam damdoh rangsah sipaahi loong ah asih wanyi nang ih ehan et daapkaat theng taha? <sup>54</sup> Enoothong, emah mok ang abah Rangteele ni elang jaatjaat etheng ih liiha ah amiisak doh mamah ma jen ang ah?

<sup>55</sup> Eno Jisu ih miloong asuh liita, “Sen loong ah nga joot suh lang apah pan nih ra halan, ehuh elek jootjoot ah? Ngah ih Rangteenok ni tong ano saarookwih kah nyootsoot tang rah ah, erah di mamah lah joh ih tahe? <sup>56</sup> Enoothong arah loong ah khowah loong ih Rangteele ni raangthiin rumta ra amiisak toom ih pun raaha ih angla.”

Eno heliphante loong ah heh ah thiinhaat rum ano thoontang moongsoon rumta.

*Jisu ah Ngoong awang loong ngathong ni*  
(Mk 14:43-50; Luk 22:47-53; Jn 18:3-12)

<sup>57</sup> Jisu khakte loong ah ih Romwah Phokhothoon Kaiphas nok adi siitwan rumta, erah di Hootthe nyootte nyia hadaang phokhothoon loong lomtong rumta <sup>58</sup> Pitar ah haloot nawa neng lilih ih wang ano Romwah Phokhothoon nok adi thok phanjoh wanta. Pitar ah nokmong ni nopkhoom wang ano, sipaahi loong damdi roongtong wang ano mamah angthaak ah ih ban sokta. <sup>59</sup> Romwah Phokhoh loong nyia ah Ngoong awang loong

ah ih lalangka di Jisu jen tek haat theng mat ih joot suh taat chung rumta; <sup>60</sup> enoothong warep ih Jisu tiit hahuung baat suh taat wang rumha bah uh, hahuung tiit baat suh lampo tajeeta. Hethoondi wanyi toonchap ano <sup>61</sup> baat nyuuta, “Arah mih rah ih liita, ‘Ngah ih Rangteenok ah thaak haat ang no, sa jom doh we jen hoon ang eah.’ ”

<sup>62</sup> Romwah Phokhothoon ah toonchap ano Jisu suh liita, “An tiit erah thetbaat halu adi ngaak jengjih tatam jeeka?” <sup>63</sup> Enoothong Jisu ah su su ih tongta. Eno Romwah Phokhothoon ah ih we chengta, “Ething Rangte mendi ngah ih an suh thoomhoon thuk hala: baat thaak uh, Rangte Sah Kristo ang uh bah ah.”

<sup>64</sup> Jisu ih ngaakbaatta, “An ih liihu ah ju ang ah. Enoothong ngah ih sen loong suh baat rumhala: aadowa ih Mina Sah ah sen ih Elong Rangte damdoh jaawako nah tong arah nyia rangmong hasong nawa jüingmuung damdoh raaha rah tup an!”

<sup>65</sup> Erah dowah ih Romwah Phokhothoon rah ih heh nyuh ah ranhoom ano liita, Rangte kaanju hu! Erah tokkhodoh wahoh haaki takah jamke! Sen ih Rangte kaanju tiit belam jengta rah echaat ettan. <sup>66</sup> Sen ih mamet thunhan?”

Miloong ah li rumta, “Heh emoong ela eno tek haat jaatjaat etjih.”

<sup>67</sup> Eno heh the adi took rum ano buh rumta; erah dam ih heh botte rah ih <sup>68</sup> liita, “Seng tiit

ah taat ban jat thaak uh Kristo ang uh bah ah!  
Jatthaak uh o eh buh taho!”

*Pitar ih Jisu suh tajatkang ih leekta*

*(Mk 14:66-72; Luk 22:56-62; Jn 18:15-18,25-27)*

<sup>69</sup> Pitar ah nok taakkhuung ni tong adi Romwah Phokhothoon laksuh minuh ah kah ano liita, “An nep Galili nawa Jisu damdi angtu.”

<sup>70</sup> Eno heh ih loongtang dung ni daanta. “An ih tumjih tiit baat hu erah ngah ih tajatkang,” Pitar ih ngaakbaat ano, <sup>71</sup> erah dowa kaawan ko ih dokkhoom kata. Romwah Phokhoh laksuh nuhoh ih we tup ano erah dowa miloong asuh baat rumta, “Najaret dowa Jisu damdi heh angta.”

<sup>72</sup> Eno Pitar ih daan ano we ngaak liita, “Ngah ethoom nep jen eang ngah ih erah mih ah tajatkang!”

<sup>73</sup> Amasah ritdi erah di chap rumta miloong ah Pitar reeni kata. “Amiimi anbah neng dam dowaju angkoko,” Miloong ah ih liita. “Sen Galili nok hah loong ah sen jeng nawa ih jatjoh hi!”

<sup>74</sup> Eno Pitar ih liita, “Ngah ih thoomhoon damdi ami tiit baat rumhala! Rangte ih toomjat kohang, ngah ih tajatkang liitang ah hahuung tiit baatkang bah ah! Ngah ih erah mih ah tajatkang!” Erah damdam woh ah weeta, <sup>75</sup> eno Pitar ih Jisu jengta ah samthunta: “Woh maang weeka doh an ih tajatkang ih lekjom jeng uh.” Heh dokkhoom kah ano rapne ih huung kata.



## 27

### *Jisu ah Pilat jiinni siitwanta*

*(Mk 15:1; Luk 23:1-2; Jn 18:28-32)*

<sup>1</sup> Rangkhano ih loongtang Romwah Phokhoh nyia mihak phokhoh loong ih Jisu tek haat suh kaankoong rumta. <sup>2</sup> Eno jaanruh ih khak rum ano, Roman kobono Pilat suh kowan rumta.

### *Judas tekta*

*(Esm 1:18-19)*

<sup>3</sup> Jisu khumtante Judas, ih Jisu tek haat tiit ah jat ano, heh thetre ah dokthunta, eno ngunkholok lo rookjom ah romwah phokhoh nyia hadaang phokhoh loong asuh ngaak kokaatta. <sup>4</sup> Judas ih liita, ‘Ngah rangdah jih reelang, toongtang mina tiit ah leekbaat angno tek haat thuk kohang!’

“Erah seng raangtaan ih tumjih ma thih aleh?” Miloong ah ih ngaak liita, “Erah bah an mat ba hanih!”

<sup>5</sup> Judas ih ngunkholok ah Rangsoomnok ni piihaat wan ano; heh teeteewah chiiti kata.

<sup>6</sup> Romwah Phokhoh rah ih ngunkholok ah toon ano liita, “Arah ngun ah sih thaang, seng Hootthe jun ih Rangsoomnok nah tami thiinke.”

<sup>7</sup> Neng ih erah tiit ah jen punwaan rum ano, ngunkholok ah ih Paaktek hoonte wah Phek wenwah mangbeng theng et reh rumta. <sup>8</sup> Erah thoidi erah phek asuh amadi uh “Sih Phek” et menha.

<sup>9</sup> Eno khowah Jeremiah ih banbaatta jengkhaap ah amiisak angla:

“Neng ih ngunkholok lo rookjom ah ekap et rumta, Ijirel mina ih roomwaan rum ano heh suh thaang et korumta rah ah, <sup>10</sup> eno erah ngun ah ih paaktek hoonte wah phek reh rum ah, Teesu ih baat tahang jun ih ah.”

*Pilat ih Jisu suh chengta*  
(Mk 15:2-5; Luk 23:3-5; Jn 18:33-38)

<sup>11</sup> Jisu ah heh suh jengkhaap chengte Roman kobonor ngah ni chapwangta. “Jehudi luungwang an tam anglu?” heh ih chengta.

“An ih liihu aju,” Jisu ih ngaakbaatta. <sup>12</sup> Eno heh ih Romwah phokhoh nyia hadaang phokhoh loong ih heh thet tiit baatta adi heh ih suusu boichaata ruh eta.

<sup>13</sup> Erah thoih Pilat ih heh suh liita, “Erah thetbaat rum halu an ih tanih chaatko?”

<sup>14</sup> Ang abah uh Jisu ah jaasiit uh tangaak jengta, erah thoidi Kobonor ah rapne ih paatjaata.

*Jisu tek haatta*  
(Mk 15:6-15; Luk 23:26-43; Jn 18:39—19:16)

<sup>15</sup> Khopi Kuwaang rookwih Roman kobonor ih phaatak ni tongte noksong ih marah jamha mina, o ang abah uh wasiit kadaap haatta. <sup>16</sup> Erah tokdi phaatak ni mirep ih jat arah mina hemen ah Jisas Barabas tongta. <sup>17</sup> Eno miloong ah lomthok rum kano, Pilat ih cheng rumta, “Sen ih marah wah ah daapthuk he, Jisas Barbabbas ah tama Jisu Kristo et liiha rah ah?” <sup>18</sup> Pilat ih samsek et jatta Jehudi ngoong awang loong ih Jisu Kristo ah miksuk et rum ano jokoh jarum halang eah.

<sup>19</sup> Pilat ah mat hoon nok ni tong adi, heh minuh ih kongphaak esiit maat kaatta: “Tumjih uh nakkah et an, tumeah muphe nga mangphe di erah wah tungthoidi ngah rapne ih chamnaang tang.”

<sup>20</sup> Romwah phokhoh nyia hadaang phokhoh loong ah ih miloong ah jeng thuk rumta, Pilat ih Barabas ah daap haat etjih toom ang ah eah nyia Jisu ah tek haat etjih toom ang ah eah.

<sup>21</sup> Enoothong Pilat ih miloong asuh cheng rumta, “Arah wanyi dowa marah wah ah daap haat korumha?”

“Barabbas ah!” Miloong ah ih ngaakbaatta.

<sup>22</sup> “Erah ang abah, Jisu Kristo ih liiha asuh ngah ih tumjih et ang?” Pilat ih cheng rumta.

“Bangphak nah rapbot an!” mih loongtang ih ngaakbaat rumta.

<sup>23</sup> Eno Pilat ih cheng rumta, “Heh tumjih thetre kota?”

Miloong ah erong ih toonriing rumta: “Bangphak nah rapbot an!”

<sup>24</sup> Pilat ih miloong ah sok rum adi, heh tumjih uh lakah miiheng thang ih phaangrook rumta, eno heh ih khamteng ah toon ano, miloong miksok di helak ah saatiita eno liita, “Arah mina tek ah nga mat tah angka! Arah sen mat!”

<sup>25</sup> Miloong ah ih ngaakbaatta, “Arah mih tekla mat ah seng sak nah nyia sengsuh sengsah sak nah toomdat ha!”

<sup>26</sup> Eno Pilat ih neng suh Barabas ah daap korumta; Jisu ah ruh ih buthuk rum ano, bangphak nah rapbot suh korumta.

*Jisu ah sipaahi loong ih jonnaam rumta*  
*(Mk 15:16-20; Jn 19:2-3)*

<sup>27</sup> Eno Pilat sipaahi loong ih Jisu ah kobonor nok ni siitwan rum ano, loongtang ih kookchap wanrumta. <sup>28</sup> Neng ih henyuh hekhat ah khook rum ano nyusaang ah kap thuk rumta. <sup>29</sup> Erah lidi suh nawa ih khopok ah hoon rum ano heh khoh adi phokthuk rumta, eno kiingthom ah jaawako lak adi piithuk et rumta; eno neng ah heh lathong adi neng lakuh di kotbon rum leh jonnaam soomtu et rumta. “Jehudi luungwang ah roitang toomtong kah!” ih li rumta. <sup>30</sup> Heh sak adi neng took ah ih took, heh kiingthom ah nge rum ano heh khoh adi buh et rumta. <sup>31</sup> Jen jonnaam rum ano heh sak dowu nyuh ah ngaakkhook rum ano henyuh hekhat ah we kap thuk rumta. Eno bangphak nah botwan suh doksiit kaat rumta.

*Jisu ah bangphak ni rapbot wanta*  
*(Mk 15:21-32; Luk 23:26-43; Jn 19:17-27)*

<sup>32</sup> Neng dokkhoom ih karum adi Siren hadaang nawa wasiit hemen ah Simoon chomui rumta, eno sipaahi loong ah ih heh suh Jisu bangphak roong hui laatbaat rumta. <sup>33</sup> Neng hah esiit Golgotha, ih liiha adi thok rumta, erah langla, “Mih khoraang hah” ih liiha. <sup>34</sup> Erah di neng ih Jisu suh kham ekhah jih damdi woi rum ano jok thuk rumta, enoonthong taat taajok ano Jisu ih erah jok ah edaan etta.

<sup>35</sup> Neng ih Jisu ah bangphak ni rapbot rum ano henyuh hekhat ah joopche rum ano rangkhoni

wenhaat rumta o ko nah nyuchep dat thaak ah eah. <sup>36</sup> Erah lilih neng erah di tong rum ano ban sok rumta. <sup>37</sup> Heh khothung adi neng ih heh chickram le ah amet raang rum ano rapbot rumta: “Arah Jisu Jehudi luungwang.” <sup>38</sup> Erah di Jisu damdi ehuh wanyi, esiit ah dak hekko esiit ah jaawako ih wak rapbot rumta.

<sup>39</sup> Miloong erah di lengkhoomte loong ah ih neng tok ah nyoongleh Jisu ah chikram et rumta: <sup>40</sup> “An ih Rangteenok ah thaak uno sa jom mongdoh we hoonte laangma angtu! Rangte sah ang ubah an teeteewah pang et uh ba! Bangphak dow a dat khoom raaho!”

<sup>41</sup> Emamah romwah phokhothoon nyia Hootthe nyotte loong erah dam ih hadaang phokhoh loong ih Jisu ah chekram ngitkhuung rumta: <sup>42</sup> “Heh ih mihoh bah epang kah eta, enoothong heteewah ah tajen pangka nih! Heh ah Ijirel luungwang ah baata nih? Heh amadoh bangphak dow a ah jen datkhoom raaha bah, seng ih hesuh hanpi et ih! <sup>43</sup> Heh ih Rangte suh laalom ano heh teewah ah Rangte Sah kah ih thiikta. Ese ang ah, eno bah seng ih sokthaak ih amadoh heh Rangte ih tam pangra thaak ha!”

<sup>44</sup> Heh damdi uh wanyi wakbot rumta nyi ah ih emamah roong chekram nyuuta.

### *Jisu tiita*

*(Mk 15:33-41; Luk 23:44-49; Jn 19:28-30)*

<sup>45</sup> Rangnithung di deek akaan thoontang ni saapoot jom raang ih rangnak datta.

<sup>46</sup> Saamongko saapoot jom taan di Jisu ah erong ih riinghuungta, “*Eloi, Eloi, Lema Sabachthani?*” erah langla, nga Rangte, nga Rangte, an ih ngah tumet suh thiinhaat halang?”

<sup>47</sup> Mararah mina erah di chapte loong ah ih japchaat rum ano li rumta, “Heh ih Elijah poonha!” <sup>48</sup> Erah damdam wasiit ah soonkah ano, chanthah tuiba adi nyutom ah khak ano, thaangne jih kham adi tem ano, Jisu suh taat jok thukta.

<sup>49</sup> Rukho loong ah ih li rumta, “Ma ban sokthaak ih, Elijah ih heh tam pangra thaak ha!”

<sup>50</sup> Jisu ah erongwah we ih riinghuung ano heh tak ah supta.

<sup>51</sup> Eno Rangteenok ni nyuh tinta ah hekhoh dowah ih hetang tuk ih khoonyi ih khoodatta. Hah ah moh eta, jong loong ah khoodat etta, <sup>52</sup> mangbeng loong ah raapphok eta, eno Rangte mina tekchoote loong ah hantek ngaakthing rumta. <sup>53</sup> Neng ih mangbeng ah thiinhaat rum ano, Jisu tek nawa ngaakthing lini, neng ah Esa Hadaang adi mirep ih japtup rum arah ih wang rumta.

<sup>54</sup> Jisu ban sok rumta loong arami saahaap nyia sipaahi ah ih hah mota nyia erah di mamangta loong ah sok rum ano rapne ih cho rumta, eno jeng rumta, “Amiimi heh Rangte Sah angta joh!”

<sup>55</sup> Erah di minuh loong hantek ih haloh nawa ih bansok rumta, neng ah Jisu lilih Galili nawa ih dook heh sokboite roong phankhoom rumta.

<sup>56</sup> Minuh loong dung adi Meeri Magdaleni, Jeems

nuh Meeri ah lang, Josep nyia Jibedi minuh loong ah ang rumta.

*Jisu mangbeng*

(*Mk 15:42-47; Luk 23:50-56; Jn 19:38-42*)

<sup>57</sup> Rangja ko di, changteng wasiit Aramathea nawa thok taha, hemen ah Josep angta, heh uh Jisu liphante esiit angta. <sup>58</sup> Heh Pilat pandi nopwang ano Jisu mang ah suh wangta. Pilat ih Jisu mang ah Josep suh koh an ih baat rumta. <sup>59</sup> Eno Josep ih mang ah toon ano, nyuleep ena ih khoonta, <sup>60</sup> eno heh ih mangbeng luung ah jong khoni erarah ih thoh aradi thiin kaatta. Eno heh ih mangbeng luung kaawan adi jonglo elongwah ah tangkoong thiin ano kata. <sup>61</sup> Meeri Magdelini nyia Meeri nusiit ah mangbeng ko ih soknyu ano tong nyuuta.

*Mangbeng bante*

<sup>62</sup> Jehudi loong naangtongsa saalih adi, romwah phokhoh nyia Phirasi loong ah Pilat damdi chotong rum ano <sup>63</sup> baat rumta, "Chuupha, eleek warah ih ething tokdi heh ame jengta rah dokthunhi, 'Ngah sa jom lidoh we ngaakthing ete.' <sup>64</sup> Erah thoih, baat rum uh, sa jom mong adoh heh mangbeng ah naririh toom et ban karum ah, heliphante loong ih heh mang ah nak toom jen hutoon karum asuh ah, miloong asuh tek nawa ngaaksaat eta ih phoh tumbaat rum ah. Eno bah arah lithoon ih leekbaat hi ah jaakhoh ni lekbaatti nang ih ehanthoon ih thette angla."

---

**27:63** 27:63 Mat 16:21; 17:23; 20:19; Mk 8:31; 9:31; 10:33,34; Luk 9:22; 18:31-33

<sup>65</sup> “Naririh ih ban an,” Pilat ih baat rumta; mangbeng ah mathan jen bansok an et ban sokkah an.”

<sup>66</sup> Eno neng ah karum ano mangbeng dow a jonglo ah huk miinmook karum ano bante suh ban thuk rumta.

## 28

### *Tek nawa ngaaksaatta*

*(Mk 16:1-10; Luk 24:1-12; Jn 20:1-10)*

<sup>1</sup> Jehudi naangtongsa lih adi Meeri Megdelini nyia nuhoh Meeri ah naangtongsa rangkhano di mangbeng theng sokkah nyuuta. <sup>2</sup> Baphuk ih erah di hasah mota; rang nawa rangsah ah ra haano, mangbeng dow a jonglo ah dokkoongta, eno erah khoh adi tongta. <sup>3</sup> Heju hela ah weephaak likhiik angta, eno henyuh hekhat ah nge likhiik puung chamcham angta. <sup>4</sup> Bante loong ah tek mang likhiik ih dong mocho rumta.

<sup>5</sup> Rangsah ih minuh nyi asuh liita. “Set nakcho ansih,” “Ngah ih jat ih nyu hala, set ih Jisu banphak ni tek haatta rah bansok hansih.

<sup>6</sup> Heh aadi tajeeka; heh ih baatta jun ih ejen ngaaksaat eta. Heh juptheng ah sokwang hansih.

<sup>7</sup> Echaan ih ngaakwang ansih no, heliphante loong suh thongbaat wan ansih, ‘Heh tek nawa ejen ngaaksaat eta eah, heh amadi set ngah ngah Galili ni kala; erah nah sen ih heh ah japtup an!’ Samthun et an ngah ih baat rumhala rah ah.”

<sup>8</sup> Erah thoidi nengnyi ah mangbeng nawa echaan ih soonwang nyuuta, thako adi echo ih nyu thako adi tenroon ang nyuuta, eno heliphante loong asuh baatwan nyuuta.



<sup>9</sup> Baphuk ih Jisu ah nyi damdi chomui nyu ano baat nyuuta, “Semroonroong toomtong ansih.” Nengnyi ah Jisu reeni ra nyuuha no, heh lasih ah joh nyu ano soom nyuuta. <sup>10</sup> “Nakcho ansih,” Jisu ih baat nyuuta. “Galili nawa ngaaphoh ngaano loong asuh baatkaat ansih, neng ih ngah erah nah japtup rumhang.”

### *Bante loong tiit*

<sup>11</sup> Minuh nyi ah lam ni wang nyu adi, mararah mangbeng bante sipaahi loong ah samnuthung ni ngaakwang rum ano romwah phokhoh suh mamah angta tiit loong ah baatwan rumta.

<sup>12</sup> Romwah phokhoh loong ah hadaang phokhoh loong damdi chotong rum ano kaankoong rumta; eno neng ih bante sipaahi loong asuh ngun hantek et korum ano, <sup>13</sup> baat rumta, “Sen ih Jisu mang ah heliphante loong ih rangphe di sen emokjup ih pootdi hutoon rumta ih tumbaat an.”

<sup>14</sup> Eno Kobonor ih arah tiit ah japchaat abah, seng ih ma hukbaat ih sen tathih kan eah, sen erah suh nak sootsaam an.”

<sup>15</sup> Bante loong ah ih ngun ah thaang rum ano neng ih baatta jun ih re rumta. Eno erah tiit ah Jehudi loong chamchi ni chiinyah tuk ih tiiwaan rumla.

### *Jisu heliphante loong damdi dongta*

(*Mk 16:14-18; Luk 24:36-49; Jn 20:19-23; Esm 1:6-8*)

<sup>16</sup> Heliphante asih wasiit loong ah Galili kong ni Jisu ih baat rumta hah adi wang rumta.

<sup>17</sup> Jisu ah tup rum ano heliphante loong mararah

mongchi taat ang abah uh heh rangsoom rumta.  
<sup>18</sup> Jisu ah nengko ih tiitkhoom kah ano baat rumta, “Rangmong hasong nyia hatoh adi jaa-trep chaan aphaan ngah suh kotahang. <sup>19</sup> Erah ang abah, sen kah anno, noongrep nawa mina loong ah nga liphante ih hoon kah an: Heh Wah, Heh Sah, nyia Esa Chiiala mendoh, juungtem tem kah an, <sup>20</sup> eno ngah ih baat rumhala tiit ah mirep ih erah lam ah toomphan asuh nyootsoot kaat an. Eno Ngah ah sen damdoh rang nyia hah maang thoonthoon saarookwih roong tonghang.”

cxxxi

**Esa Leedap Ena Banlam**  
**The New Testament in the Tutsa Naga language of**  
**India: first Bible translation based on TEV (Good**  
**News)**

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Totcha (Naga, Tutsa)

Contributor: The Word for the World South Asia

The New Testament in Tutsa  
published as

**ESA LEEDAP**  
**Ena Banlam**

The Word For The World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023

0319255d-0e34-582b-b899-800e25ff50de